

'Crien -mu', v gba la

HEBREKUS*

yi

-Yusu ni 'v Nyɩsua a winwɔn-hanyɔ* 'lu yi

1 Ti -hi la a ti 'yri, 'ki Nyɩsua nɛɛ la 'lu 'a winwɔn-hanyɔ wɔn, 'ɛ yi la 'lu -aan 'baɩv -mɔ -hlee -ni 'a -nɛ ti, 'ki 'lu -tɛbli a gblegble 'kwli. 2Kɛ- Nyɩsua ni la 'lu 'waa -mɔhleeɛ, 'ɛ ye 'klɔ a le'ɔɔti ki. Kɛɛ, ti -bu 'yri, 'ki Nyɩsua naa 'lu 'a 'Yu -Yusu 'lu, 'ɛ hlee 'lu -a mu -mɔ. Ti -mu', -ɛ kɔ 'yri Nyɩsua nii la 'v 'klɔ, 'ki ɛ naa 'lu 'a 'Yu a 'mu 'lu, 'ɛ nu 'klɔ -bu. ɛ nɔ- Nyɩsua -ha 'lu, 'ki ɛ 'mu 'a -nɛ -dedede win ki -kɔɔ -ni. 3'Ki 'lu-ti 'lu, 'ki -a yi 'lu Nyɩsua a -ti a 'yi'buale 'lu 'yee -ni. ɛ mɔ -han-ti -niɔ, -tɛ -mu', Nyɩsua ni 'mu, ke- -Yusu ni 'mu -wɛ. 'A wɔn bu a win ni 'klɔ ki. ɛ nɔ- kɔ 'kwli ɛ nɛɛ 'lu, 'ɛ 'ble 'klɔ -bu kua. ɛ nɔ- 'ku, 'ki 'v -tonyibli a -ta', -ɛ di-e nu, ɛ 'mu =nɔ =gble, 'ki 'v 'waa de 'kuku* -mɔ', -ɛ di-e nu, v 'mu 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyɩsua ye'. -Tɛ ɛ nu de a 'mu, -ɛ -bi 'ki ɛ mu 'lu yakɔ 'kwli, 'ɛ ni 'v 'Klɩkinnyɩsua a diidektɩa ki bu, -ɛ ni 'v 'a -nɛ -dedede 'lu yi, -ɛ di-e nu, ɛ kɔ-ɔ 'hɛn-, v 'mu 'klɔ -bu win ki -kɔɔ -ni.

-Yusu ni 'v Nyɩsua a lɛlenyɔ* 'lu yi

4ɛ nɔ- nu-o, Nyɩsua 'ɛ nu-o, 'a 'Yu a 'mu, 'ɛ ni 'v 'a lɛlenyɔ 'lu yi, 'ɛ =tue=e 'nyɛ -mu', -ɛ 'bua, -ɛ ni 'v 'a lɛlenyɔ a 'nyɛ 'lu yi. 5Kɛ- Nyɩsua pi la 'a 'Yu yi, ɛ wen:

«Mɔ -mɔ 'na 'Yu.

Kɩkɛ -bu, 'n -hɛ kɛ -na 'Baɩ.»

ɛ nɔ- v 'cru la 'lu Nyɩsvacrien 'kwli. -Ti a 'mu, Nyɩsua 'yi -huan=a 'a lɛlenyɔ =dɔ ni -lee -ni. Kɛ- Nyɩsua pi la de, 'ki 'v -Yusu a -ta', -ɛ mɔ:

«N di mɔ 'a 'Baɩ,

ɛ 'mu 'na 'Yu pa.»

-Ti a 'mu, Nyisua 'yi -hvan-a ni hle, 'ki 'v 'a lelenyo =du a -ta'. 6 E ko -ti -bi, Nyisua 'e hla-a, 'ki 'v 'a 'Yu a 'mu ki, -e ni 'v 'a -ne =dedede 'lu yi. 'Ti- Nyisua 'mu 'ne-e -tutu ki -te, e wen:

«A mu -mu', -v mo 'na lelenyo,
ba bla-a kwli yi bu, ba pu=v 'nyre le.»

7 'Ki 'v 'a lelenyo -mo -bi ki, -ti v 'cri la, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, e no- -bu:

«Nyisua nu 'a lelenyo 'a -kvannunyibli -mo,
'v 'wi-t pepe yi, ko, 'v 'wi-t na-huhli yi.»

8 Kee, -ti -bu, v 'cri la, 'ki 'v 'a 'Yu -mo -bi ki, e no- -bu:

«Nyisua wen 'ni:
-Mo -mu', -e mo Nyisua, -mo di 'klo a pepe
win ki -ko -ni,
-te 'klo te yi bu.

-Te -di 'klo a win a kukole nu,
e di 'v yi 'ni 'sii -ni.

9 De -mu', -e 'sii 'v yi, e no- -nu -ni,
=ni yraa de -mu', -e 'yi 'v yi 'sii -ni.
E no- nu-o, -na 'Ba Nyisua 'e -ha 'li -mu
-na 'bio 'nyi,
'e -nyi -mu -ti a 'yi'buale,
-e -hi 'v -na 'bio 'v,
'ti- 'e nu-o, do do 'e 'yii 'li -na =wlu ki.»

10-Ti -mu', v 'cri la de, 'ki 'v 'a 'Yu a 'mu ki, e no- -bu:

«Kukonyo o, ti -hi la a ti 'yri,
'ti- 'klo -bu a -tebli a pepe,
e 'mu la -wlu =tu mo mu,
-na dabu, no- nu -tutu ko yako.

11 -Tebli a pepe -mu', -nu, e di bu 'ni -we.

Kee, -mo -bi, =tie di 'klo ni.
-Tebli a 'mu, e di -we 'yi,
-wen 'hvilepu-tebli.

12 -Te ni -do v ni 'hvilepu-tebli 'ki a 'pupla,

ke- ni -do -di -tebli a 'mu 'a 'pupla nu.

-Tebli a 'mu, e di nyre yi,
=wi yi, -te 'hvilepu-tebli ni,
'e yi yi nyre.

Kee, -mo -bi, =tie di 'klo ni.

-Nt 'ciɔ-t lɪ -nɪ yruyru.

-Na 'klɔ 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ bɔ kɔ 'lu-yɾɛɛɛ.»

ɛ nɔ- mɔ -tɪ, ɔ 'cɪɪ la, 'kɪ 'v -Yusu kɪ. 13Kɛ- Nyɪsɔvɔ pɪ 'a 'Yu yɪ de, ɛ wɛn:

«Nɪ mɔ 'na diidɛkɪbɪa kɪ bɔ, -ɛ di-e nu,

-kɔ 'mɔ 'hɔɛn-, -a 'mɔ 'klɔ -bɔ win kɪ -kɔɔ -nɪ,

ɛ 'mɔ-v gba -gbagba,

'mɔ-v nu, -mɔ -na yɾaanyibli bɔ 'lu blɛ -tɪ,

-wɛn bɔkɪblɛ-tudɛ.»

-Tɪ a 'mɔ, Nyɪsɔvɔ lee =nɛ 'a 'Yu nɪ -dɔ, ɛ 'yɪ 'a lɛlɛnyɔ -dɔ -kɔ, ɛ lee -tɪ a 'mɔ.

14Nyibli a 'dɪ -bɪ -mɔ Nyɪsɔvɔ a lɛlɛnyɔ 'lɪ? Ʋ mɔ 'kuodɔ* -bɪ =nɔɔ, -v nɪ Nyɪsɔvɔ a -kɔvɔn, Nyɪsɔvɔ 'ɛ yɪ =nɔ lɛ le, bɔ -hɛɛ nyibli -mɔ', Nyɪsɔvɔ di wa.

-Tɪ -mɔ', Nyɪsɔvɔ lee la -a mɔ,

'kɪ 'v -aan wɔwɔ a -ta',

-a nɪ 'nuɔ 'lɪ-t 'klɪ 'lɪ -wɛɾmɪ klɛ

2 1-Tɛ Nyɪsɔvɔ -nu, 'ɛ naa 'lɪ 'a 'Yu 'lɪ, 'ɛ hlee 'lɪ -a mɔ -mɔ, -a kɔ -ba -tɪ 'v 'klɪ de, -ba pɔ 'a win nɔvɔ yɪ bɔ -tɛɛ, -ɛ di-e nu, -a 'nɪ =ha 'v =haan'hru bɔ wɔɔn -ha. 2-A yɪ-e nɪ, -ɛ mɔ, -tɪ -mɔ', Nyɪsɔvɔ a lɛlɛnyɔ* di hla mɔ, ɛ mɔ -tɪ gbagbɪ =nɔɔ. Nyibli -mɔ', -v 'yɪ -tɪ a 'mɔ nɔvɔ yɪ bɔ -pɔ, ɛ kɔ, -v 'yɪ 'v-v 'v =tuu -nɪ, =hɔɛn -mɔ', -ɛ blɛɛ =nɔv yɪ, ɛ nɔ- Nyɪsɔvɔ =tɪ =nɔ. 3Kɛɛ, -a mɔ -mɔ -bɪ, Nyɪsɔvɔ a -tɪ -mɔ', -ɛ hɛ -tɛ Nyɪsɔvɔ nɪ -aan wɔwɔ, -a 'wɪn-t nɪ. -Tɪ a 'mɔ, ɛ -hi 'v -tɪ -mɔ', 'a lɛlɛnyɔ lee nyibli nɪ. 'A -tɪ, 'bɔ mɔ, =ba yɪ Nyɪsɔvɔ a -tɪ 'klɪ 'lɪ -wɛɾmɪ klɛ nɪ nɪ, =hɔɛn -mɔ', -ɛ blɛɛ 'a mɔ yɪ, ɛ nɔ- ɛ di 'a mɔ =tɪ. -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ* a =gbɛtɔ, ɛ nɔ- mɔ yɪ-hɛnyɪblo, -ɛ tɔɔ nɛ -a mɔ Nyɪsɔvɔ a -tɪ a 'mɔ, -ɛ hɛɛ-ɛ, -tɛ Nyɪsɔvɔ nɪ -aan wɔwɔ, 'tɪ- nyibli -mɔ', -v 'wɪn-t, 'v lee nɛ -a mɔ, -ɛ mɔ, -tɪ a 'mɔ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ =nɔɔ, 4Nyɪsɔvɔ a 'mumu, 'ɛ tɔɔ =nɛ nyibli -wɛ, -ɛ mɔ, -tɪ a 'mɔ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ =nɔɔ. -Tɛ ɛ nu 'a nunuɔ, ɛ nɔ- -bɔ: 'Kɪ ɛ naa 'lɪ wɔɔnɛmaa-tɛblɪ a gblegble 'kwɪlɪ, 'ɛ tɔɔ =nɛ nyibli yɪ, -ɛ mɔ, -tɪ a 'mɔ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ =nɔɔ. 'Ya 'v 'lu de, 'kɪ ɛ naa 'lɪ 'a -Hihɪu* 'lɪ, 'ɛ -nyɪ nyibli 'klɪ, 'kɪ bɔ nu 'a -kɔvɔn, =wɪ yɪ, -tɛ ɛ nɪ 'a -huhɔvɔ.

**-Yusu tɔɔ ne -a mu 'hru -mu' ni, -a di na,
-a 'mu 'li 'a 'klo yrayru 'kwli pa**

5 'Klo yrayru -mu', Nyisva di nu, ε nɔ- kɔ -ti -a hle. Nyisva 'yi 'v 'a lelenyu ble =tu, 'ki 'v 'mu 'klo -bu win ki -kɔɔ -ni a -ti. Kεε, -Yusu -mu', -ε -he -tonyiblo, ε nɔ- ε =tu 'v bu.

6 ε mɔ =haan-ti, 'v 'cri la-a, 'ki 'li Nyisvacriɛn 'kwli, -ε mɔ:
«Nyisva o, nyɔ- mɔ -tonyiblo,

-kɔti =ni yi 'a -ti 'lu -mɔ le -hie 'li?

-Tonyiblo 'yi =dedede 'pa-.

'A -ti, ε mɔ =wlulekεεɛ, 'ki -bu di-e -hεε -ni.

7 -Nu=o ni, -tonyiblo 'ε ni 'li -na lelenyu bu,

'ti- =ni -nyi-e -ti a 'yi'bubua,

=wi yi bodiɔ,

8 =ni nu=o, -tebli a pepe 'ε ni 'li 'a bubuɔ bu.»

-Ti a 'mu, 'v 'cri-t ni, 'ki 'v -Yusu a -ta'. Winbu -bu, -ε mɔ:
«-Tebli a pepe ni 'li 'a bubuɔ bu,» ε =hen 'nyre, -ε mɔ, ε 'yi =dedede -kɔ, bu 'yi win ki -kɔɔ -ni. Kεε, -a 'ye=ε ni 'ye -tεε, -te -Yusu a 'mu, ε nu -tebli a pepe a win a kikɔɔle. 9 Kεε, -a yi-t 'ni 'ye, -ε mɔ, Nyisva nu la-a ni, -Yusu 'ε di la 'nε-tutu ki, 'ε ni la 'li Nyisva a lelenyu* bu, 'ki 'li ti gbi 'kwli, 'ti- Nyisva 'ε -nyi-e -ti a 'yi'bubua, 'ki 'v 'a dɔɔnu 'hvi. Nyisva bu yru -aan nyai, kɔ, ε 'mu -a mu wa a -ti, ε nɔ- kɔ -ti, 'ε te -Yusu bu, 'ε di 'nε- -tutu ki, -ε di-e nu, 'ε 'mu =hwen 'ye, 'ε 'mu 'ku, 'ki 'v nyibli a pepe a -ta'. -Tε ε 'ye =hwen a 'mu, 'ti- ε 'ku, ε nɔ- nu=o, Nyisva 'ε -nyi-e -ti a 'yi'bubua.

10 Nyisva nɔ- nu 'klo -bu 'a -tebli a pepe. ε nu=o ni, 'ki 'v 'a dɔɔnu a -ti a 'yi'buale a -ta'. ε nɔ- nu=o, 'ε -hve-ε, 'ki bu wa nyibli -hɔhvi, 'v 'mu 'a 'yonu -he, 'v 'mu 'li 'a -ti 'yi'buale 'kwli pa. 'Ki ε naa 'li -Yusu a -hwen a 'yiye kɔ 'a 'kukuu 'kwli, -ε di-e nu, -Yusu 'mu 'v yi 'sii -ni, 'ki bu paa 'li 'a nyibli Nyisva a -ti a 'yi'buale 'kwli. 11 -Yusu a 'mu, -ε ni-e, nyibli 'v yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye', ε kɔ nyibli a pepe -mu', ε yi 'v yi 'sii -ni 'hven-, 'v kɔ 'Bat ni -do. ε nɔ- mɔ Nyisva. ε nɔ- nu=o, 'ki -Yusu 'ye ni pie 'yie, 'ki bu daa =nu 'a 'diaynu. 12 'A 'mumu, ke- ε pi Nyisva yi, -ε mɔ:

«Nyisva o, 'n -hve =bu na -na -ti -mɔ le,

'ki 'v 'na 'diaynu ye'.

'N kɔ =bu pu -mu 'nyre le, 'ki 'li -na nyibli 'nyi.»

13 Kε- ε πi de:

«Nyisua, nɔ- 'n kuo =wlv yɪ 'a -ne ti.»

Kε- ε πi de:

«Nyibli -mυ', Nyisua -nyi 'mυ,
υ kɔ 'mυ 'hven-, -a mυ nɔ- -bu.»

14 Nyibli -mυ', -υ kɔ -ti ε hle, υ nu- mɔ nyibli -mυ',
-υ ni 'ne- 'kɔ -bu ki. Ε nɔ- nu-o, -Yusu a 'mumu, 'ε -he
-tonyiblo, 'ε 'kυ, 'ti- 'ε naa 'lɪ 'kukuv a 'mυ 'kwli, 'ε -we
Satan* a 'kli bu, -ε nu-o Satan, nɔ- ni-e, nyibli 'υ 'kukυ lε.
15 -Te =koyo ni, 'υ yɪ 'waa 'mase a huannυ pie, kε- nyibli ni,
'υ yɪ 'kukuv a huannυ pie. Kεε, -Yusu 'kυ ni, 'kɪ 'υ 'waa -ta',
-ε di-e nu, ε 'mυ =nu =gble, 'kɪ 'υ huannυ a 'mυ a -ta'.
16 Nyisua a win hle-ε ni, -ε mɔ, ε 'yɪ Nyisua a lelenyυ wa mɔ
-di, kεε, ε di ni, 'kɪ bu wa -tonyibli -bu, -υ ni 'ne- -tɔtɔ ki,
-υ mɔ Abrahamυ* a 'yonυ a 'yonυ. 17 'A -ti, ε nɔɔ la 'υ lε,
'kɪ -Yusu a 'mυ, bu -he la -tonyiblo, ε 'mυ la -a mυ -bu,
-υ mɔ 'a 'diayɪnυ yɪ 'wɪ, 'kɪ 'υ 'a -ne -dedede -mɔ. Ε yru
-tonyibli a nyai, 'ε -he Nyisua a -cɔhlɪnpinyɔ* gbagbu,
'ε ni 'υ Nyisua kɔ -tonyibli 'hven- a -gbati, -ε di-e nu, Nyisua
'mυ 'a nyibli a de 'kuku* 'wɔwla -ni, υ kɔ Nyisua 'hven-,
'υ 'mυ -mυε. 18 -Te -Yusu a 'mumu, ε ni la 'ne- -tɔtɔ ki,
ε yɪ 'ye la -hven diaki, 'kɪ 'υ lε-tεεε a -ta'. 'A -ti, -a mυ
-mɔ -bi, 'bu mɔ, 'bu yɪ 'υ -a mυ lε ni -tεε -ni, -Yusu kɔ 'kli,
'kɪ bu dii ne -a mυ ki.

-Yusu ni 'υ -aan 'bai gbagbu Moise* 'lu yɪ

3 1 'Na 'diayɪnυ -na, Nyisua -ha 'lɪ 'a mυ ni, 'kɪ ba -he
'a dakɔ, a 'mυ 'lɪ 'a 'kɔ yrayrv 'kwli pa. -A mυ -bu,
-υ mɔ 'a nyibli, de -a kuo =wlv yɪ, ε kɔ de -a ne -mɔ lε,
'kɪ 'υ nyibli yɪ, ε nɔ- -bu: -Yusu, nɔ- Nyisua lee 'ne- -a mυ
-mɔ, 'ε -he Nyisua a -cɔhlɪnpinyɔ* gbagbu, 'ε ni 'υ Nyisua kɔ
-a mυ 'hven- -gbati, 'ε nu-o, -a kɔ Nyisua 'hven-, =a -mυε.
'A -ti o, -Yusu a -ti, nɔ- -ba -hie 'lu -mɔ lε 'a -ne ti.
2 -Kvan -mυ', Nyisua -nyi-e, ε =tui la 'yie -tεε, =wɪ yɪ,
-te Moise ni la, -kvan -mυ', Nyisua -nyi la-a, 'ε =tui la-a 'yie
-tεε. -Kvan a 'mυ, ε nɔ- mɔ, bu naa la Nyisua a 'kayu.
3 Nyiblo -mυ', -ε pυ 'kayu, ε nɔ- υ πi 'nyre lε, 'ε -hi 'υ 'kayu
a 'mumu 'υ. 'Kɪ -Yusu kɔ Moise a -gbati, de ni -do a 'mυ,
ε nɔ- -nɔ. 'Kɪ Moise ni 'lɪ 'kayubukue 'nyɪ, -Yusu -mɔ -bi,

ε nɔ- mɔ 'kayupɔnyɔ. Ε nɔ- mɔ Nyɪsua a dakɔ a Kɔkɔnyɔ.
 'A -ti, -Yusu ni 'v Moise 'lu yi. -Yusu a 'mɔ, ε nɔ- -a blɛɛ yi
 -ba pɔ 'nyre lɛ. 4-Bɔ pɔv Nyɪsua a dakɔ 'kayu a dɛ yi:
 -A yi-e ni, -ε mɔ, 'a -nɛ 'kayu 'bɔ ni 'v, ε kɔ kɔkɔnyɔ. Kɛ- ni
 -do ε =ti 'mɔ, Nyɪsua, -ε nu 'klɔ -bɔ a -tebli a pɛpɛ, ε nɔ- mɔ
 -tebli a 'mɔ, 'a Kɔkɔnyɔ. 5Moise a 'mɔ, Nyɪsua a -kuan ni
 -do, nɔ- ε ni la, 'ε =tui la Nyɪsua a 'kayu 'yie -tɛɛ. 'A -kuan,
 nɔ- mɔ, bɔ lee la nyibli -tebli -mɔ', Nyɪsua di la nu,
 'kɪ 'lɪ ye'. 6Kɛɛ, -Yusu 'Klɪsɔ -mɔ -bɪ, ε 'yɪ Nyɪsua
 a -kvannunɔ ni -do 'pa-, kɛɛ, ε mɔ Nyɪsua a 'Yu =nɔ, 'ε =tui
 'a 'Baɪ Nyɪsua a 'kayu 'yie -tɛɛ. Ε nɔ- mɔ Nyɪsua a dakɔ
 a pɛpɛ a Kɔkɔnyɔ. 'Bɔ mɔ, =ba 'tɛ kuo =nɛ =wɔv yi, ε kɔ,
 =ba yi-e, =ba yɪ-t ni -ple, 'kɪ 'lɪ dɔdɔ 'kwli, -ε mɔ, Nyɪsua di
 nu -a mɔ =haandɛ gbagbɔ -mɔ, -ε -bɪ -a mɔ -bɔ, -a mɔ mɔ
 Nyɪsua a dakɔ, =a mɔ 'a 'kayubukɛ -wɛ.

Nyɪsua di -nyi 'a dakɔ -wleele

7Ε nɔ- nu=o, Nyɪsua a -Hihiu* 'ε pɪ la lɛ:

«Kɪkɛ -bɔ, 'bɔ mɔ, 'ba yɪ kɛ Nyɪsua a win ni 'win,

8 ba 'ble-e kua.

'Aan =wɪ 'nɪ 'gboklo 'lɪ -nɪ,

=wɪ yɪ, -tɛ 'aan 'baɪv ni la,

'waa =wɪ 'gboklo la -nɪ.

Ti a 'mɔ 'yri, 'kɪ v ni la 'lɪ -tɛ -mɔ',

nyiblo =dɔ 'yɪ 'lɪ 'ti,

'v -wen la Nyɪsua yɪ,

'v 'cibi la 'v dɛ 'kuku* a nunuo,

-ε di-e nu, v 'mɔ=v 'ye,

'bɔ mɔ, Nyɪsua 'bɔ di la -nɔ yɔv lɛ -pɔv -nɪ.»

9Kɛ- Nyɪsua pɪ la, -ε mɔ:

«=Haan-tebli -mɔ', 'n nu la,

'kɪ 'lɪ 'yri a -wɪ ni 'hɛn 'kwli,

'ye =bɔ v 'ye=e,

kɛɛ, kɛ- ε 'nɪ 'mɔ, 'v 'cibi 'v dɛ 'kuku a nunuo.

10 Ε nɔ- nu=o, 'nɪ pɪ nyibli a 'mɔ yɔv lɛ,

'nɪ hlɛ=ε, -ε mɔ, 'waa =wɪ nyre yɪ.

Dɛ -mɔ', 'n -hɛ =nɔ, v 'nɪ -yru=o lɪ-t lɛ.

11 'A -ti, 'kɪ 'lɪ 'na yɔv a pɔpɔv 'kwli,

'n 'sɔv =nɛ ni, 'nɪ pɪ la lɛ,

-ε mɔ, nyibli a 'mυ, υ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ,
 bu pa la 'lɪ 'blɔgba -mυ',
 'n di 'na nyibli -nyɪ 'kwli,
 -tɪtɛ -mυ', -haan-wleeɛ nɪ 'lɪ.»

12'Na 'diayɪnυ -na, ba -tu 'aan dɔnυ 'yie, 'kɪ 'lɪ 'a mυ 'nyɪ,
 nyiblo =dυ 'nɪ 'nu 'lɪ, -ε kɔ =wɔ -huan, -ε 'yɪ Nyɪsua =wɔ yɪ
 -kuo -nɪ, -ε nu-o, nyiblo 'bu nɪ 'v, 'bu 'yɪ 'kɪ Nyɪsua =wɔ yɪ
 -kuo -nɪ, -ε -bɪ ε -hen 'nyɛ, ε hie 'v 'Klɔhienyɪsua bu.
 13De a kɔ ba nu, ε nɔ- mɔ, ba -nyinyɪ 'klɪ 'a -nɛ -nyɔwɔ,
 -ε di-e nu, Satan* 'nɪ -ha 'a mυ -kaa -nɪ, a 'nɪ -ha dɛ 'kuku
 nu, kɔ 'aan =wɪ 'nɪ -ha 'gboklo -nɪ. Kɛ- a di 'klɪ a -nyinyile
 nu, -ε nu-o, kɪkɛ -bu, Nyɪsua -hɔɛ bu hlee kɛ 'lɪ -a mυ -mɔ.
 14'Bυ mɔ, -teblɪ -mυ', -a kuo la =wɔ yɪ, ti -mυ' -kɔ 'yɪ
 -a 'ble la -Yusu a -tɪ kva, -ba 'tɛ kuo -nɛ =wɔ yɪ, -ba 'yɪ -sa,
 -ba -yra-a 'lu, -ε -bɪ -a mυ -Yusu a nyibli =nɔ. 15U 'crɪ-tɪ nɪ,
 'kɪ 'lɪ Nyɪsvacrɪɛn 'kwli -ε mɔ:

«Kɪkɛ -bu, 'bu mɔ, 'ba yɪ ke
 Nyɪsua a win nɪ 'win,
 ba 'ble-e kva.

'Aan =wɪ 'nɪ 'gboklo 'lɪ -nɪ,
 =wɪ yɪ, -tɛ 'aan 'banυ ni la,
 'waa =wɪ 'ɛ 'gboklo la -nɪ.»

16A yɪ-e nɪ -tɛɛ, nyibli nɪ -tie, -v 'win la Nyɪsua a win, 'tɪ-
 -v -wen la-a yɪ. U nu- mɔ nyibli a pɛpɛ -mυ', Moise* nɛɛ la
 -nɪ, ti -mυ' -kɔ 'yɪ υ -huen la 'lɪ Esɪpublɔgba* 'kwli.
 17A yɪ-e nɪ -wɛ, nyibli -mυ', Nyɪsua puv la yɔv lɛ, 'kɪ 'lɪ 'yɪ
 a -wɪ nɪ 'huen 'kwli. Nυ- -mɔ nyibli -mυ', -v nu la dɛ 'kuku.
 Ε nɔ- kɔ -tɪ, 'v 'kɔkɔ la lɛ, 'kɪ 'lɪ -tɔtɔkɔtɔ -mυ', -ε kɔ
 kɪ nyiblo =dυ 'yɪ 'lɪ 'tɪ. 18A yɪ-e nɪ -tɛɛ -wɛ, nyibli -mυ', -v kɔ
 -tɪ Nyɪsua 'ɛ 'suυ la -nɪ, 'ɛ pɔ la lɛ, -ε mɔ, υ 'yɪ la 'lɪ-tɪ 'lɪ
 -wɛ, bu pa la 'lɪ 'blɔgba -mυ' 'kwli, ε di la 'a nyibli -nyɪ,
 -tɛ -haan-wleeɛ nɪ 'lɪ. U mɔ nyibli -mυ', -v 'yɛ nɪ =tuu la
 'v-v. 19'A -tɪ o, 'na 'diayɪnυ -na, -a yɪ-tɪ 'nɪ 'ye, -ε mɔ,
 -aan 'banυ, υ 'yɪ la Nyɪsua =wɔ yɪ -kuo -nɪ, 'v 'yɪ la 'v-v
 =tuu -nɪ. Ε nɔ- nu-o, 'kɪ υ 'yɪ la 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bu pa la 'lɪ
 'blɔgba -mυ', Nyɪsua -nyɪ la 'a nyibli 'kwli, -ε kɔ 'kwli
 =haan-wleeɛ nɪ 'lɪ.

4 ¹Tɪ -hi la a ti 'yɪ, Nyɪsua pɔ la 'lɪ-tɪ nɪ, -ε mɔ,
 ε di -nyɪ la 'a nyibli 'hru, υ 'mυ la 'lɪ 'a bunule -mυ' pa,

-tite -mu', -haan-wleele ni 'li. 'Lipude a 'mu, e 'tie ko 'ki,
'ki 'v -a mu -mo. 'A -ti, -ba =tu -aan dionv 'yie, -e di-e nu,
'ki 'ne- -a mu 'nyi, nyiblo =du 'ni -ha bu hie, 'ki 'v -wleele
a 'mu a 'kwlipopa a -ta'. 2-Te -aan 'bauv nu la -haantitie
a 'mu 'a 'winwun, ke- -aan 'mumu -a nu 'a 'winwun.
Kee, -haantitie a 'mu, e 'yi =nu -hee -ni, 'ki bu pa 'li Nyisva
a -wleele', -ko -ti, -te v 'win-t, v 'yi-t =wlv yi -kuo -ni,
'v 'yi 'v Nyisva 'v =tuu -ni. 3-A mu -mo -bi, -v kuo -haantitie
a 'mu =wlv yi, -a mu di 'li -wleele a 'mu pa. -Aan 'bauv
-mo -bi, -v 'yi titie a 'mu =wlv yi -kuo -ni, ke- Nyisva pi,
'ki 'v 'waa de ki, e wen:

«'Ki 'li 'na yrv a pupuv 'kwli, 'n 'suu =ne ni,
-e mo, nyibli a 'mu, v 'yi 'li-t 'li -we,
bu pa 'li 'blugba -mu',
'n di 'na nyibli -nyi 'kwli,
-te -mu', -haan-wleele ni 'li.»

De a 'mu, e 'yi 'nyre =hen, -e mo, -wleele 'yi 'v Nyisva
'hu -ni, -e nu-o, -te Nyisva nu la 'klo, 'ki 'li -nyrowi ni
=hlon-do 'kwli, 'ki e -wee la 'v 'a -kvan -mo, 'e -wle la.
4 'Ki 'li Nyisvacrien a 'koti -bi 'kwli, v hla -ti,
'ki 'v -nyrowi ni =hlon'hven a -nyrowo a de ki.
-Ti a 'mu, v 'crti la, e no- -bu: «Nyisva -we la 'a -kvan
a pepe -mo, 'ki 'li -nyrowi ni =hlon-do 'kwli, =hlon'hven
a -nyrowo, -e -bi e -wle la ni.» ('A -ti, -wleele ni 'v
Nyisva 'hu.) 5 Kee, 'ki Nyisvacrien a 'koti -bi 'kwli,
v 'crti-t ni, -e mo: «Nyisva wen 'ni: -Pi, v 'yi 'li-t 'li -we,
bu pa 'li 'na -wleele'.» 6 Yi-henyibli -mu', -v 'win la
Nyisva a -haantitie a 'mu, v 'yi la 'li Nyisva a -wleele
a 'mu -pa, -e nu-o, v 'yi la-a =wlv yi -kuo -ni, 'v 'yi la
'v Nyisva 'v =tuu -ni. 'A -ti, -a yi-t 'ni 'ye, -e mo,
-te nyibli -mu', -v 'yi Nyisva =wlv yi -kuo -ni, v 'yi la 'li
-pa, nyibli -bi, nu- di 'li pa. 7-8 -Aan 'bauv -mu',
-v 'yi la Nyisva =wlv yi -kuo -ni, v 'koku la le, 'ki 'li
'blugba -mu', -e ko ki nyiblo =du 'yi 'li 'ti. Ti a 'mu 'yri,
Nyisva a nyiblo -mu', -e ko 'nyre mo Sosue*, e no-
nee la Nyisva a dako, 'e gba la 'li =nu Kanaablugba* -mu'
'kwli, Nyisva pu la le, -e di la =nu -nyi. Kee, Sosue
a 'mu, e 'yi la =nu =haan-wleele -nyi, ki 'li Kanaablugba
a 'mu 'kwli. 'N hle=e ni, -e nu-o, -a yi-e ni, -e mo,

-te v nyre la 'li 'blugba a 'mu 'kwli, ε gba 'yri -huohu,
'ti- Nyisva 'ε naa 'li 'a -kvannunyo Dafidi* 'li, 'ε lee ne
'a dako, ε wen:

«Kike -bu, 'bu mo, 'ba yi ke
Nyisva a win ni 'win,
ba 'ble-e kua.

'Aan =wli 'ni 'gboklo 'li -ni.»

-Te Nyisva nu la 'puple le, ε tue la-a yi, -ε mo, ti a 'mu 'yri,
'a dako 'ye la -haan-wleele ni kue, 'ki 'li Kanaablugba 'kwli.
ε no- nu-o, 'ε yi la =nu 'hru -nyi, 'ki bu 'win la 'a win,
-ε di-e nu, 'bu 'tue kuo la-a =wlv yi, ε 'mu la =nu -haan-wleele
-nyi. 9 ε no- ko -ti 'ni hle-ε, -ε mo, -a mu -bu, -v mo Nyisva
a dako, -a di 'li -haan-wleele a 'mu 'ni pa, =wi yi, -te ε -nu,
'ε -wle la, 'ki 'li -nyrowi ni -hlon'huen a -nyrowo 'kwli.
10 Nyiblo -bu, -ε pue 'li 'klo yrayro 'kwli, -te -mu', Nyisva
yi 'li 'a nyibli -wleele -nyii -ni, nyiblo a 'mu, ε 'ni nu-o
'ki -kvande =dv. 'A -kuan -yre 'lu, =wi yi, -te Nyisva -nu,
'ε -wle la, -te ε -yra la -kuan 'lu. 11 De a 'mu, 'a -ti, -ba =tu
'v 'kl, -ε di-e nu, -a 'mu 'li -wleele a 'mu pa. -Ba =tu-o 'yie,
-ε di-e nu, 'ki 'li -a mu 'nyi, nyiblo =dv 'ni -ha Nyisva a -ti le
-heε -ni, ε 'ni -ha bu hie, =wi yi -aan 'banu, -v -heε la
Nyisva a -ti le.

12 'A -ti, -ba 'ble Nyisva a win kua -tee. Nyisva a win
a 'mu, ε no- yi nyibli 'klo yrayro -nyi. 'A win a 'mu, ε no- ko
'kwli Nyisva neε 'li, 'ε ni -kuan. Nyisva a win a 'mu, ε 'wi-t
'plien yi. Kee, ε ni 'kl ki, 'ε -hi 'v 'plien a 'mu 'v, 'ε pue 'li
-tonyiblo a 'hu 'kwli, 'ε yi 'a =wlv le -hren. ε 'wi-t 'plien yi,
-ε yi 'kl =tu le 'be, 'ki 'v -te -mu', v kukue 'v yre, 'ε mi
-mimi, 'ε yi 'kl a 'mu 'a -hanmli ki ye. -Tebli -mu', -tonyiblo
neε =wli kle, ε -hue bu nu, ε no- Nyisva a win a 'mu,
ε pi pepe'. 13 ε 'yi =dedede -ko, -bu -hli Nyisva 'yi ki.
'Ki Nyisva a nunu-tebli a pepe ni 'v-v 'yi -hlon. -Tebli a pepe
-bu, -a ni, -a di -hilia-a kle, 'ki 'v-v ye'.

-Yusu, no- mo -aan -cohlunpinyo* gbagbu

14-A ko -cohlunpinyo gbagbu, 'ε ni 'v -tonyibli ko Nyisva
'huen- a -gbati. ε no- mo Nyisva a 'Yu -Yusu, -ε mu 'li yako
'kwli, 'ki 'v Nyisva 'hu. 'A -ti, ε no- -ba kuo =wlv yi 'a -ne ti,
ε ko, -ba lee ne 'a -ti nyibli a pepe. 15-Aan -cohlunpinyo

a 'mu, e yru -aan 'kla-wliye'yiya a pepe le, 'e yi-e -we,
 -e mo, -a mu -tonyibli, e ko ti, le-teele 'bu ye -a mu ki,
 -a 'yi 'kli =du -ko, 'ki -ba -won le-teele a 'mu yi, e ko, 'e ko
 -aan nyai, -e nu-o, 'a 'mumu, -te e ni la 'ne- -tutu ki, le-teele
 a gblegble, e no- e yi la 'ye, -e 'wi-t -a mu yi. Kee, e no- mo
 -bi, e 'yi de 'kuku* -nu. 16-A yi-e ni, -e mo, -Yusu a -ti,
 Nyisua 'e ko -aan nyai. 'A -ti, -a ni 'pie 'li huannu, -ba 'yiya
 'u-u 'huu bu, 'ki 'li -wlu a yikuole 'kwli, -e di-e nu, e 'mu -aan
 nyai yru, e 'mu -aan de 'kuku 'wuwla -ni, e ko, e 'mu -a mu
 -hee -ni, ti -mu' -ko 'yri 'kla-wliye'yiya di 'u -a mu ki -yee -ni.

5 1'A -ne -cohlunpinyo gbagbu, 'ki 'ne- -a mu -Juukue* 'nyi,
 'ki u -he 'li-t -tonyibli 'nyi, 'u =tui 'u-u bu, -e di-e nu,
 -cohlunpinyo a 'mu, e 'mu 'li Nyisua -mo -hlee -ni, 'ki 'u -aan
 -ta', e ko, e 'mu Nyisua a -cohlun* pi, 'ki 'u de 'kuku -mu',
 nyibli -nu a -ta'. 2-cohlunpinyo a 'mu, -te e mo -tonyiblo
 a -ti, e ko ti, le-teele 'bu ye-e ki, 'ki e 'ye ni ko 'kli, 'ki bu 'yi
 de 'kuku -nu. E no- nu-o, nyibli 'bu 'yi -haan'hru -yi, e ko,
 'bu yi de 'kuku ni ni, -cohlunpinyo a 'mu, 'e -we 'li bu yru
 nyibli a 'mu, 'waa 'kla-wliye'yiya' le, e ko bu yru 'waa nyai.
 3De a 'mu a -ti, e 'yi nyibli a de 'kuku ni -do a -ti 'pa-
 e 'ni -pi-e li -cohlun, kee, e ko bu pi 'a 'mumu, 'a de 'kuku
 a -cohlun.

4Nyiblo 'bu mo -cohlunpinyo gbagbu, -e -bi e ko -ti a
 'yi'bubua. Nyiblo =du 'yi -huan 'a dionu -cohlunpinyogbagbude
 ki ni pi. Kee, Nyisua a =gbetu, e no- de nyiblo, 'ki bu -he
 -cohlunpinyo, =wi yi ti -hi la a ti 'yri, -te Nyisua a =gbetu,
 e nu la, 'e da la Ayr*, Ayr 'e -he la -cohlunpinyo gbagbu.
 5Ke- ni -do e =ti 'mu, 'ki 'u -Yusu 'Klisu -mo. E 'yi la 'a dionu
 -cohlunpinyogbagbude ki bu -pu. Kee, Nyisua a =gbetu,
 e no- -nyi-e -ti a 'yi'bubua, 'e da=a, 'ti- 'e lee =ne:

«Mo 'na 'Yu =nu.»

Kike -bu 'n -he ke -na 'Ba.»

6'Ki 'li Nyisvacrien a 'kutu -bi 'kwli, u 'cru 'li-t ni, -e mo,
 ke- Nyisua pi:

«Di mo -cohlunpinyo gbagbu, -te 'klb te yi bu,

=wi-t nyiblo -mu',

-e ko 'nyre mo Mekisideki* yi.»

7-Te -Yusu ni la 'ne- 'klb ki, e yi la=a ni, -e mo, Nyisua ko
 'kli, 'ki bu =gble-e, 'ki 'u 'kukuu -mo. 'Ti- -Yusu a 'mu,

ε 'mu la 'ku mo mu, ε da la Nyisva -dada, 'ε -tva la wuwe, ko, ε 'yee la 'li win, -ε nu-o, ε -hve bu =tuu la 'v Nyisva 'v, ε 'mu-v ki wen, 'ki bu 'ku, Nyisva 'ε wen 'a lenyaawin ki. Ε no- nu-o, -te -Yusu a 'mu, ε 'ku, Nyisva 'ε -ha 'li-ti 'kokonyibli 'nyi, 'ε -ha-a 'ko, -ε nu-o, -Yusu a 'mu, ε =tui la 'v-v ni diaki. 8'Ye =bu -Yusu bu mo Nyisva a 'Yu, ε ko bu 'ye =hwen diaki, -ε di-e nu, ε 'mu Nyisva a 'v-tuule 'nyi. 9-Tε Nyisva -yra 'a -kuan 'lu, 'ki 'li -Yusu', -ε -bi -Yusu a 'mu, ε -he nyiblo -mu', -ε we nyibli a pepe -mu', -v =tui 'v-v 'v, -ε di-e nu, v 'mu 'ko yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li ko, 10Nyisva 'ε nu-o, -Yusu 'ε -he -cohlunpinyo gbagbu, -ε 'wi nyiblo -mu' yi, -ε ko 'nyre mo Mekisideki.

**Ba =tu 'aan dɔnu 'yie, -ε di-e nu,
a 'ni =ha 'v Nyisva a 'hru bu hie**

11-A ko =tebli =hɔhɔ, -ba lee ne 'a mu, 'ki 'v nyiblo -mu', -ε mo Mekisideki* a -ta'. Kee, ε 'kla 'mu, 'ki -ba yru ne 'a mo-v' le, -ε nu-o, a 'ni -yru-o -ti' le 'wowlu. 12-Tε ti ne -bu, a bleε yi, 'aan 'mumu, ba mo wen tɔnyu, -ε nu-o, see la, a -tva la 'nyinyi, kee, a 'ye-e le ni yru -tee. Ε -hve-e ni, nyibli -bi bu di 'li 'a mu -mo, yi-he-tebli -mu', a 'nyi, 'ki 'v Nyisva a win a -ta', v 'mu 'a mo-v -tɔ -ni de. Ε =hen 'nyre, -ε mo, diide -mu', kukunyɔ yi di, a 'yee 'li 'a didie ni -we. A 'tε mo 'yonu, -v 'tε 'nyee. 13'Yupanu =tε 'nyee, ε no- 'ye kukunyɔ a 'puplewin le ni yru. 14Kee, nyiblo -bu, -ε -ku, ε no- bleε kukunyɔ a didi-tebli yi. Ke- ni -do ε =ti 'mu, 'ki 'v Nyisva a win a -ta'. Nyiblo -bu, -ε kuu 'li Nyisva a win 'nyi, 'ti- -ε yi =haande ko de -huan a 'yile-hɔtale, nyiblodu a 'mu, ε no- -we 'li -bu yru Nyisva a win a pepe' le, ε no- v bleε yi bu -nyi Nyisva a win a 'mu.

6 1'A -ti, -a ni 'wu 'li 'yonu yi, 'ki 'v Nyisva a 'hru wɔn, kee, -ba muu ye', -ba 'nyi Nyisva a win -mu', -ε bleε nyibli -mu' yi, -v kuu 'li Nyisva a win 'nyi. -Tε -a =tu la -Yusu a =wɔ a yikuole -wlu, yi-he-tebli -mu', -a 'nyi la, -ba -hi-e le, -ba 'nyi -tebli gbagbi -bi, 'ki 'v -Yusu 'Kɔsu a -ta'. Yi-he-tebli a 'mu, -ε ko -ti 'n hle, ε no- mo: Nyibli ko bu hie 'v de 'kuku* a nunuo bu, -ε gbε 'li =nu 'kuole', ko, v ko bu -nyi 'waa =wɔ a pepe Nyisva. 2'Ki 'li yi-he-tebli a 'mu 'nyi, ε ko de -bi, 'v tve =ne, 'ki 'v 'nie a 'lupupu,

ε κω nyibli a dabu a 'lublepupu a -ta', 'ki 'li Nyisua a 'nyre 'kwli, ε κω, -te Nyisua di nu, ε 'mu 'li nyibli 'kukonyibli 'nyu -ha, ε 'mu =nu 'klo -ha, κω, -te ε di 'waa -bati a lepoule nu, le'booti 'yri. 3-A κω -ba -hi -tebli a 'mu le, -ba muu ye', -ε di-e nu, 'mu 'a mu -tebli yrayri -tō -ni. Ke- -ba nu 'a nunuo, 'ki 'li Nyisua a 'nyre 'kwli.

4'Bu mō, =ba yi yi-he-tebli ni -tue -ni, ε 'ni -heε-ε nyibli, -kōti nyiblo 'bu -nyi 'a dōnu Nyisua, 'ti- 'bu pleε 'li Nyisua ke, 'hru =du 'yi 'ki 'v bu -pe, 'ki bu 'mue Nyisua le de. Nyiblo a 'mu, ε 'ye Nyisua a -nyre ni, 'ti- Nyisua 'ε nu-o =haan-tebli -huohu -mō, 'ε -nyi-e 'a -Hihiu*. 5Nyiblo a 'mu, ε yi-e ni, -ε mō, Nyisua a win, ε mō =haanwin, Nyisua 'ε -nyi-e 'a 'kli kinunu -mu', -ε -huen 'li 'a 'klo yrayru -mu', -ε di di 'kwli. 6Nyiblo 'bu kuo -tebli a pepe a 'mu =wlv yi, 'ti- 'bu pleε 'li Nyisua ke, 'hru =du 'yi 'ki 'v bu -pe, 'ki bu 'mue Nyisua le de, -kōti 'bu pleε 'li Nyisua ke, ε 'wi-ti -te 'bu 'ye ni kō wen 'v Nyisua a 'Yu tugbe* 'yie de, 'ti- bu 'ye ni -ha wen 'yri le, 'ki 'v nyibli a pepe ye'.

7=Bu pu=v -ci a de yi. 'Bu mō, 'nu 'bu yi ni di, 'dudō-tebli 'bu yi ni =ge, 'ki 'li -ci 'kwli, -ε -bi ε -hen 'nyre, -ε mō, Nyisua pu -ci a 'mu wa -mō. 8Keε, 'bu mō, 'witi 'bu =gaa 'li -ci a 'mu 'kwli, 'bu nyre 'a 'dudō-tebli ye, -ε -bi -ci a 'mu, ε 'yi -kuan -kō. Ε -hen 'nyre, Nyisua 'tue pi-ti 'jro -mō ni, 'a 'dudō-tebli 'mu 'yro. 'A -ti, -ba 'wi =haan'dudō-tebli -mu' yi.

9'Na 'diaynu -na, ε mō =haan-ti, -a ni 'puple le, keε, -a yi-e ni -teε, -ε mō, 'a mu -mō -bi, =haan'hru, nō- a ne, ε κω, de -mu', -ε di 'li-ti 'kwli -hōn, ε nō- mō Nyisua di 'a mu 'ni wa. 10-Kuan -mu', a -nu, 'a -heε 'aan 'bio -Yusu a nyibli, 'a -ti 'yi 'li-ti 'li -we, bu -hru Nyisua -mō. Ε -hen 'nyre, -ε mō, a -heε ne 'aan 'bio -Yusu a nyibli ni, κω, 'a 'tue yi =nu -heε -ni. Ε nō- -tue ne -a mu, -ε mō, a nuε Nyisua ni. 'Klo -mō 'klo, ε 'yi 'li-ti 'li -we, =haande a 'mu, 'a -ti bu -hru-o -mō, -ε nu-o, ε 'sii 'v yi. 11-A -huε-ε ni, -te a 'bleε 'v kua, 'ki ba 'bleε 'v kua, bu gba=a -gbagba, le'boō-nyroō bu nyre 'v. A 'ni 'saa 'li, -ε di-e nu, -tebli a pepe -mu', a kuo =wlv yi, κω, a yi -ple, a 'mu=v κω. 12'Aan 'kli ni 'weε 'li, keε, nyibli -mu', -v kuo Nyisua =wlv yi, 'ti-, -v κω =wlv a 'lula, v nu- κω =pi ba -ha 'li le. Nyiblidu a 'mu, v nu- Nyisua di de -mu', ε pu 'li =nu -nyi.

De -mu', Nyisua pu la 'li Abrahamu*, e nu la-a ni

13A yi-e ni, -e mo, ti -hi la a ti 'yri, Nyisua pu la 'li Abrahamu de. -Te e pu la 'li-ti 'li, -e -bi e 'suu la-a ni, -e mo, de a 'mu, e di la-a 'ni nu. Nyiblo =du 'yi 'u Nyisua 'u -hi, Nyisua bu di la 'suu -ni. 'A -ti, 'a duonu, 'e 'suu la -ni. 14-Te e yi la ni 'suu -ni, ke- e pi la Abrahamu yi: «N 'suu ni, -e mo, 'n ko -bu nu -mu -haande -mo. 'N di-e ni nu, -na 'yonu a 'yonu 'mu wlo.» 15-Ti a 'mu, Nyisua lee la Abrahamu, e kuo la-a =wlu yi diakti, 'ti-, 'e yi la-a -ple, 'ki 'li =wlu a 'lila 'kwli. E no- nu-o, -tebli a 'mu, Nyisua pu la 'li-ti, 'e 'ye la-a.

16Nyiblo 'bu yi ni 'suu -ni, nyiblo -mu', -e ni 'u=v 'lu yi, no- ko 'nyre 'kwli, e 'suu 'li -ni, -koti 'suuledu a 'mu, e no- ni-e, 'a -ne -ti, 'e yi 'li -we. 17E no- nu-o, Nyisua 'e 'suu -ni. E -hwe-e ni, 'ki nyibli -mu', e pu 'li de, bu yru-o le, -e mo, de a 'mu, e pu 'li -nu, e 'yi 'li-ti 'li -we bu 'ci-ci-ti. E no- ko -ti, 'e pu 'li =nu=v, 'ti- 'e 'suu la-a. 18'A -ti, -tebli ni 'huen a 'mu, -e mo 'lipuude ko 'suule 'huen-, e 'yi 'li-ti 'li -we bu pu 'li-ti hi 'kwli. 'A -ti, -a mu -bu, -u 'ye -hliile, 'ki 'u Nyisua 'hu, -tebli ni 'huen a 'mu, e nu- yi -a mu 'kli -nyi, 'ki 'u de -mu', Nyisua pu 'li -a mu, -ba -ple-e, 'ki 'li =wlu a yikuole 'kwli. 19De -mu', -a yi -ple, e no- 'ble -a mu kua, e no- ni-e, -aan =wli 'u ku bu, 'ki 'u Nyisua ye', =wi yi, -te 'mu a du ni, 'bu pu=v 'nie, 'e yi 'mu kua 'ble. De a 'mu, e no- ni-e, danu -mu', -e yi Nyisua a bunule -mu' -hli, 'ki 'li 'a 'kagbau bu, 'ki 'li yakɔ 'kwli, 'e -hon 'u -wlu, 'ki 'u -a mu -mo, =a pu'e 'li -tute -mu', Nyisua ni 'u. 20-Yusu, no- 'nyee 'hru, 'e pa 'li -tute a 'mu, 'ki 'u -aan -ta', -e nu-o, e no- -he Nyisua a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbu, -te 'kɔ te yi bu, 'e 'wi-ti nyiblo -mu', -e mo Mekisideki* yi.

Mekisideki* a -ti hɔ 'kwli bu

7¹Nyisua a win hɛ=e ni, -e mo, Mekisideki a 'mu, e no- mo 'du -mu', u dee Salemu a bodu, 'e mo yako 'kwli a Nyisua a -cɔhlɔnpinyɔ* -we. E ko la ti =du, Abrahamu* mu la tu ki, 'e 'la la boduɔpu -huɔhu. -Te e yi la kle ni -me, -e -bi Mekisideki a 'mu, e mu la-a ye' 'be mo, 'e da la Nyisua, 'ki bu nu Abrahamu -haande -mo,

2-tebli a pepe -mu', Abrahamu -ha tu ki, 'e -nyi la Mekisideki 'a -pu a de. Mekisideki a 'mu, yi-hede e -hen 'nyre, e no- mo bodu, -e 'sii 'u yi. E mo bodudu -nu, -e nwe kibwweene, -e nu-o, e mo Salemu du a bodu -nu. Salemu a 'mu, e -hen 'nyre kibwweene. 3 Nyisua a win, -e hle Mekisideki a -ti, e 'ni -lee li -a mu, nyiblo a 'di -bi -mo 'a 'dii ko 'a 'bai. E mo nyiblo -du 'yi 'a 'banu -yi. Ti -mu', -e ko 'yri u ko 'u-u, Nyisua a win 'ni -hla li-ti. E mo, e 'ni -lee-e li -a mu -we, ti -mu' -ko 'yri e 'kuu 'u. Mekisideki a 'mu, e 'wi-ti -Yusu 'Kisu yi, -e mo Nyisua a 'Yu, -e nu-o, 'a -cohlunpi-kuan, Nyisua -nyi-e, e 'yi 'lu-yraele -ko.

4 Ba 'ye -te Mekisideki a 'nyre nu 'bubua, ko, 'ba 'ye Abrahamu, -e mo Yisraekue* a 'bai. -Tebli a pepe -mu', e -ha tu ki, e -nyi 'a -pu a de Mekisideki. 5 -E -bi 'ki, tete* -mu', Nyisua -nyi la Moise*, e wen 'ni, 'ki 'li Yisraekue a -tugbi ni -pu -tu 'u 'hwen 'nyi, Lefipu* a -tugba, -u mo Lefi a 'yonu a 'yonu, u nu- blee yi, -bu nu -cohlunpi-kuan, 'ki 'u Nyisua ye'. -Te u ni -cohlunpi-kuan a 'mu, 'a -ti, Yisraekue a pepe blee yi, ti a pepe, bu -ha 'waa kuko-tebli a -pu a de, bu -nyi-e -cohlunpinyu a 'mu, 'ki 'u 'waa -heele a -ta'. Ke- tete ni 'a hihla. E -hen 'nyre, 'ye -bu Lefipu a 'diayinu mo Abrahamu a 'yonu -we, -e 'wi-ti Lefipu yi, u blee yi bu -nyi Lefipu -tebli a 'mu. 6 Mekisideki -mo -bi, e 'yi Lefi a 'yu 'pa-. 'Ye -bu e ni 'mu le, Abrahamu -mo -bi, e -ha 'li 'a -ne -tebli a -pu a de ni, 'e -nyi -ne-e, 'ti- Mekisideki a 'mu, 'e pu la-a wa -mo. Abrahamu a 'mu, Nyisua pu la 'li de, 'ki 'u-u -mo'. E no- tve -ne -a mu yi, -e mo, e mo nyiblo gbagbu -nu, 'ti- Abrahamu a 'mu, e no- Mekisideki pu wa -mo. E 'yi Abrahamu 'pa-, e 'yi la Mekisideki wa -mo -pu. 7 -A yi-e ni, -e mo, nyiblo -mu', -e pi nyiblo -bi wa -mo, e no- ni 'u nyiblo a 'mu 'lu yi. 'A -ti, Mekisideki ni 'u Abrahamu 'lu yi. 8 Lefipu a -tugba a -cohlunpinyu a 'mu, nyibli yi 'waa -tebli ni -pu a de -nyi, 'waa nyiblo ni -do a -kuan 'bu nyra bu, -e -hen 'nyre, 'bu 'ku, -e -bi 'a 'bihian -bi bi 'u 'a -ta'. Kee, Mekisideki -bu, Abrahamu -nyi 'a kuko-tebli a -pu a de, Nyisua a win hle-e ni, -e mo, e no- -mo -bi, e hie 'klb, 'a -kuan 'yi 'lu-yraele -ko. 9-10 Ke- 'n pi: Moise a tete wen 'ni, bu -ha 'li 'waa -tebli a -pu a de, bu -nyi-e Lefipu a -tugba. Ke- tete ni 'a hihla. Kee, Lefi a 'mu, e -ha 'li 'a kuko-tebli

a -pu a de, 'e -nyi-e Mekisideki, -e 'yi Lefipi 'pa-. 'N hle-e ni, -e nu-o, ti -mu', -e ko 'yri v 'ye la Lefi ni kve, 'ki Mekisideki mu la 'v Abrahamu ye' 'be mo, Abrahamu 'e -nyi la-a 'a kuko-tebli a -pu a de. De, e -hen 'nyre, e hlo 'kwli bu. E no- mo: Lefi a 'mu, e -ha la 'li 'a kuko-tebli a gble ni -pu a de, 'e -nyi la-a Mekisideki, ti -mu', -e ko 'yri Lefi a 'mu, 'a 'bai gbagbu Abrahamu, e -ha la 'li 'a kuko-tebli a pepe a gble ni -pu a de, 'e -nyi-e Mekisideki. De a 'mu, e no- tve -ne -a mu, -e mo, Mekisideki, no- ni 'v Lefi, -e mo -cohlunpinyo a pepe a 'bai 'lu yi.

**Nyisva =tu 'v -cohlunpinyo* gbagbu -bi bu,
-e 'wi Mekisideki* yi**

11 Tete* -mu', Nyisva -nyi la Moise*, e no- hle-e, -e mo, Lefi* a 'yonu a 'yonu, -e -hen 'nyre, nyiblo -bu, -e mo Ayro*, 'a =tugba, v nu- ble'e yi bu nu Nyisva a -cohlunpi-kuan, 'waa -kuan a 'mu, e 'mu-v nu, Nyisva 'mu nyibli a de 'kuku* 'wuwla -ni, -e di-e nu, v 'mu 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye'. Kee, sey-tseyi, 'waa -cohlunpi-kuan a 'mu, e 'yi 'kli -ko, 'ki bu nu-o, de a 'mu bu -cee 'v yi. E no- nu-o, -cohlunpinyo gbagbu -bi, 'e -di. -cohlunpinyo gbagbu a 'mu, -e -di, e 'yi 'li Ayro a =tugba 'kwli -ko, kee, e 'wi-t Mekisideki yi. 12-14-cohlunpinyo a 'mu, e no- mo -aan Kukonyo -Yusu 'Kisu. -A yi-e ni, -e mo -Yusu a 'mu, -e -he -tonyiblo, e mo Juda* a =tugbatayu -ni. (E 'ni pu-v li Lefipu a =tugba.) Moise a tete 'ni -hla-a li-t, -e mo, Juda a =tugbatayu, no- ble'e yi -bu nu -cohlunpi-kuan, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu. Kee, Nyisva a =gbetu, e no- -hve-e, 'ki -Yusu bu bi 'v Lefipu a -cohlunpinyo a -ta'. E no- ko -ti, 'e -nyi -a mu tete yrayri, -e ne -Yusu a -ti -mo le. Tete a 'mu, e ni 'v Moise a tete 'lu yi.

15 Ke- 'n pi: Lefi-tugba a -cohlunpi-kuan 'yi la 'kli -ko, 'ki bu nu-o, nyibli bu 'mve Nyisva yre. 'N hle-e ni, -e nu-o, -Yusu, no- Nyisva nu -cohlunpinyo gbagbu -mo, 'e 'wi-t Mekisideki yi, Nyisva no- =tu 'v-v Lefipu a -ta' bu. 16 Lefipu, v nu- ko la -cohlunpi-kuan, 'ki 'li tete a 'kli 'kwli, -te v mo la Lefi a 'yonu a 'yonu a -ti. -Yusu -mo -bi, Nyisva, no- nu-o -cohlunpinyo gbagbu -mo, -e nu-o, 'ki 'li 'a 'kli a kinunu 'kwli, e -nyi-e 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li. 17 Ke- v nu la 'a 'cicru,

'kɪ 'lɪ Nyɪsuacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ: «-Di mɔ -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu, -tɛ 'klɔ tɛ yɪ bu, =wɪ-t nyiblo -mɔ', -ɛ kɔ 'nyre mɔ Mɛkistɛkɪ yɪ.» 18'A -tɪ, yɪ-hetete -mɔ', -ɛ hlɛ la -cɔhlɔnpinyɔ a -tɪ, Nyɪsua 'wɔwla-a nɪ, -kɔtɪ ɛ 'yɪ la 'klɪ -kɔ, 'kɪ bu nu-o, nyibli bu 'mɔɛ Nyɪsua yre. 19Moise a tete a 'mɔ, ɛ 'yɪ la 'klɪ -kɔ, 'kɪ bu 'sɪi 'v nyibli yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. ɛ nɔ- nu-o, Nyɪsua 'ɛ ya -a mɔ -Yusu 'yɪ. ɛ nɔ- -a yɪ -ple, 'kɪ 'lɪ =wɪv a yɪkuole 'kwli, =a yɪ-e, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- kɔ -cɔhlɔnpi-kuan -ni-e, =a yɪ Nyɪsua yre 'mɔɛ -nɪ.

20-21-Tɪ a 'mɔ, -a blɛɛ yɪ -ba kuo =nɛ =wɪv yɪ, -ɛ nu-o, tɪ -mɔ', -ɛ kɔ 'yɪ Nyɪsua =tɪi 'v -Yusu bu, 'kɪ ɛ 'mɔ 'a -cɔhlɔnpi-kuan nu, ɛ 'sɔv =nɛ nɪ, 'tɪ- 'ɛ =tɪ 'v=v bu. Kɛ- ɛ pɔ=v yɪ:

«Mɔ Kɔkɔnyɔ Nyɪsua,
dɛ -bɔ, 'n 'sɔv -nɪ, 'n 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ,
=bɔ 'tɪ-tɪ-t.
'N 'sɔv =nɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɛ 'klɔ tɛ yɪ bu,
-di mɔ -cɔhlɔnpinyɔ.»

Kɛɛ, tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ Lefi=tugba, v yɪ la -cɔhlɔnpinyɔ -hɛ, Nyɪsua 'yɪ la-a 'sɔv -nɪ. 22-Tɛ Nyɪsua 'sɔv -nɪ, 'kɪ -Yusu bu mɔ -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu, -tɛ 'klɔ tɛ yɪ bu, ɛ nu-o, -a yɪ-e nɪ, -ɛ mɔ, 'yɪ* yrayɪ -mɔ', Nyɪsua =tɪ, ɛ kɔ -a mɔ 'hɛn-, ɛ nɪ 'klɪ kɪ, 'ɛ -hi 'v 'yɪ 'kɪ 'v.

23Dɛ -bɪ nɪ 'v. ɛ nɔ- mɔ: Lefi=tugba a -cɔhlɔnpinyɔ -hɔ la nɪ, -ɛ nu-o, v 'kɔkɔ la lɛ. -ɛ -bɪ 'bɔ 'kɔ, -ɛ -bɪ nyiblo -bɪ bi 'v 'a -ta'. 24Kɛɛ, -Yusu -mɔ -bɪ, 'a -nɛ 'yɪ 'mɔ lɛ -nɪ. ɛ hie 'klɔ, -tɛ 'klɔ tɛ yɪ bu. ɛ 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ wɛ, bu 'kɔ yɪyɪ. 'A -cɔhlɔnpi-kuan 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ bu kɔ 'lu-yɛɛɛ. 25Dɛ a 'mɔ a -tɪ, ɛ kɔ 'klɪ 'a -nɛ tɪ, 'kɪ bu wa nyibli -mɔ', -v dɛ Nyɪsua, 'kɪ 'lɪ -Yusu a 'nyre 'kwli, -ɛ nu-o, ɛ nɪ 'klɔ, 'a -nɛ tɪ, 'ɛ dɛ Nyɪsua 'a -nɛ tɪ, 'kɪ 'v nyibli a 'mɔ a -ta'.

26-Yusu, nɔ- mɔ -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu, -a -hɔɛ, -ɛ nu-o, ɛ 'sɪi 'v yɪ. Kɪkade =dɔ 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -nɪ. ɛ 'nɪ -nu-o lɪ dɛ 'kɔkɔ. ɛ 'yɪ dɛ'kɔkɔnyɔ yɪ 'wɪ. ɛ nɪ 'dɔ. Nyɪsua =tɪ 'v=v 'a dɪɔv 'hɔ bu, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli. 27-Juukɔɛ* a -nɛ -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu -bɪ -mɔ', v nu- -mɔ -bɪ, v kɔ bu pi -cɔhlɔn, 'a -nɛ -nyɔwɔ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. 'Bu 'mɔ -cɔhlɔn a 'mɔ pi, yɪ-hɛdɛ, v nɪ, ɛ nɔ- mɔ bu pi -cɔhlɔn, 'kɪ 'v 'waa =gbɛtɔ a dɛ 'kɔkɔ a -ta'. 'Bu -hi, 'tɪ- 'v yɪ -cɔhlɔn pi, 'kɪ 'v nyibli

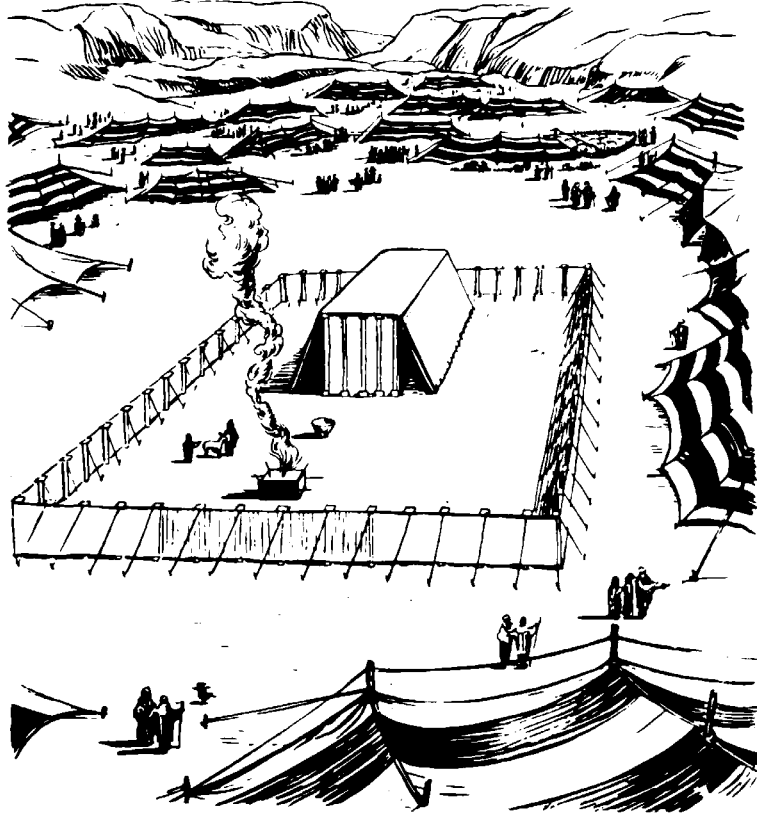
-bi a de 'kuku a -ta'. Kee, -Yusu -mɔ -bi, ε 'yi la 'a nunuo le -nu. Ε nɔ- -mɔ -bi, -te ε 'mu la 'ku, 'ki 'v tugbe* 'yie, ε -ha la 'a dɔnɔ nu, 'ε -he la Nyɔsua a -cɔhlɔn, -aan de 'kuku a -ti. Ε nu la -cɔhlɔn-hawɔ nu -do, -te 'klɔ te yi bu. Kue la 'li -nyrɔwɔ a 'mu 'yie bu, -cɔhlɔn =du 'yi 'ki -kuan -kɔ. 28-cɔhlɔnpinyɔ -mu', v =tui 'v ble, 'ki 'li Moise a tete a 'klɔ 'kwli, v mɔ -tonyibli -nɔ, -v ni de 'kuku. Kee, ti -bu 'yri, tete a 'mu, ε 'yi 'ki 'klɔ -kɔ, -ε nu-o, ti -mu' -kɔ 'yri Nyɔsua pu la le: «'N 'sɔv =ne nu, -ε mɔ, -di mɔ -cɔhlɔnpinyɔ, -te 'klɔ te yi bu,» ti a 'mu 'yri, Nyɔsua a win a 'mu, ε nɔ- bi 'v Moise a tete a -ta', Nyɔsua 'ε =tu 'v 'a 'Yu -Yusu bu, 'ki bu mɔ -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu. 'A 'Yu -mɔ -bi, ε 'sii 'v yi. De 'kuku 'yi 'li-ti 'li -ni. Ke- ε di 'mu nu, -te 'klɔ te yi bu.

-Yusu, nɔ- mɔ -aan -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbu, ε nɔ- nu-o, -a kɔ Nyɔsua 'hɛn-, =a -mɛ

8 ¹De gbagbu -mu', 'n -hɛ =bu lee ne 'a mu, ε nɔ- -bu: -Ti -bu, 'n hla wen, ε tue ne 'a mɔ-wɔ nu, -te -mu', -aan -cɔhlɔnpinyɔ gbagbu -Yusu nu 'mu. Ε nɔ- yi -a mu -hɛε -ni. Nyɔsua -mu', -ε kɔw ne 'a -ne =dedede win ki, ε nɔ- kɔ diidekɔbia ki -Yusu nu 'v bu, 'ki 'li yakɔ 'kwli.

²⁻³A yi-e nu, -ε mɔ, -cɔhlɔnpinyɔ a pɛpɛ, -v nu 'nɛ- -tutu ki, 'waa -kuan, nɔ- mɔ bu nu 'wlugba-tebli, bu pi Nyɔsua a -cɔhlɔn*, ε kɔ, bu -nyi Nyɔsua -nyinyi-tebli -bi. 'Bu yi -cɔhlɔn a 'mu pi mɔ nu mi, 'ki v puε 'li Nyɔsua a 'kayu -mu', -tonyibli -pu bu. -Yusu -mɔ -bi, ε 'ni -nu-o li 'a -ne -cɔhlɔnpi-kuan, 'ki 'li Nyɔsua a 'kayu -mu', -tonyibli -pu bu. Kee, 'ki ε ni 'li-ti Nyɔsua a -haan'kayu -mu' bu, -ε ni 'li yakɔ 'kwli, -ε mɔ 'kayu -mu', Nyɔsua a =gbetu, ε -pu. -ε -bi 'ki, -te -Yusu mɔ -aan -cɔhlɔnpinyɔ, ε ni Nyɔsua a -cɔhlɔnpi-kuan. ⁴Kee, ε 'ni nu-o -kuan a 'mu, 'ki 'nɛ- 'klɔ -bu ki, -ε nu-o, ε kɔ -cɔhlɔnpinyɔ, 'v nu 'nɛ- 'klɔ -bu ki, 'v ni -cɔhlɔnpi-kuan, =wɔ yi, -te Moise* a tete* ni 'a hɛla.

⁵Nyɔsua a 'kayu -mu', -ε kɔ bu v ni 'li -kuan, ti -mu', -ε kɔ 'yri Moise mi la-a pu mɔ, ke- Nyɔsua pu la-a yi, -ε mɔ: «=Tu-o 'yie -tɛε, -ε di-e nu, -te 'n nu-o -na tɔle, 'ki 'nɛ- dugba -bu 'lu, =mu 'a pupɔv le nu.» Ke- Nyɔsua a win pu la. De a 'mu, ε =hen 'nyre, -ε mɔ, Nyɔsua a 'kayu -mu', Moise pu la, ε kɔ -cɔhlɔnpi-kuan 'hɛn-, -v kɔ -ti Moise a tete hɛ,

υ mɔ -tebli -mυ', -ε nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli a yɪ'wɪde =nɔ. Kεε, -tebli -mυ', -ε nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ε nɔ- mɔ =haan-tebli.

6'A -tɪ, -a yɪ-tɪ 'nɪ 'ye, -ε mɔ, -Yusu a -cɔhlɔnpi-kuan, ε nɪ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ε -hɪ 'v -Juukɔε* a -cɔhlɔnpi-kuan nɪ. 'Kɪ -Yusu nɪ 'v Nyɪsua kɔ -tonyibli 'hven- a -gbati, Nyɪsua 'ε =tu 'yɪ* yrayɪ, ε kɔ -tonyibli 'hven-. 'Yɪ yrayɪ a 'mυ, ε -hɪ 'v yɪ-heyrɪ nɪ, -kɔtɪ 'kɪ 'lɪ 'yɪ yrayɪ a 'mυ 'kwli, -tebli -mυ', Nyɪsua pɔ la le, ε dɪ la nu, ε nɔ yɪ, 'ε -hɪ 'v -tebli -mυ', ε nu la tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ. 7'Bυ mɔ, yɪ-heyrɪ -mυ', Nyɪsua =tu la, ε kɔ nyibli 'hven-, 'bυ =cε la, ε 'yɪ wen 'lɪ-tɪ 'lɪ -wε, bυ =tu wen 'yɪ yrayɪ, ε kɔ -tonyibli 'hven-. 8Kεε, -a yɪ 'kɪ-tɪ 'nɪ 'ye, -ε mɔ, yɪ-heyrɪ a 'mυ, υ 'yɪ la =cε. Ε nɔ- nu=ɔ, Kukɔnyɔ Nyɪsua 'ε yɪ la nyibli -tɪ -yεε -nɪ, 'kɪ 'v 'waa de 'kuku* a -ta'. Kε- ε pɪ la =nυ yɪ, -ε mɔ:

«E di kɔ ti, -ε kɔ 'yri 'n di 'v 'yri yrayri =tu,
'n kɔ Judakue* a =tugba kɔ Yisraekue* a =tugbi
a pepe 'hven-.

- 9 Ti -hi la a ti 'yri,
-te 'n pu la 'waa 'batnu dabu yi bu,
'ni -ha la 'li =nu =kode 'nyi,
'ki 'li Esipublogba* 'kwli,
ti a 'mu 'yri, 'n =tu la 'yri, 'n kɔ =nu 'hven-.
Kεε, 'yri yrayri -bu, 'n di =tu, 'n kɔ =nu 'hven-,
ε di ni 'dɔ.
'Yri -mu', 'n =tu la, 'n kɔ =nu 'hven-,
v 'yi 'v=v 'v =tuu -ni.
E nɔ- nu-o, 'ni hie 'v =nu bu.
'Mɔ -bu, -ε mɔ 'waa Kukonyɔ,
'mɔ -ni 'li 'waa -mɔhleele le.
- 10 'Yri yrayri -mu', 'n di =tu,
'n kɔ Yisraekue 'hven-,
-te ε di 'mu ni, ε nɔ- -bu:
'N di-e 'ni nu, v 'mu 'na tete yi,
'mu=v 'cri, 'ki 'li 'waa =wli ki.
'N di mɔ 'waa Nyisva, v 'mu 'na dakɔ pa.
- 11 E 'yi 'ki 'li=t 'li -wε, bu kɔ nyiblo =dɔ,
-bu di 'a 'bihian kɔ 'a 'diayi 'hven- -tɔɔ -ni,
'ki bu yi Nyisva,
-ε nu-o, kɔε 'v 'yu ki bu, -bu ye kukunyɔ ki,
'waa pepe a 'mu, v di 'mu 'ni yi.
- 12 'N di 'waa de 'kuku 'ni 'wɔwla -ni,
ε kɔ, 'mu 'waa de 'kuku a 'mu 'a -ti -mɔ -hru.»

13Kε- Nyisva nu la 'yri yrayri a -ti a hihla. E =hen 'nyre,
-ε mɔ, yi-heyri -mu', ε 'yi 'ki 'kli -kɔ. -A yi 'ki=t ni, -ε mɔ,
de -mu', -ε 'yi 'ki 'kli -kɔ, ε kɔ, -ε 'ye ni -hεε nyiblo,
ε 'tiε -wε bu ni.

-Te -Juukue* ni la Nyisva a dida

9 'Ki 'li yi-heyri -mu', Nyisva =tu, ε kɔ -tonyibli 'hven- 'kwli,
-tonyibli, nu- =tutu -tebli yi ble, 'ki 'v -tuo -mu',
v dεε 'v Nyisva ki. Tete* -mu', Nyisva -nyi la Moise*, nɔ- yi =nu
-lee -ni, -te -mu', v di -tebli a 'mu, 'a yible=tutule nu, 'ki 'li Nyisva
a 'kayu* bu, ε kɔ, -te v di -cɔhlon* a pipie nu, 'ki 'v Nyisva ye'.

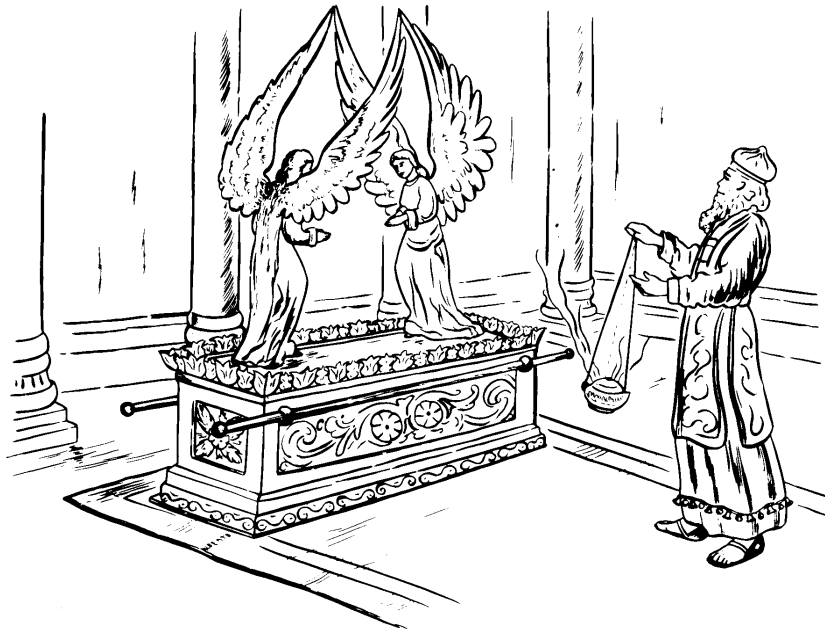

2-Tɛ ʋ nu -tebli a 'mu, 'a yible-tutule, ε nɔ- -bu: ʋ pu 'tapokayu*. 'Kayu a 'mu, ε kɔ -gbli ni 'hven. 'A yi-he-gblo, ʋ deɛ -ne Nyisva a -ɲani-gblo. 'Ki 'li -gblo a 'mu 'kwli, 'napitu ni 'li, -ε kɔ 'caniɔ ni -hlon'hven, 'ε kɔ 'teble, -ε kɔ ki ʋ -tui 'ʋ 'fɔɔdu -mu' ble, ʋ -he, 'ki 'ʋ Nyisva a -ta'. 3'Ki 'li yi-he-gblo 'kwli, 'ki 'hven a -gblo -mu', 'a paale ni 'li. 'Ki 'ʋ 'a paale a 'mu ye', 'ki ʋ 'ba 'ʋ dagbagbu bu. 'Hven a -gblo a 'mu, ʋ nu- ʋ deɛ Nyisva a -ɲani-gblo gbagbu. 4'Ki 'ʋ 'hven a -gblo a 'mu ye', 'ki 'teble ni 'ʋ, 'ʋ nuu -ne -gulu. ε nɔ- kɔ ki ʋ pu 'ʋ hinhɔnpɔ-tebli 'tɔ le, 'ki 'ʋ Nyisva a -cɔhlon a -ta'. 'Ki 'li 'hven a -gblo a 'mu 'kwli, 'ki dukwli ni 'li, 'ʋ 'wlaa -ne -gulu 'lu le pepe, 'ʋ deɛ -ne 'yɔɔdukwli*. Dukwli a 'mu, ε nɔ- -twe nyibli 'yɔɔ* -mu', Nyisva -tu la, ε kɔ 'a dako 'hven-. 'Ki 'li dukwli a 'mu 'kwli, ya ni 'li, 'ʋ nuu -ne -gulu. ε nɔ- kɔ 'kwli, diide ni 'li, ʋ deɛ mani*. 'Ki 'li dukwli ni -do a 'mu 'kwli, 'ki nyiblo -bu, ʋ deɛ Ayrɔ* a kotu -mu', -ε -ga la -pui, ε ni 'li -we, kɔ 'hukabi ni 'hven -mu', Nyisva 'cru la 'ʋ 'a tete ki. 5'Ki 'ʋ dukwli a 'mu ki, 'ki ʋ -tu 'ʋ tuyonu ni 'hven bu. Tuyonu ni 'hven a 'mu, ʋ 'wi-t Nyisva a lelenyɔ* yi, 'ʋ twe -ne nyibli yi, -ε mɔ, Nyisva ni -tuo ki, 'waa wanwen 'ʋ -jri dukwli a 'mu 'lu bu. 'Ki 'li 'waa wanwen a 'mu bu,

'ki -cōhlunpinyo* gbagbu -gble 'li -cōhlun a -hlu le, 'ki 'u dukwli a 'mu ki, -ε di-e nu, Nyisva 'mu nyibli a de 'kuku* 'wowla -ni. Ke- ε ni 'mu. Kee, 'n 'yi 'li-t 'li -we, -bu yrue mo 'a mu -tebli a pepe a 'mu le -tee.

6Ke- u nu -tebli a pepe a 'mu, 'a yible-tutule. 'A -ne -nyrowo, 'ki -cōhlunpinyo pue 'li yi-he-gblo -mu' 'kwli le, 'ki 'u 'waa -cōhlunpi-kuan a -ta'. 7Kee, 'ki 'li 'hven a -gblo 'kwli, -cōhlunpinyo gbagbu ni -do, ε no- pue 'li. 'Ki 'li 'yru 'kwli, ε ni 'li paawo ni -do. 'Bu mo, 'bu yi 'li ni pue, -ε -bi 'wlugba-tebli a -hlu, ε -ha, 'ki 'u Nyisva a -cōhlun a -ta', ε no- ε gbe 'li, -ε di-e nu, Nyisva 'mu 'a de 'kuku ko nyibli a de 'kuku 'wowla -ni.

8-Tebli a 'mu, ε no- Nyisva a -Hihiu* nee 'li 'kwli, 'e tue ne -a mu, ti a pepe -mu', yi-he-gblo -mu', ε di 'u -hii -ni, 'hru 'ye wen 'u bu ni pe, 'ki nyibli bu pa 'li 'hven a -gblo 'kwli, -ε mo -nani-gblo gbagbu. E -hen 'nyre, -ε mo, 'hru 'ye wen 'u bu ni pe, 'ki nyibli bu 'mue wen Nyisva yre -tee. 9-Tebli a 'mu, no- tue ne -a mu, -ε mo, -Yusu, no- -he -tee a -cōhlun, -a yi ke. -Tebli 'ki a 'mu, -u mo 'wlugba-tebli ko -tebli -bi 'hven-, u -he la,

'ki 'v Nyisua a -cɔhlun a -ta', ε 'yi 'li-ti 'li -wε, bu nu-o, nyibli -mu',
 -v -he -cɔhlun a 'mu, 'waa =wli bu 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisua ye'.
 10Nyibli -mu', -v yi -cɔhlun a 'mu pi, v kɔ bu =tuu 'v =ɲani -mu' 'v,
 -v mɔ didi-tebli kɔ 'nuna-tebli 'huen-, ε kɔ, -te v di -cɔhlun a -tebli
 a leyiyra nu, -ε di-e nu, v 'mu 'v=v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisua ye'.
 -ŋmi a 'mu, v 'yi 'li-ti 'li -wε, bu 'cici -tonyibli a =wli. Nyisua,
 nɔ- -tu 'v -tebli a 'mu ble, 'ki 'v ti gbi -mɔ', 'ε gba-a -gbagba,
 ti 'ε nyre 'v, -ε kɔ 'yri Nyisua yaa 'v -Yusu, 'ε 'cici -tebli a pepe.

-Yusu -ha 'a dɔnɔv ni, 'ki bu mɔ -cɔhlun*

11 -Te -Yusu 'Klɩsv di 'ki, ε nɔ- mɔ 'ki Nyisua
 a -cɔhlunpinyɔ* gbagbu. ε nɔ- ni-e, -a kɔ Nyisua 'huen-,
 =a kɔ kibuwɛenle. Nyisua a 'kayudv -mu', -ε kɔ bu ε ni
 'li -kvan, 'ki 'li yakɔ 'kwli, ε 'bua ni, 'ε -cɛɛ 'v yi, 'ε -hi
 'v Nyisua a 'kayu -mu', Moise* pu la. ε 'yi nyibli 'pa-,
 v 'yi 'kayudv a 'mu -pu. Nyisua a =gbetv, ε nɔ- -pu=v,
 'ti- 'kayudv a 'mu, ε 'yi 'nɛ- 'klɔ bu ki -ni. 12 Nyisua
 a -cɔhlunpinyɔ gbagbu -mu', -v ni 'nɛ- -a mu -Juukue*
 'nyi, -te v ni, 'v gbɛ 'wlugba-tebli, -v mɔ wlobi kɔ blobi
 a -hlv, 'ki 'li Nyisua a 'kayu a 'huen a -gblo 'kwli, -ε mɔ
 =ɲani-gblo gbagbu, 'a -nɛ 'yrv, kɛ- ni -do -Yusu 'Klɩsv
 -nu, 'ε mu 'v Nyisua 'hvi, -ε di-e nu, ε 'mu=v le -nyaa
 -ni, Nyisua 'mu -tonyibli a de 'kuku* 'wɔwla -ni.
 Kɛɛ, -Yusu 'Klɩsv -mɔ -bi, -te ε yi 'li Nyisua 'hvi ni mi,
 ε 'yi 'wlugba-tebli a -hlv -gba, kɛɛ, 'a =gbetv, ε -he
 -cɔhlun, 'ε gba 'a dɔnɔv a -hlv, 'ε nu paawɔ ni -do,
 'ε mu 'li Nyisua 'hvi. 'A -hlv a 'mu, ε nɔ- nu-o, Nyisua
 'ε 'wɔwla -aan de 'kuku, 'ε wa -a mu, -te 'klɔ te yi bu.
 13 Yi-heyrɩ a tete* wen 'ni, bu nu wlobi kɔ blobi a -hlv,
 kɔ bli'gba v pu 'tɔ a 'pupu, bu -gbla-a nyibli -mu' le,
 -v 'wla -ti, -v 'yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisua ye', -ε di-e
 nu, nyibli a 'mu, v 'mu 'v yi 'sii -ni. 14 'ε mɔ =han-ti,
 'wlugba-tebli a 'mu, 'waa -hlv ε kɔ la 'klɩ, kɛɛ, -Yusu
 'Klɩsv a -hlv kɔ 'klɩ dtaki, 'ε -hi 'v 'wlugba-tebli a -hlv
 'v. -Yusu 'Klɩsv a 'mu, ε 'yi de 'kuku -nu, 'ε -ha 'a dɔnɔv,
 'ε -nyi 'a dɔnɔv Nyisua, 'ki 'li Nyisua a -Hihiu*, -ε hie
 'klɔ a 'klɩ 'kwli. 'A -hlv, ε nɔ- di-e nu, -aan =wli 'mu
 'v yi 'sii -ni, -ε di-e nu, -a 'ni -ha 'ki de 'kuku nu de,
 -ε yɛ 'kɔkɔv, kɛɛ, -a 'mu 'Klɔhienyisua a -kvan nu.

**De -mɔ', -Yusu 'Klɪsɔ -nu a -ti, Nyɪsɔva 'e =tu
'yri* yrayri, ε kɔ -a mɔ -tonyibli 'hɛn-**

15 -Tɛ -Yusu 'Klɪsɔ nu 'a nunuo lɛ a -ti, ε nɔ- mɔ nyiblo -mɔ', -ε ni 'v Nyɪsɔva kɔ -tonyibli 'hɛn- a -gbati, Nyɪsɔva 'e =tu 'yri yrayri, ε kɔ -tonyibli 'hɛn-. De a 'mɔ, 'a -ti, nyibli -mɔ', Nyɪsɔva dɛ, 'kɪ bu -hɛ 'a nyibli, ε di -nyi -nɔ 'klɔ yrayrɔ, -ε 'yɛ ni -wɛ 'lɪ. U di 'klɔ yrayrɔ a 'mɔ 'nɪ kɔ, -ε nu=ɔ, -Yusu 'Klɪsɔ a 'mɔ, ε 'kɔ ni, 'tɪ- 'ɛ naa 'lɪ 'a 'kɔkɔv a 'mɔ 'kwli, 'ɛ -gblɛ nyibli, 'kɪ 'v 'waa dɛ 'kuku* -mɔ', v ni la ti -mɔ', -ε kɔ 'yri v 'tɛ ni la 'lɪ yɪ-hɛyri a 'klɪ bu.

16 -A yɪ-e ni, -ε mɔ, 'bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ 'crɪ 'crɪɛn, -ε nɛ=ɛ -mɔ lɛ, -ε mɔ: «'Bɔ mɔ, 'nɪ 'kɔ, -ε -bɪ kɛ- ba nu 'na 'ku-tebli a -gɪglɛ,» ε -hɛn 'nyrɛ, -ε mɔ, ε 'kɔ pɛpɛ, 'tɪ- v 'mɔ 'a -tebli a 'mɔ -gla. 17 'Bɔ mɔ, 'bɔ 'tɛ ni 'klɔ, -ε -bɪ 'crɪɛn -mɔ', ε 'crɪ, ε 'yɪ 'klɪ -kɔ. Kɛɛ, 'bɔ 'kɔ 'kɪ, -ε -bɪ 'crɪɛn a 'mɔ, ε kɔ 'klɪ. 18 'Yri a gblegble -mɔ', Nyɪsɔva =tu, ε kɔ 'a dako 'hɛn-, kɛ- v ni 'mɔ. -Tɛ Nyɪsɔva yɪ la yɪ-hɛyri ni =tui, kɛ- ε pɔ la, -ε mɔ, bu 'la la 'wɪlɔgbadɛ, -ε di-e nu, v 'mɔ 'a -hlɔ bu 'wla, ε 'mɔ 'yri a 'mɔ =tu, ε kɔ 'a dako 'hɛn-, 'yri a 'mɔ, ε 'mɔ 'klɪ kɔ. 19 Ti -hi la a ti 'yri, tete* a pɛpɛ -mɔ', Nyɪsɔva -nyi la 'a nyibli, Moise* -hɪhɪa la -nɔ klɛ, 'tɪ- 'ɛ 'la bloyonɔ [kɔ wlobɪ 'hɛn-], 'ɛ 'du 'a -hlɔ kɔ 'nie 'hɛn- ye', 'ɛ pɔpɔ -nɔ 'yɪ lɛ, 'ɛ nu 'wan-hugba, 'ɛ mɔv -nɛ -kɔtrɔ -jɔhɔn lɛ, 'ɛ 'nyra 'lɪ-ɪ -hlɔ a 'mɔ -mɔ, 'ɛ -gblɛ tetecriɛn -hlɔ a 'mɔ lɛ, 'tɪ-, nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v ni la 'v, 'ɛ -gblɛ -nɔ=v lɛ. 20 -Tɛ ε yɪ -nɔ -hlɔ a 'mɔ lɛ ni -gblɛ, kɛ- ε pɔ -nɔ yɪ: «De -bɔ, ε nɔ- mɔ -hlɔ -bɔ, Nyɪsɔva ni, 'ɛ =tui 'yri, ε kɔ 'a mɔ 'hɛn-, 'tɪ- 'ɛ yɪ 'a mɔ -lee -nɪ, -ε mɔ, ba =tu 'yri a 'mɔ 'yie.» 21 -Tɛ ε -wɛ nyibli a -hlɔ a lɛ-gbɔgblɛ -mɔ, -ε -bɪ ε -gblɛ 'lɪ-ɪ Nyɪsɔva a 'tapɔkayu* blɛ, ε kɔ -kuannu-tebli a pɛpɛ -mɔ', -ε ni 'lɪ 'kayu a 'mɔ bu 'hɛn-, v ni, 'v dɛ Nyɪsɔva. 22 Yɪ-hɛyri a tete wen 'nɪ, bu nu -hlɔ, v 'mɔ=v Nyɪsɔva a 'tapɔkayu 'hɔ lɛ -gblɛ, ε kɔ -tebli ni -tie -mɔ', -ε ni 'lɪ-ɪ 'kwli, -ε di-e nu, v 'mɔ=v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔva ye'. -Tebli -mɔ', v 'yɪ -hlɔ lɛ -gblɛ, ε 'yɪ -hɔ. 'Hru 'yɪ 'v bu -pɛ, 'kɪ Nyɪsɔva bu 'wɔwla -tonyibli a dɛ 'kuku, 'bɔ mɔ, 'bɔ 'yɪ -cɔhlɔn* a -hlɔ bu 'wla.

-Yusu 'Klɪsɔ a -hlɔ, ɛ nɔ- 'wɔwle nyibli a de 'kuku*

23-A yi-e nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔ a 'tapɔkayɔ* -mɔ', Moise* pɔ la, ɛ mɔ la Nyɪsɔ a -haan'kayɔ -mɔ', -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli a yɪ'wɪde -nɔ. Nyɪsɔ a 'tapɔkayɔ a 'mɔ, ɛ kɔ 'a bɔ a -tɛblɪ 'hɛn-, ɔ kɔ bɔ -gbɪa -nɔ 'wɪlugba-tɛblɪ a -hlɔ lɛ, -ɛ di-e nɪ, ɔ 'mɔ 'ɔ yɪ 'sɪi -nɪ, -wɪ yɪ, -tɛ Moise a tete* nɪ 'a hɪhɪ. Kɛɛ, 'bɔ mɔ Nyɪsɔ a -haan'kayɔ -mɔ', -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ɛ -hɔɛ -haan-cɔhlɔn, -ɛ -hɪ 'ɔ 'wɪlugba-tɛblɪ a -cɔhlɔn* 'ɔ. -Haan-cɔhlɔn a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ -Yusu 'Klɪsɔ. 24-A yɪ-tɪ 'nɪ 'yɛ, -ɛ mɔ, -Yusu 'Klɪsɔ yɪ 'lɪ 'tapɔkayɔ -mɔ' bɔ -pa, -tonyibli -pɔ. 'Kayɔ a 'mɔ, ɛ mɔ Nyɪsɔ a -haan'kayɔ -mɔ', 'a yɪ'wɪde -nɔ. Kɛɛ, ɛ nɔ- mɔ -bɪ, 'kɪ ɛ mɔ 'lɪ yakɔ 'kwli, -tɛ Nyɪsɔ nɪ 'lɪ. -Tɛ tɪ nɛ -bɔ, 'kɪ ɛ nyɪra 'ɔ Nyɪsɔ yɛ' bɔ, 'ɛ de-ɛ, 'kɪ 'ɔ -aan -ta'.

25-Juukɔɛ* a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɔ -mɔ -bɪ, 'a -nɛ 'yɪɔ, ɛ kɔ bɔ pa 'lɪ Nyɪsɔ a 'kayɔ a 'hɛn a -gbɪo 'kwli, -ɛ mɔ -ɲanɪ-gbɪo gbagbɔ. 'Bɔ mɔ, 'bɔ yɪ 'lɪ nɪ pɔɛ, ɛ gbɛ 'wɪlugba-tɛblɪ a -hlɔ. ɛ 'yɪ 'a dɔɔnɔ a -hlɔ 'pa-, ɛ 'nɪ -gba-a lɪ. -Yusu 'Klɪsɔ -mɔ -bɪ, ɛ -ha 'a dɔɔnɔ nɪ, 'ɛ -nyɪ 'a dɔɔnɔ Nyɪsɔ, 'kɪ 'ɔ -cɔhlɔn a -ta'. ɛ nɔ- mɔ -bɪ, ɛ nɪ 'a dɔɔnɔ a -haawɔ nɪ -do, ɛ 'yɪ-tɪ kɪ -nɪna -nɪ. 26'Bɔ mɔ, 'bɔ nɪ la 'a dɔɔnɔ a -haawɪ -hɔɔhɔɪ, 'kɪ 'ɔ -cɔhlɔn a -ta', ɛ -hɛn 'nyɛɛ, -ɛ mɔ, kɔɛ la 'lɪ bɔ, -tɛ Nyɪsɔ nɪ la 'klɔ, ɛ di nɪ wɛn -hɔɔn'yeewɪ -hɔɔhɔɪ. Kɛɛ, ɛ 'yɪ -hɔɔn'yeewɪ -hɔɔhɔɪ -nɪ. ɛ nɪ 'lɪ dɪiɔwɔ nɪ -do, lɛ'ɔɔɔti -bɔ, -a nɪ 'yɪɪ, 'ɛ -nyɪ 'a dɔɔnɔ Nyɪsɔ, 'kɪ 'ɔ -cɔhlɔn a -ta', -ɛ di-e nɪ, ɛ 'mɔ nyibli a de 'kuku 'wɔwla -nɪ, ɛ 'mɔ -nɔ wɔ, -tɛ 'klɔ tɛ yɪ bɔ.

27'A -nɛ nyɪblo 'bɔ nɪ 'ɔ, ɛ nɪ 'kɔɔwɔ nɪ -do. 'Bɔ 'kɔ, -ɛ -bɪ 'kɪ ɛ mɪ 'ɔ Nyɪsɔ yɛ', -ɛ di-e nɪ, Nyɪsɔ 'mɔ-ɔ -bati lɛ -pɔɔ -nɪ. 28Kɛ-Yusu 'Klɪsɔ a de nɪ 'mɔ -wɛ. ɛ nɪ la 'kɔɔwɔ nɪ -do. -Tɛ ɛ 'mɔ la 'kɔ, -ɛ -bɪ ɛ -nyɪ la 'a dɔɔnɔ Nyɪsɔ, 'kɪ 'ɔ -cɔhlɔn a -ta' -ɛ di-e nɪ, ɛ 'mɔ nyibli a de 'kuku 'wɔwla -nɪ. ɛ di 'nɪ di de. 'Bɔ mɔ, 'bɔ -di de, ɛ 'yɪ ɛ 'mɔ nyibli a de 'kuku 'wɔwla -nɪ a -tɪ 'pa-. Kɛɛ, ɛ yɪ 'nɪ di, -ɛ di-e nɪ, nyibli -mɔ', -ɔ yɪ-tɪ -ple, ɛ 'mɔ -nɔ wɔ.

**-Yusu -hɛ -cɔhlɔn, 'wɔ nɪ -do, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'hru 'ɛ pɛ
'ɔ bɔ, 'kɪ -ba 'sɪi 'ɔ yɪ pepe, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔ yɛ'**

10 ¹ɛ nɪ ke', Moise* a tete* 'ɛ tɔɛ la nyibli -haande -mɔ', Nyɪsɔ di la nyibli -mɔ nɪ. ɛ mɔ -han-tɪ, Nyɪsɔ

'e naa 'li -Yusu 'li, 'e nu -nu -haande a 'mu -mɔ. Kεε, ε 'yi la 'li Moise a tete 'li -naa -ni, ε 'yi la -nu -haande a 'mu -mɔ -nu. Tete a 'mu, ε hle-ε ni, -ε mɔ, 'a -ne 'yru, nyibli kɔ bu nuna -cɔhlɔn* a pipie kle, 'waa de 'kuku* a -ti, -ε di-e nu, u kɔ Nyisua 'hven-, u 'mu -mυε. Kε- tete a 'mu, ε ni 'a hihla. Kεε, seyɪ-seyɪ, -cɔhlɔn a 'mu, ε 'yi 'li-tɪ 'li -wε, bu 'sii 'u nyiblo yi, 'ki 'u Nyisua ye'. 2'Bu mɔ, -cɔhlɔn a 'mu, 'bu kɔ wen 'kli, 'ki bu 'sii wen 'u nyiblo yi, 'ki 'u Nyisua ye', 'ki 'li 'a piiwɔ ni -do a 'mu 'kwli, nyibli di wen-ε 'ni yru, -ε mɔ, ε mɔ -haan-tɪ -nɔ, Nyisua 'wɔwla 'waa de 'kuku ni, kɔ, u 'yi wen 'li-tɪ 'li -wε, bu pi wen 'ki -cɔhlɔn -du de. 3Kεε, ε 'yi 'mu le -ni. -cɔhlɔndu a 'mu, ε ni-e ni, 'a -ne 'yru, 'waa de 'kuku a -ti, 'e yi 'li -nu 'kwli le bi. Kεε, ε 'ni -nu-o li-tɪ, u 'ni 'sii-e 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye', 4-kɔ -ti blobɪ kɔ wlobɪ 'hven-, 'waa -hlɔ 'yi 'li-tɪ 'li -wε, bu 'wɔwla nyibli a de 'kuku.

5ε nɔ- nu-o, -tε -Yusu 'Klisɔ yi 'nε- 'klɔ ki ni di, 'ε lee Nyisua, -ε mɔ:

«Ni -hva-a li-tɪ, 'ki bu pie -mu
 'wlugba-tɛbli a -cɔhlɔn,
 ε kɔ hiapɔ-cɔhlɔn -bi 'hven-.
 Kεε, -mɔ lee 'nε- 'mu,
 -ε di-e nu, 'mu 'na dɔnɔ -ha,
 'mu -mu 'na dɔnɔ -nyi.

6 'Wlugba-tɛbli -mu', u pi 'tɔ pɛpɛ, -cɔhlɔn a -ti,
 'ki u 'mu -mɔ-ɔ -pie -ni,
 ε 'ni -klɔ-ɔ -mu ki.
 ε kɔ, -cɔhlɔn -mu', u yi -mu -pie -ni,
 'ki 'u -tonyibli a de 'kuku a -ta',
 ε 'ni -klɔ-ɔ -mu ki.

Kεε, de -hυε, ε nɔ- mɔ, nyiblo bu -tuu 'u -mu 'u.

7 -ε -bi, kε- 'n pi de:
 Nyisua o, 'mɔ nɔ- -bu, 'n di 'nε- 'klɔ ki ni,
 de -mu', -hυε, 'mu-v nu,
 =wɪ yi, -tε u nu 'a 'ciɾu,
 'ki 'u 'na -ta',
 'ki 'li -na tetecriɛn 'kwli.»

Kε- -Yusu 'Klisɔ -pυ. 8Yɪ-he-tɪ -mu', ε -hla, ε nɔ- mɔ:
 Nyisua 'yi-tɪ -da, 'ki bu pie -nε 'wlugba-tɛbli a -cɔhlɔn,
 kɔ -cɔhlɔn -bi 'hven-. 'Wlugba-tɛbli -mu', u pi 'tɔ pɛpɛ,

'ti- v yi-ti -pie -ni, ε 'ni -klɔɔɔ li-ti ki, kɔ, -cɔhlɔn -mɔ',
 v yi-ti -pie -ni, 'ki 'v de 'kuku a -ta', ε 'ni -klɔɔɔ li-ti
 ki -we. -A yi-e ni, -ε mɔ, tete -mɔ', Nyɩsua -nyi la
 Moise, ε hɩε-ε ni, 'ki bu -ha -cɔhlɔndɔ a 'mɔ. Mɔ 'ye =bu
 ε ni 'mɔ le, kɛ- -Yusu nu la 'a hɩhla. 9'Ya 'v 'lu de, kɛ-
 ε pi de, -ε mɔ: «Nyɩsua o, 'mɔ nɔ- -bu, 'n di 'nɛ- 'klɔ
 ki ni, de -mɔ', -hɩɛ, 'mɔ=v nu.» De a 'mɔ, ε nɔ- tɩɛ =nɛ
 yi, -ε mɔ, Nyɩsua 'ni -hɩa=a li -cɔhlɔn 'ki -mɔ' de. Ε nɔ-
 kɔ -ti, 'ε ya -cɔhlɔn yrayrɔ, 'ki 'v -cɔhlɔn 'ki a -ta'.
 -cɔhlɔn yrayrɔ a 'mɔ, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Klɩsɔ. 10-Tɛ -Yusu
 'Klɩsɔ -nu, 'ε =tuu 'v Nyɩsua 'v pɛpɛ, 'ε -ha 'a dɔɔnɔ,
 'ε -hɛ -cɔhlɔn, 'wɔ ni -do, ε nɔ- nu=o, =a 'sii 'v yi pɛpɛ,
 'ki 'v Nyɩsua ye'. -Hɔn 'v -cɔhlɔn a 'mɔ ke', -cɔhlɔn =dɔ
 'yi 'ki 'v -ni de, -bu kɔ 'klɩ, -bu -hɛɛ nɛ -a mɔ -tonyibli.

11-Juukɩɛ* a -cɔhlɔnpinyɔ*, 'a -nɛ -nyrɔwɔ, v pɩɛ 'li
 Nyɩsua a 'kayu bu, 'v nyre blɛ, 'v ni 'waa -cɔhlɔnpi-kuan,
 'v nɩnɛ -cɔhlɔn a pipie klɛ. Kɛɛ, -cɔhlɔn a 'mɔ, ε 'yi 'klɩ -kɔ,
 'ki bu 'wɔwla nyibli a de 'kuku. 12Kɛɛ, -Yusu 'Klɩsɔ -mɔ -bɩ,
 ε -ha 'a dɔɔnɔ ni, 'ε -hɛ -cɔhlɔn, 'wɔ ni -do. -cɔhlɔn a 'mɔ,
 ε nɔ- kɔ 'klɩ, 'ki bu 'wɔwla nyibli a de 'kuku, -tɛ 'klɔ
 tɛ yi bu. Ε 'yi 'ki -cɔhlɔn =dɔ -kɔ de, -ε -we 'li -bu -hɛɛ
 nyibli. -Tɛ ε -yra 'a -kuan 'lu, -ε -bɩ ε -hi 'li Nyɩsua
 a diidekɩbɩa ki, 'ε ni bu. 13'Ki ε ni 'ki 'li bu, 'ε yi -nyrɔwɔ
 -ple, -ε kɔ 'kwli Nyɩsua di-e nu, -Yusu 'mɔ 'a yraanyibli bu
 'lu blɛ =tu, =wɩ-tɩ bukɩble=tude yi. 14-Tɛ ε -nu, 'ε -hɛ -cɔhlɔn
 'wɔ ni -do, ε nɔ- kɔ -ti, 'ε 'sii 'v nyibli yi, 'ki Nyɩsua ye',
 'ε pɩ =nɩ 'kɩbɩa ki, 'ki 'v Nyɩsua a -ta'. Ε 'sii 'v =nɩ yi,
 -tɛ 'klɔ tɛ yi bu.

15Nyɩsua a -Hihiu* tɩɛ nɛ -a mɔ ni, -ε mɔ, 'a -cɔhlɔn ni
 -do, ε nɔ- nu -tɛɛ. -Ti -mɔ', v -hla, ε nɔ- -bu:

16 «Kukɔnyɔ Nyɩsua wen 'ni:

'Yɩ* yrayɩ -mɔ', 'n di =tu,

'n kɔ Yisraekɩɛ* 'hɩn-,

-tɛ ε di 'mɔ ni, ε nɔ- -bu:

'N di-e 'ni nu, v 'mɔ 'na tete yi,

'mɔ=v 'cɩ, 'ki 'li 'waa =wli ki.»

17Kɛ- v pi de, -ε mɔ: «'Waa de 'kuku -mɔ', v -nu, 'n di -hru
 'a -ti -mɔ pɛpɛ.» 18'A -ti, -tɛ Nyɩsua 'wɔwla 'a nyibli a
 de 'kuku, Nyɩsua a -cɔhlɔn =dɔ a pipie 'yi 'ki -kuan =dɔ -kɔ.

Ba di 'li, -a 'mu 'v Nyisva 'hvi bu 'yiya -ni

19'Na 'dayinu -na, -te e ni 'mu le, -Yusu 'Klisu a 'kukuv ko 'a -hlu -mu', e 'wla bu a -ti, -a yi-e ni, -e mo, 'hru =ga wlon, 'ki 'v -a mu -mo, -e di-e nu, -a 'ni =ha huannu pie, 'ki -ba 'yiya 'v Nyisva 'hvi bu, 'ki 'li 'a =janu-gblo gbagbu 'kwli. 20 Danu -mu', v 'ba la 'li Nyisva a 'kayu bu, -e yi la Nyisva a bunule -hli, -Yusu 'Klisu cra la-a ni, 'e kla 'hru -mu', -a di na yi, -a 'mu 'v Nyisva 'hvi bu 'yiya -ni. 'Hru a 'mu, e mo 'hru yrayru =nu. =Ba yi-t ni ne, -e -bi -a ko 'klo yrayru. Danu a 'mu, -Yusu -cra, e no- mo -Yusu a 'mumu, v -ko, 'ki 'v tugbe* 'yie. 21-A mu -bu, -v mo Nyisva a 'kayubokue, -Yusu 'Klisu, no- mo -aan -cohlunpinyo* gbagbu, 'ti- e no- -tui -a mu 'yie. 22-Yusu 'Klisu a -hlu 'sii 'v -aan =wli yi, ko, 'nie* a 'lupupu 'e 'wowla -aan de 'kuku*. E 'wi yi, -te v ni, 'v -gble -Juukue* a -cohlunpinyo -hlu le, -cohlunpinyo a 'mu 'e yi 'nie -ple, -e di-e nu, e 'mu 'li 'wu, ko, e 'mu 'v yi 'sii -ni, 'ti- e 'mu 'v Nyisva 'hvi bu 'yiya -ni, ke- -Yusu a -hlu -nu, 'e 'sii 'v -a mu yi, 'v pu -a mu 'nie 'lu. De a 'mu, 'a -ti, -ba kuo -Yusu 'Klisu =wlu yi pepe, e ko, -ba 'yiya 'v Nyisva 'hvi bu, 'ki 'li -aan =wli a pepe ki. 23 De -mu', Nyisva pu la le, e di la nu, 'ki 'v -aan -ta', e di-e 'ni nu. E 'ni -nu-o hi, 'klo -mo 'klo. 'A -ti, -ba lee nyibli le, -e mo, de -mu', Nyisva pu la 'li, 'ki 'v -a mu -mo, -a kuo =ne =wlu yi, 'ti- =a yi-t -ple. -Aan 'klu 'ni 'wee 'li, 'ki -ba kuo =ne =wlu yi, -e mo, e di-e 'ni nu.

24-Ba kula -ti, -e di-e nu, -a 'mu 'klu -nyinyi -ni, 'ki 'v -aan nunuele a -ta', -e di-e nu, nunuele a 'mu, e 'mu kle -bii -ni, e ko, -a 'mu =haan-tebli nu 'a -ne ti. 25 Bu mo, =ba yi le ni 'kukue -ni, 'ki 'v Nyisva a -ti a -ta', e ko nyibli -bi, 'v yi la 'ne- le di, kee, v 'kee 'ne- ledidie ni. -A mu -mo -bi, -a 'ni 'nuo 'li 'waa de, kee, -ba -nyinyi 'klu, -e nu-o, -a yi-e ni, -e mo, ti -mu', -Yusu 'Klisu di ya, e 'mue yre.

26-A -we Nyisva a -ti a -tee, 'a yiyie -mo. 'A -ti, 'bu mo, =ba 'tie yi de 'kuku a nunuo 'lu -mo ni gbe, 'ti- =ba yi-e, -e mo, e 'yi =haande 'pa-, -e -bi -cohlun* =du 'yi 'ki 'v -ni, -bu 'wowla -aan de 'kuku. 27 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi de 'kuku a nunuo le ni ni, -e -bi bu pie huannu, -ko -ti Nyisva a -bati di-e 'ni klo. -Bati a 'mu, e di 'wi-t nagba yi,

-ε di nyibli -mυ' hien, -υ 'yε ni -tuu 'υ Nyɪsua 'υ. 28A yi-e ni, -ε mɔ, nyiblo 'bu ni 'υ, 'bu 'wla Moise* a tete*, nyibli ni 'hwen, ta 'bu 'ye-e, 'bu yεε -nε -ti, 'kɪ 'lɪ -batipuuɛ', -ε -bɪ -tɪ'wlanyɔ a 'mυ, υ 'nɪ -yru-o lɪ 'a nyat, 'υ 'lε-ε. 29Kε- ε yɪ la 'mυ lε ni, 'kɪ 'υ nyiblo -mυ', -ε 'wle la Moise a tete -mɔ. 'A -tɪ, nyiblo 'bu 'yɪ Nyɪsua a 'Yu a -tɪ kɪ -wen, ε bleε yɪ, Nyɪsua bu -tu-o -hwen, -ε -hi 'υ nyiblo -mυ', -ε 'wle Moise a tete. 'Bu mɔ, 'bu 'yɪ Nyɪsua a 'Yu a -tɪ kɪ -wen, kɔ, 'bu 'yɪ 'a -hlυ -mυ' a -tɪ kɪ -wen, Nyɪsua -nu, 'ε -tu 'yɪrɪ*, ε kɔ 'a nyibli 'hwen-, -ε mɔ -hlυ -mυ', -ε nu-o, nyiblo a 'mυ 'ε 'sɪi 'υ yɪ, 'kɪ 'υ Nyɪsua ye', kɔ, 'bu yɪ Nyɪsua a -Hihiu* -mυ' 'tanɪ ni -tɪ -wε, -ε ni -a mυ -haandε -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadɔke 'kwli, -ε -bɪ nyiblo a 'mυ, Nyɪsua di -tu-o -hwen dɪaktɪ, ε 'mυ 'υ 'a -nε -dedede 'υ -hi. 30-Tɪ -mυ', υ 'cɪɪ la, 'kɪ 'lɪ Nyɪsvacɪɪen 'kwli, ε nɔ- -bu: «Nyɪsua wen 'nɪ: Nyibli -mυ', -υ 'yɪ 'na -tɪ kɪ -wen, 'na -gbetɔ, 'mɔ -di 'na dɪɔnu a 'lu a yɪ pu. Yɪnyre-teblɪ -mυ', υ ni, 'n di -nu 'a 'pεεɛ 'nɪ -nyɪ.» -A yi-e ni, -ε mɔ, dε -mυ', ε pu lε, ε di nu, ε di-e 'nɪ nu. -Tɪ υ 'cɪɪ la, ε nɔ- -bu: «Nyɪsua wen 'nɪ: 'Mɔ Kɔkɔnyɔ Nyɪsua, 'n di puυ 'na dakɔ -bati lε.» 31'Klɔhienyɪsua a -bati 'bu klɔ -tonyiblo, -ε -bɪ 'jɪɔ 'kɪ 'υ -tonyiblo a 'mυ -mɔ, -ε nu-o, -hwen -mυ', Nyɪsua di nyiblo a 'mυ -tu, ε kɔ bu -hi 'υ 'a -nε -dedede 'υ.

32Bu bi 'lɪ 'a mυ 'kwli, ti -hi la a ti 'yɪ, -tε a 'ble la Nyɪsua a win kua, ti a 'mυ 'yɪ, a yɪ 'ye la -hwen dɪaktɪ, 'kɪ 'lɪ nyibli -mυ', -υ 'yɪ Nyɪsua -yɪ -jɪ'. Kεε, a kɔ la -wlv a 'lɪla, 'a kuo Nyɪsua -wlv yɪ. 33ε kɔ la ti -bɪ, 'υ -hε la 'a mυ 'yɪ lε, 'kɪ 'υ Nyɪsua a nyibli a pεpε ye', 'υ ni la 'a mυ -teblɪ -hɔn -mɔ. ε kɔ ti -bɪ, 'a mυ -mυ', -υ 'yɪ la -hwen a 'yiye -kɔ, 'a yɪ la nyibli -bɪ -mυ' -hεε -nɪ, -υ kɔ la -hwen a 'yiye. 34Nyibli -mυ', υ pu la -jɪ', -tε υ mɔ la Nyɪsua a nyibli a -tɪ, 'waa nyat ni la 'a mυ nu. -Tε nyibli -ha la 'a mυ 'aan kɔkɔ-teblɪ -jɪɛ, a ni la dɔdɔ, -kɔ -tɪ a yi-e ni, -ε mɔ, Nyɪsua a 'klɔ yɪayɪ -mυ', -ε yɪ 'a mυ -ple, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ε nɔ yɪ, 'ε -hi 'υ 'klɔ -bɪ kɪ a -teblɪ a pεpε 'υ, 'tɪ- 'klɔ yɪayɪ a 'mυ, ε 'nɪ -nyre-e yɪ ni. 35Dε a 'mυ a -tɪ, ba 'cɪbɪ 'υ Nyɪsua a -wlv a yɪkuole. 'Bu mɔ, 'ba yɪ 'a 'lu-mɔgbugba lε ni ni, -ε -bɪ Nyɪsua di -nyɪ 'a mυ 'wio gbagbu. 36ε nɔ- nu-o, 'nɪ pu lε, -tε a 'blee 'υ kua 'kɪ ba 'blee 'υ kua, -ε di-e nu, dε -mυ',

Nyisua -hve, a 'mv=v nu, a 'mv 'li Nyisua a 'klo yrayru -mv' 'kwli pa. 37 E no- nu-o, 'v 'cru la, 'ki 'li Nyisvacruen 'kwli, -e mo:

«Nyisua wen 'ni:

Ti -e hie 'li, e 'yi -hu,

Wanyo* -mv', -e di di, e 'mu di.

E 'yi 'li-t 'li -we bu -wlen 'v bu.

38 Nyiblo -mv', -e kuo 'mv =wlv yi,

no- 'n 'sii 'v yi, 'ki 'v 'mv ye'.

Nyiblo a 'mv, no- di 'klo yrayru ko.

Kee, nyiblo 'bu 'kee 'na =wlv a yikuole,

'n 'yi 'li-t 'li -we, =bu ko plo a bleele,

'ki 'v=v -mo.»

39-A mv -mo -bi, 'n 'yi-t =haan-ti -pu, 'ki -ba di 'li nyibli -mv' 'nyi ni, -v 'kee Nyisua a =wlv a yikuole, 'ti-, -v 'wen. Kee, -a mo nyibli =ni, -v kuo Nyisua =wlv yi. 'A -ti, e di -nyi -a mv 'klo yrayru -mv', -e 'ye ni -we 'li.

Nyiblo 'bu kuo Nyisua =wlv yi, de e =hen 'nyre

11 ¹Bu mo, =ba pu le, -e mo, -a kuo Nyisua =wlv yi, e =hen 'nyre, -a kuo =ne =wlv yi, -e mo, -tebli -mv', Nyisua pu la le, e di la nu, =haan-ti =ni, e di=e 'ni nu, =a yi-t -ple. -A kuo =ne =wlv yi we, -e mo, -tebli -mv', -aan 'yi 'ye ni 'ye, e mo =haan-ti =ni. ²Ti -hi la a ti 'yri, ke- Nyisua a nyibli nu la 'a =wlv a yikuole. E no- nu-o, 'v kwlee la Nyisua ki.

³-Te -a kuo Nyisua =wlv yi, e no- nu-o, =a yru-o, -e mo, 'ki Nyisua naa 'li 'a win 'kwli, 'e nu 'klo -bu. E =hen 'nyre, -tebli a pepe -bu, -a -we 'li -ba 'ye, 'ki 'ne- 'klo -bu ki, Nyisua nu-o ni, 'e -hon 'li -tebli -mv' -mo, -tonyiblo a 'yie 'ye ni 'ye.

⁴Abeli*, -e mo Adamo* a 'yu, -te e kuo la Nyisua =wlv yi, e no- nu-o, 'e pi la Nyisua a -cohlun* -mv', -e no la yi, 'ki 'v Nyisua ye', 'e -hi la 'v 'a 'diayi Kaen* a -cohlun 'v. -Te e kuo la Nyisua =wlv yi, e no- nu-o, Nyisua 'e lee =ne, -e mo, e 'sii 'v yi, 'ki 'v=v ye'. Abeli yi la de a 'mv ni, -e nu-o, Nyisua wen la 'a -cohlun ki. 'E mo =han-ti, Abeli 'e 'ku la, kee, bu kuo la Nyisua =wlv yi a -ti, 'e 'tie tue ne -a mv 'hru -mv', -a di na, 'ti- -a 'mv Nyisua =wlv yi -kuo -ni -tee.

5Kε- ni -do Henokti nu la, 'ε kuo la Nyɩsua =wlv yi -wε. E nɔ- kɔ -ti 'ε 'yi 'ku, Nyɩsua 'ε gba 'li-ti yakɔ 'kwli, nyiblo =du 'yi la 'ki-ti 'ye de. U 'cri-ti ni, 'ki 'li Nyɩsvacriɛn 'kwli, -ε mɔ, ε ni la Nyɩsua a =wlv a dε, ε nɔ- kɔ -ti Nyɩsua 'ε gba 'li-ti yakɔ 'kwli. 6E mɔ =haan-ti =nɔ, nyiblo 'bu 'yi Nyɩsua =wlv yi -kuo -ni, ε 'yi 'li-ti 'li -wε, bu kwlεε Nyɩsua ki. 'Bu mɔ, nyiblo 'bu -hve bu 'yɩya 'v Nyɩsua 'hvi bu, ε blεε yi bu kuo =nε =wlv yi, -ε mɔ, Nyɩsua ni 'klɔ, ε kɔ, ε blεε yi bu kuo =nε =wlv yi -wε, -ε mɔ, nyibli -mɔ', -v -hve -bu yi-e, ε ni =nu =haande -mɔ.

7Kε- ni -do, Noe* nu la, 'ε kuo la Nyɩsua =wlv yi, 'ε =tui la 'v Nyɩsua 'v, Nyɩsua 'ε lee la Noe -tɛbli ni -tie -mɔ', -ε di la 'lu -mɔ mu. Noe a 'mɔ, ε 'ye la -tɛbli a 'mɔ ni 'ye, kεε, kε- ε ni 'mɔ, 'ε =tuu la 'v Nyɩsua a win, 'ε nu la 'mu, =wi yi, -tε Nyɩsua nu la =nε 'a leeε, ε kɔ 'a 'kayubukue 'hven-, 'v pa 'li-ti 'kwli. E nɔ- kɔ -ti Nyɩsua 'ε wa =nu, 'ki 'v 'yi 'nie 'kuv -ni. De a 'mɔ, ε tve ne -a mɔ ni, -ε mɔ, nyibli -mɔ', -v ni la 'klɔ Noe a ti 'yri, 'waa 'yrinaabvi nyre la yi. E nɔ- kɔ -ti, Nyɩsua a -bati 'ε klɔ =nu, -ε nu-o, v nu- -mɔ -bi, v 'yi la Nyɩsua =wlv yi -kuo -ni. -Tε Noe a 'mɔ, ε kuo la Nyɩsua =wlv yi, ε nɔ- kɔ -ti, Nyɩsua 'ε 'sii la 'v-v yi, 'ki 'v 'a dɔnv ye'.

8Kε- Abrahamu* -nu -wε, 'ε kuo la Nyɩsua =wlv yi, 'ε =tui la 'v-v 'v. Nyɩsua lee la-a ni, 'ki bu mu la 'li 'blugba =du 'kwli, ε di la-a -nyi. E mɔ =haan-ti =nɔ, 'ε 'yi la 'blugba a 'mɔ -yi, kεε, ε =tuu la 'v Nyɩsua a win ni, 'ε mu la. 9-Tε ε nyre 'li 'blv a 'mɔ 'kwli, Nyɩsua pu la le, ε di la-a -nyi, ε 'ye la =nε-ε ni -nyi. 'A -ti, Abrahamu 'ye la-a ni, -ε mɔ, ε 'yi-ti 'pa-, ε 'ye la 'blugba a 'mɔ ni kuv, kεε, 'a 'yonv a 'yonv, v nu- di-e kɔ. Kεε, 'ki 'li Nyɩsua a =wlv a ytkuole 'kwli, ε wen la ni, 'ki bu mɔ la 'dagbatayu, 'ki 'li 'blugba a 'mɔ 'kwli. E 'yi la 'li bunule -kɔ. E nɔ- nu-o, 'ε yi la le -hihie -ni, 'ε nεε la 'tapvekayo*. 'A 'yu Yisaki*, kɔ Yisaki a =nε 'yu Sakɔbu* 'hven-, Nyɩsua pu la le, ε di la 'blugba a 'mɔ -nyi -wε, v mɔ la 'dagbi =nɔ -wε, 'ki 'li 'blugba a 'mɔ 'kwli. 'Tapvekayo ni -do a 'mɔ, ε nɔ- v yi la 'li ble 'ti, =wi yi 'waa 'bat Abrahamu. 10Kε- Abrahamu ni la 'a nunuo, -ε nu-o, ε yi -ple la 'dɔ -mɔ', Nyɩsua a =gbetu, ε -pu, 'ki 'li yakɔ 'kwli, ε 'mɔ la 'li 'ti. 'Dɔ a 'mɔ, ε mɔ 'dɔ, -ε ku bu. 'Klɔ -mɔ, ε 'yi 'li-ti 'li -wε bu 'wle.

11 Abrahamu a nugba Sara*, -te e kuo la Nyisua =wlv yi, e no- ko -ti, 'e ko la 'yu. E no- =hon, -e -hi la 'yukoti le, Nyisua nu la-a ni, 'e ko la 'yu. E yi la-a ni, -e mo, de -mu', Nyisua pu la 'li, 'ki 'v=v -mo', e di la-a 'ni nu. 12 De a 'mu a -ti, Abrahamu, -haan-ti =hon, 'e -we la 'yi diaki, 'e -hi la 'yukoti le, kee, Nyisua nu-o ni, 'e -wlo. Nyisua, no- lee =ne, -e mo, 'a 'yonu a 'yonu di 'ni wlo, -wen nyahroyo -mu', -v ni 'li yakoo 'kwli, ko 'puwon -mu', -e ni 'li 'yru wien, nyiblo =du 'yi 'li -hihre 'li -we.

13 Abrahamu ko 'a 'yonu 'hven-, v 'cibi 'v Nyisua a =wlv a yukuole, 'e mu -mumu, 'e ye 'waa 'kukoti ki, -tebli -mu', Nyisua pu la 'li =nu, 'v 'yi-ti 'ye. Kee, v ko la =wlv a yukuole, 'v ni la doob, -e mo, -ti -mu', Nyisua hla la, e di la-a 'ni nu, 'ki 'li -nyrowo =du 'kwli. U yru-o ni, -e mo, v 'yi 'ne- 'klo -bu ki -ko, v mo 'dagbi =nu. 14 Nyibli -mu', -v ni win a pupu le, v tue ne -a mo-o ni, -e mo, v =mve bunule yrayru le, 'ki 'li yakoo 'kwli. 15 'Waa 'bli -mu', v hie 'v bu, v 'ni -hie-e 'ki 'a -ti 'lu -mo le. 'Bu mo, 'bu yi wen 'a -ti 'lu -mo le ni -hie, v di 'ye la 'hru -mu', v di la na, v 'mu la kle -me. 16 Kee, e 'yi la 'mu le -ni. U =mve la bunule yrayru le, -e no yi, -e -hi 'v 'waa 'bli 'ka -mu' 'v. E 'wi yi, bunule -mu', -e ni 'li yakoo 'kwli, e no- v =mve le. De a 'mu, e kwlee Nyisua ki diaki. E no- nu-o, Nyisua 'e hle-e, -e mo, e no- mo 'waa Kukonyo. E no- di la =nu =haanbunule -nyi, 'ki 'v 'a dionu 'hvi, -te 'klo te yi bu.

17-18 Nyisua pu la 'li Abrahamu =dedede. E lee la-a ni, -e mo: «'Ki 'li -na 'yu Yisaki 'li, 'ki -na 'yonu a 'yonu di 'li -hon.» -Te e pu la 'ki le, -e -bi e -hue bu =tee la Abrahamu 'yi, -e di-e nu, e 'mu la-a 'ye, 'bu mo, 'bu 'tie kuo la-a =wlv yi. Ke- e pu la, 'e yi la-a -lee -ni, e wen: «-Na 'yu ni -do -mu', -e mo Yisaki, 'n -hue -bu -pii 'mu 'a -cohlun le.» -Te Abrahamu a 'mu, e kuo Nyisua =wlv yi, e no- nu-o, 'e =tuu 'v=v 'v, 'e 'du 'a 'yu Yisaki a 'mu ye', -e di-e nu, e 'mu=v -cohlun -mo' nu. 19 Ke- e nu la-a, -e nu-o, e ko =wlv a yukuole, -e mo, Nyisua ko 'kli, 'ki bu -ha 'li Yisaki a 'mu 'kukonyibli 'nyi, bu -ha-a 'klo. E no- nu-o, -te Abrahamu -ha Yisaki, Nyisua 'e -mia =ne kle, 'e -nyi =ne-e, e 'wi-ti -te Yisaki bu 'ye ni 'ku wen, 'ti- bu 'ye ni 'hri wen 'klo.

20 Yisaki -mɔ -bi, ke- ε nu la, 'ε kuo la Nyɩsua =wlv yi -wε. Ε nɔ- kɔ -ti, 'ε lee la 'a 'yonv Sakɔbv kɔ Esau* 'hven-, -ε mɔ: «Nyɩsua bv nu 'a mv -haandε -mɔ.» -Tε ε yi la =nv ni -lee -ni, ε kɔ la =wlv a yikuolε, -ε mɔ, -ti a 'mv, ε hla la, ε di mu la 'lu -mɔ -nyrɔwɔ =dv.

21 Sakɔbv -mɔ -bi, ke- ε nu la, 'ε kuo la Nyɩsua =wlv yi. Ε nɔ- nu-o, -tε ε mi la 'kv mɔ, 'ε da la Nyɩsua, 'kɩ 'v 'a 'yu Sosefu* a 'yonv ni 'hven a -ta', -ε di-e nu, Nyɩsua 'mv =nv -haandε -mɔ nu, 'ε 'ble 'a kotu kva, 'ε 'du ye', 'ε pv Nyɩsua 'nyre le.

22 Sosefu -mɔ -bi, ke- ε nu la, 'ε kuo la Nyɩsua =wlv yi. Ε nɔ- kɔ -ti, ti -mv', -ε kɔ 'yri ε mi la 'kv mɔ, 'kɩ 'li Esipublvgba* 'kwli, 'ε lee la 'a 'yonv, -ε mɔ, ε di kɔ ti, Nyɩsua 'mv 'li 'a dakɔ Yisraekue* Esipublvgba 'kwli 'hrɔɔ -ni, ε 'mv 'li =nv 'blvgba -mv' 'kwli gba, ε pv la le, ε di la =nv -nyi. Sosefu lee =nv ni -wε, -ε mɔ, 'bv yi 'li Esipublvgba 'kwli ni -hven, bv gba 'a -plahv, v 'mv 'v=v 'v -ha, 'kɩ 'li 'blvgba yrayrv a 'mv 'kwli.

23 Moise* a 'bat kɔ a 'dii 'hven-, v nv- -mɔ -bi, v kuo la Nyɩsua =wlv yi -wε. Ε nɔ- kɔ -ti, -tε v kɔ la Moise, 'v 'ye-e, -ε mɔ, 'yu a 'mv, ε nɔ yi dtaki, 'v -hli-e, 'kɩ 'li -hɔnpv ni ta 'kwli. 'E mɔ -han-ti, Esipublvgba a bodɔ 'ε lee ne 'a 'seyo, 'kɩ bv 'la Yisraekue a 'yonv =pli, -v mɔ nybepv, v kɔ ke, keε, Moise a 'bat kɔ 'a dii 'hven-, v 'yi huannv -pie, 'v kuo la Nyɩsua =wlv yi, 'kɩ bv di 'waa 'yu wa. Ε nɔ- nu-o, 'v -hli-e.

24 Ke- Moise a 'mumu, ε nu la, 'ε kuo la Nyɩsua =wlv yi. Ε nɔ- nu-o, -tε ε ku la, 'a =wlv 'ε yraa la-a, 'kɩ bv daa la-a Esipublvgba a bodɔ a 'yu nyrɔyu, -ε naa =ne a 'yu. 25 Ε wen 'ni, ε nu -tεε, 'kɩ bv 'ye =hven, ε kɔ Nyɩsua a dakɔ, -v mɔ Yisraekue 'hven-, 'ε -hi 'v bv ni 'li dε'kukunuule', bv nu dɔdv, -ε nu-o, dɔdv a 'mv, ε mɔ -hihide =nɔ. 26 'Kɩ 'li 'a 'mumu 'yi, ε nu -tεε, 'kɩ nyibli bv yraa =ne, =wɩ yi Wanyɔ* -mv', Nyɩsua di la 'a dakɔ yi ya. De a 'mv, ε nɔ- -hi 'v bv kɔ Esipublvgba a kɔkɔ-tebli a pepε. Ke- 'a 'lu a le-hihie ni la 'mv, -ε nu-o, -haandε -mv', Nyɩsua di la-a -mɔ nu, 'kɩ 'li ye', ε nɔ- 'a =wlv yi la -ple.

27 -Tε Moise a 'mv, ε kɔ Yisraekue 'hven-, v -hven la 'li Esipublvgba 'kwli, -ε -bi Esipukue a bodɔ kɔ la yrv'bibie dtaki. Keε, Moise bv kuo la Nyɩsua =wlv yi a -ti,

ε nu la-a ni, 'ε 'yi la bodɔ a 'mu, 'a huannu -pie. -Tε ε 'blee la 'v kva, 'ki ε 'tε 'blee 'v kva. Nyiblo =du 'ye Nyɔsua ni 'ye. Kεε, Moise -mɔ -bi, ε 'wi-t -tε ε 'ye ni 'ye wen Nyɔsua, 'v -hɔn 'li Esipublugba 'kwli, 'v -mu. 28'Ti- v 'mu 'li Esipublugba 'kwli -hɔn, Nyɔsua lee Moise ni, -ε mɔ, Yisraekue bu pu 'v blabli a -hɔv 'waa 'kayo a 'maji a wanti 'yri lε, -ε di-e nu, Nyɔsua a lelenyɔ* -mu', -ε di la di, -ε di la Esipukue a yi-heyonu nyibepu 'la mɔ di, ε 'ni -ha la 'waa yi-heyonu nyibepu 'la -wε. Dε a 'mu, v nu la, ε -he Yisraekue a lε'mimle a -nyrɔwɔ, -ε mɔ Paki*. -Tε Moise a 'mu, ε kuo la Nyɔsua =wlv yi, ε =tuu 'v-v 'v, 'ε =tu 'v Paki a lε'mimle a 'mu bu.

29-Tε Moise kɔ Yisraekue 'hven-, v -hɔn la 'li Esipublugba 'kwli, v kuo Nyɔsua =wlv yi de. Ε nɔ- nu-o, 'yrukutɔ, v dεε 'Yru -Jɔhun, 'v 'be la-a =tɔ, 'ki 'nie 'yi la =nu -cɔtɔ -ni. -Tε v =ta 'ki, -ε -bi Esipukue kue =nu =wien, 'v -hve bu =ta -wε. Kεε, -tε v yi 'ki ni =tε, -ε -bi 'nie kukue yi, 'ε 'la =nu.

30-Nyrɔwɔ =du, Nyɔsua lee la Yisraekue ni, 'ki bu =glaa la 'li Selikodɔ 'li, 'ki 'li -nyrɔwi ni =hlon'hven 'kwli, -ε di-e nu, =gbi -mu', -ε =glaa 'li 'dɔ a 'mu, ε 'mu 'wle, v 'mu 'li 'dɔ a 'mu 'kwli pa, v 'mu 'a nyibli 'la. -Tε Nyɔsua lee =nu -ti a 'mu, -ε -bi v kuo =ne =wlv yi, 'v =glaa 'li 'dɔ a 'mu, 'a =gbi 'ε 'wle.

31'Ki 'li Selikodɔ a 'mu 'kwli, 'ti- Yisraekue 'mu la 'li nyre mɔ mu, -ε -bi 'lawlunugba -mu', -ε kɔ 'nyre mɔ Rahabu, bu kuo la Nyɔsua =wlv yi a -ti, ε nɔ- nu-o, Yisraekue a lelenyɔ -mu', -v di la 'blugba -gbεε mɔ, 'ε paa la =nu 'kayu bu, v 'ni -ha la =nu 'la. Ε nɔ- kɔ -ti, -tε Yisraekue a pepe, v pa 'li 'dɔ 'kwli, 'v 'la nyibli -mu', -v 'yi 'v Nyɔsua a 'v-tuule -kɔ, kεε, v 'yi la Rahabu 'la.

32Nyibli -bi -mu', -v kɔ la Nyɔsua a =wlv a yikuole, v -hv la ni diaki: Gedeon, Bayraki, Samɔsɔ, Jefete, Dafidi*, Samueli*, kɔ Nyɔsua a winwlɔn-hanyɔ* -bi 'hven-. 'Bu mɔ, 'ni kɔ =bu na wen 'waa -ti -mɔ lε, ε di -hi wen 'mu wlɔn. 33'Waa pepe a 'mu, v kuo Nyɔsua =wlv yi. Ε nɔ- kɔ -ti, v kɔ 'blugbi -bi 'hven-, 'v -wɔn, 'v -ha 'v =nu 'hru wlɔn, kɔ, 'v naa nyibli -tεε, 'ki 'li yi'siile 'kwli, 'v 'ye dε -mu', Nyɔsua pu la 'li =nu, 'v gba -v -bi, 'v pu 'li =nu kɔkɔ' -mɔ, kεε, v 'yi =nu =dedede -mɔ -nu, 34'v pu 'li =nu nagba 'nyi,

kɛɛ, na 'yɪ =nu -hien. -Tɛ nyibli -hɔɛ bu nu -hɔɪplɛn, bu 'la =nu, Nyɪsua, nɔ- nu=o, 'v =ta 'lɪ-t wɔn. U 'yɪ la 'kɪ -kɔ, kɛɛ, Nyɪsua nu=o nɪ, 'v kɔ la 'kɪ, 'v -hɛ ta'bɪɔpu gbagbɪ, 'v bla ta'bɪɔpu -bɪ -mɪ' lɛ. 35 ɛ kɔ la nɔgbɪ, 'v kuo la Nyɪsua =wɔ yɪ. ɛ nɔ- nu=o, 'waa 'dukɔɛ -mɪ', -v 'kuku la lɛ, Nyɪsua 'ɛ -ha =nu 'kɔ, 'ɛ -nyɪ =nu nɔgbɪ a 'mɪ.

Kɛɛ, nyibli -bɪ nɪ 'v, bu kuo Nyɪsua =wɔ yɪ a -tɪ, 'v gba =nu tɪ 'yakɪ yɪ diakɪ. 'Bu mɔ, 'bu pu la lɛ, -ɛ mɔ, v 'yɪ la Nyɪsua a nyibli 'pa-, v di -ha la =nu mɛ lɛ. Kɛɛ, v 'yɪ -wen, 'kɪ bu hla-a, -ɛ mɔ, v 'yɪ Nyɪsua a nyibli 'pa-. 'Ye =bu bu di 'kɔ, v kuo Nyɪsua =wɔ yɪ, -ɛ mɔ, 'bu 'kɔ, ɛ kɔ bu -ha 'lɪ =nu 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, bu -ha =nu 'kɔ, 'waa 'kɔ yrayrv 'mɪ =haan'kɔ -hɛ, ɛ 'mɪ 'v 'a 'ka 'v -hi. 36 U 'caa nyibli -bɪ nɪ, 'v bii =nu lɔkɔɛ, 'v mɔa =nu, 'tɪ- 'v pu =nu =jɛ, kɛɛ, v 'yɪ 'v Nyɪsua a 'hru bu wɔn -ha. 37 U pu -v -bɪ 'hɪ -mɔ lɛ, 'v 'la =nu, 'v 'bɛ -v -bɪ =tɔ lɛ, 'v nu -hɔɪplɛn, 'v 'la -v -bɪ, -v -bɪ 'yɪ bɔnɔlɛ -kɔ, 'kɔ -bɔ, ɛ nɔ- v nɛ kɪ, =hwen 'ɛ ni =nu, 'v pɪ 'blakɔɛ kɔ wɔkɔɛ 'hɔ lɛ, nyibli 'v =tɔɪ =nu =hwen, kɔ, 'v nii =nu 'ɛɛ lɛ, 38 -v -bɪ nɪ 'v, 'v bla =nu lɛ, 'a -tɪ, v nɛ 'wan blɛ, kɔ, 'v nɛ dɔgbɪ 'lu lɛ. 'Kɪ 'lɪ dɔgbɪ a 'hɔ 'kwɪ, 'kɪ 'v yɪ 'lɪ lɛ -pɛɛ -nɪ. Kɛ- 'n pɪ, -ɛ mɔ, 'kɔ -bɔ a nyibli -mɪ', -v blɛ Nyɪsua a nyibli lɛ, 'waa 'mumu, v yɪ 'ye =hwen, -ɛ nu=o, 'waa dɛ 'kuku a -tɪ, v 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, 'kɪ Nyɪsua a nyibli a 'mɪ bu nɪ 'lɪ =nu 'nyɪ.

39 Nyɪsua a nyibli a pepɛ a 'mɪ, -tɛ v -nu, 'v kuo Nyɪsua =wɔ yɪ, ɛ kwɛɛ Nyɪsua kɪ diakɪ. Kɛɛ, kɛ- ɛ nɪ 'mɪ, dɛ gbagbɔ -mɪ', Nyɪsua pu la lɛ, ɛ di la nyibli a 'mɪ -nyɪ, 'waa 'yɛ 'yɪ la-a 'ye, 'v 'kɔ, 40 -ɛ nu=o, Nyɪsua pu la 'lɪ-t nɪ, 'kɪ bu nu =nu =haandɛ -mɔ, -ɛ -hi 'v 'a yɪ-hɛdɛ 'v. ɛ wen 'nɪ, =haandɛ a 'mɪ, v bi yɪ, -a bi yɪ, 'kɪ 'v -tɪtɛ nɪ -dɔ, 'kɪ ɛ di 'v -a mɔ=ɔ -nyɪ -nɪ, tɪ -mɪ' -kɔ 'yɪ -a di 'lɪ 'a 'kɔ yrayrv -mɪ' 'kwɪ pa.

**-Aan 'Bai Nyɪsua bu nuɛ nɛ 'a 'yonv a -tɪ,
'ɛ -hɛ 'lɪ =nu lɛ**

12 ¹-A mɪ -mɔ -bɪ, nyibli a pepɛ -mɪ', -v kuo Nyɪsua =wɔ yɪ, v =glaa 'lɪ -a mɪ lɛ, 'v tɔɛ nɛ -a mɪ 'hru, -tɛ -aan 'mumu, -a di nu, -a 'mɪ 'lɪ 'waa =pɪ lɛ -ha. 'A -tɪ, ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ -ba hɛ 'v -tɛblɪ a pepɛ -bɔ bu, -ɛ ni-e,

'ki -a 'ye ni muu ye', 'ki 'v Nyisua a 'hru wlon. De 'kuku* -bu, -ε ke -a mu yi, -ba hie 'v=v bu, -ε di-e nu, -a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'v Nyisua a 'hru wlon. -Te -a 'blee 'v kua, 'ki -ba 'blee 'v kua. 2'Bu mo, -ba yi ye' ni -mii -ni, 'ki 'v Nyisua a 'hru wlon, 'ki -ba ta 'li -Yusu -mo le, -koti ε no-nu-o, =a kuo =ne =wlv yi, ε no- di-e nu -we, -aan =wlv a yikuole 'mu 'v yi -cee -ni. Ε wen-ε ki, 'ki bu 'la-a, 'ki 'v tugbe* 'yie, =wi yi -balonyo. 'Kukuvdu a 'mu, ε ni -tui, kee, ε 'yi -tui -pie, 'ki bu 'kv 'kukuvdu a 'mu, -ε nu-o, ε yi-e ni, -ε mo, Nyisua di-e 'ni nu, ε 'mu dovu nu. -Te ti ne -bu, 'ki ε ni 'v Nyisua, -ε ko ne 'a -ne =dedede win ki, 'a diidektiba ki bu.

3Ba -hie -Yusu a 'mu, 'a -ti 'lu -mo le. De'kukununyv yraa la-a ni, kee, ε no- -mo -bi, ε ko =wlv a 'lila, 'ki 'li -hwen v =tui la-a a 'yiye 'kwli. Ba -ha 'li 'a =pi le, -ε di-e nu, 'aan =wlv 'ni -ha =hlon bi, ko, a 'ni -ha 'v Nyisua a 'hru bu wlon -ha. 4'Ε mo -han-ti, 'a -wen de 'kuku yi, -ε di-e nu, ε 'ni -ha 'a mu win ki -ko -ni. Kee, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo =dv 'ye 'li de 'kuku a yi-wonwon 'nyi ni 'kvi -ni. 'A -ti, ba 'cibi 'v de 'kuku a yi-wonwon. 5Win -mu', Nyisua -nu, 'ε -nyi 'a mu 'kli, bu bi 'li 'a mu 'kwli. Ε yi hlee 'li 'a mu -mo, =wi yi, -te 'bat ni, 'ε yi 'li 'a 'yonv -mo -hlee -ni. Ke- ε pi:

«Na 'Yu,

'bu mo, Kukonyo Nyisua 'bu yi 'li -mu le ni -he,

'ki ε 'mu -mu de -to -ni a -ti,

-ε -bi pu-v nva yi bu -tee.

'Bu mo, 'bu klaa -mu 'yi,

-na =wlv ni 'bie 'li =hlon.

6 Ko 'a yiyie, -ε mo, nyiblo -mu', 'a =wlv -nve -ni,

ε no- ε -he 'li le.

Nyiblo -mu', ε dee 'a 'yu, ε no- ε yi bi.»

7'A -ti, a ko ba ko =wlv a 'lila, 'ki 'li -hwen a 'yiye 'kwli, -ε di-e nu, a 'mu 'li 'nyinyide 'li 'nyu -ni. 'Bu mo, Nyisua 'bu yi 'a mu =hwen ni =tui, ba yi-e, -ε mo, ε ni 'a mu 'a 'yonv -mo. Ε 'yi 'yu =dv -ko, 'a 'bat bu 'ye ni -ha 'li le.

8Ke- ni -do Nyisua ni 'li 'a 'yonv a pepe a le-huha. 'Bu mo, 'bu 'ye ni -ha wen 'li 'a mu le, a 'yi 'li-ti 'li -we, ba mo wen 'a -tee a 'yonv.

9 Bu bi 'lɪ 'a mu 'kwli, -ɛ mɔ, -aan 'bainu, -v nu ke 'ne-
'klo ki, v -he 'lɪ -a mu le, =a =tui 'v =nu 'v. 'A -ti o, -te ɛ nu
'mu le, -aan 'Bai -mu', -ɛ nu 'lɪ yakɔ 'kwli, -ba =tuu 'v=v 'v,
bu -hi 'v -aan 'bainu -bu, -v nu 'ne- -tutu ki. 'Bu mɔ, =ba yɪ
'v=v nu =tui -ni, ɛ di -nyi -a mu 'klo yrayru, -ɛ 'ye nu -we 'lɪ.
10 -Aan 'bainu -bu, -v nu 'ne- -tutu ki, v -he 'lɪ -a mu le, 'ki 'v
ti gbi -mɔ, =wɪ yɪ, -te v ni 'a -huhua. Kɛɛ, -aan 'Bai -mu',
-ɛ nu 'lɪ yakɔ 'kwli, ɛ -he 'lɪ -a mu le, -ɛ di-e nu, ɛ 'mu -a mu
-heɛ -ni, -aan 'yrinaabu 'mu 'v yɪ 'sii -ni, =wɪ yɪ 'a dɔnu
a 'yrinaabu. 11 'Bu yɪ 'lɪ -a mu le nu -he, -a wen 'ni, v nii ne
-a mu 'cre le. Kɛɛ, =hwen a 'yiye 'bu -hi, nyibli -mu',
-v -ha 'lɪ 'nyinyide, 'waa 'yrinaabu di 'v yɪ 'ni 'sii -ni,
'ki 'v Nyɪsua ye', kɔ, v 'mu plo a bleele kɔ.

-Te -a kɔ -ba nu Nyɪsua a -kuan a nunuo

12 'Na 'dayinu -na, ke- ɛ nu 'mu. 'A -ti, 'aan =wɪ 'ni 'bie 'lɪ
-hlɔn, kɔ 'aan 'klɪ 'ni 'weɛ 'lɪ, -ɛ di-e nu, a 'mu ye' -muu -ni,
'ki 'v Nyɪsua a 'hru wlɔn. 13 'Kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, -v -bi nu 'lɪ,
'v 'yɪ 'klɪ -kɔ, 'ki 'v Nyɪsua a 'hru wlɔn. 'A -ti, ba na 'hru
a 'mu -teɛ, -ɛ di-e nu, nyibli a 'mu, v 'ni -ha 'hru bu wlɔn
-ha, v 'mu Nyɪsua =wien kɛɛ -teɛ.

14 Ba =tu 'v 'klɪ, -ɛ di-e nu, a kɔ nyibli a pepe 'hwen-, a 'mu
kɪbɔweɛnle kɔ. Ba wen=e ki, 'ki Nyɪsua bu kɔɔ ne 'a mu win
ki pepe, 'aan 'yrinaabu 'mu 'v yɪ 'sii -ni -teɛ, 'ki 'v Nyɪsua
ye', -ɛ nu=o, 'bu 'yɪ 'mu le -ni, -ɛ -bi a 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -we, ba 'ye
Nyɪsua, 'ki 'lɪ 'a 'klo yrayru 'kwli. 15 'A -ti, ba =tu 'aan dɔnu
'yie, -ɛ di-e nu, nyiblo =du 'ni -ha hɪa, 'ki Nyɪsua bu nu-o
-haande -mɔ, 'ki 'lɪ dadɔke 'kwli. Ba =tu 'aan dɔnu 'yie -we,
-ɛ di-e nu, 'ki 'lɪ 'a mu 'nyɪ, nyiblo =du 'ni -ha de -huan 'hru
-nyi, -ɛ nu=o, -wleye nu -do, nɔ- ni-e, -wlo a pepe 'v pɔe.†
16 Ba =tu 'aan dɔnu 'yie, -ɛ di-e nu, 'ki 'lɪ 'a mu 'nyɪ,
nyiblo =du 'ni -ha 'lawlunyo mɔ, ɛ kɔ, nyiblo =du 'ni -ha
Nyɪsua a -tebli -yraa -ni, =wɪ yɪ nyiblo -bu, -ɛ kɔ 'nyre mɔ
Esau*. Esau mɔ la 'a 'bai a yɪ-heyu =nu. -Te ɛ mɔ la 'a 'bai
a yɪ-heyu, 'a -ti, ɛ nɔ- 'a 'bai blee yɪ bu pu wen wa -mɔ,
-ɛ di-e nu, Nyɪsua 'mu=v -haande -mɔ nu, kɔ, ɛ 'mu nyɪ'kade
nu, 'ki 'v 'a 'bai a -ta'. Kɛɛ, ɛ kɔ la -nyɔwɔ =du, Esau a 'mu,

†12.15 -v'v-: 'fɔɔ a 'yaade 'cɪe gbe, nɔ- ni-e, 'fɔɔkuo a pepe 'e 'yɛɛ

ε -ha la 'lɪ 'a nɪ'kade, 'ɛ -nyɪ la-a 'a 'dɪaɪɪ 'cɪmɪɛ, -ɛ di-e nu, 'a 'dɪaɪɪ a 'mʊ, ε 'mʊ=v diide -nyɪ. ɛ nu-o nɪ, 'a 'dɪaɪɪ 'cɪmɪɛ a 'mʊ, ε nɔ- 'waa 'baɪ pʊ la wa -mɔ. 17A yɪ-e nɪ, -ɛ mɔ, -te de a 'mʊ, ε -hi la, -ɛ -bɪ Esau -hʊɛ la-a nɪ dɪaɪɪ, 'kɪ 'a 'baɪ bʊ pʊ la-a wa -mɔ -wɛ, -ɛ di-e nu, ε 'mʊ la 'v 'a 'baɪ a -ta' bɪ, ε 'mʊ la nɪ'kade nu. Kɛɛ, a 'baɪ 'yɪ la -wɛn. Esau yɪ la 'nɪ we, kɛɛ, ε 'yɪ la 'v 'hru bʊ -pʊ, 'kɪ de -bʊ, ε nu la, bʊ 'cɪcɪ la-a.

Nyɪsua a -tɪ a 'yɪ'buale

18Ba kɔ 'a yɪyɪe, -ɛ mɔ, a 'yɪyɪa 'v Nyɪsua 'hʊɪ bʊ nɪ, kɛɛ, 'aan de 'yɪ Yɪsraɛkʊɛ* a de yɪ 'wɪ, -v nɪ la 'kɔ, tɪ -hi la a tɪ 'yɪ. ʊ nʊ- -mɔ -bɪ, -nyɔwɔ =dʊ, v 'yɪyɪa 'v dʊgba -mʊ', -ɛ mɔ Sinai* 'hʊɪ bʊ, Nyɪsua 'ɛ yɪ la 'lɪ -nʊ -mɔ -hlee -nɪ. ʊ -wɛ 'lɪ bʊ nu la dabʊ nɪ, bʊ -hɾɛn la dʊgba a 'mʊ lɛ nɪ. Nagba, nɔ- yɪ la 'v dʊgba a 'mʊ 'lʊ -wɪn -nɪ. -Nyɾɛ 'pupuo la nɪ, duduo 'ɛ yɪ la -hi dɪaɪɪ. 19ʊ yɪ 'wɪn la -ŋamʊ a win, 'v yɪ la Nyɪsua a win 'wɪn -wɛ. -Tɛ v 'wɪn win a 'mʊ, -ɛ -bɪ huannʊ bɪ 'lɪ -nʊ 'kwɪlɪ, 'v nyaa Nyɪsua lɛ, 'kɪ ɛ 'nɪ 'hlee 'kɪ 'lɪ -nʊ -mɔ de, 20-ɛ nu-o, -tɪ -mʊ', ε lee la -nʊ, ε -hi 'waa 'lʊɛ-hihie wɔn. Kɛ- ε pɪ -nʊ yɪ, ε wɛn: «Nyɪblo 'bʊ -hɾɛn dʊgba -mʊ' lɛ, 'ye -bʊ ɛ mɔ -tonyɪblo -hʊv' 'wɪlʊgbadɛ, ba pʊ=v 'hɪ -mɔ lɛ, ba 'la-a.» 21-Tɛblɪ -mʊ', v yɪ la 'ye, ε pʊ la 'lɪ -nʊ huannʊ 'kwɪlɪ lɛ dɪaɪɪ. ɛ nu-o nɪ, Moise* a 'mʊ, 'ɛ hla-a, -ɛ mɔ: «'Na 'hʊɪ yɪ 'nɪ 'hɪhɪɛ -nɪ, huannʊ a -tɪ.»

22'A mʊ -mɔ -bɪ, 'aan de nɪ 'dɔ, -kɔtɪ 'kɪ a 'yɪyɪa 'v dʊgba -mʊ' 'hʊɪ bʊ, v deɛ Sion*. 'Kɪ 'Klɔhɪenyɪsua a 'dɔ nɪ 'v. 'Dɔ a 'mʊ, v deɛ -nɛ Jrusɾɛdɔ, -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ. Nyɪsua a lɛlɛnyʊ* -hʊɔhʊɪ 'kukue 'lɪ lɛ, 'v pɪ Nyɪsua 'nyɾɛ lɛ, 'v nɪ dɔdʊ. Nyɪblo =dʊ 'yɪ 'lɪ 'waa -hɪhɾɛ -wɛ. 23'Kɪ a nɪ 'lɪ Nyɪsua a 'yonʊ 'nyɪ, -v 'kukue lɛ, -v nɪ dɔdʊ. 'A mʊ -mɔ 'a 'yonʊ, -v kɔ 'a -nɛ de, ε -kɔ, 'tɪ-, -v kɔ 'nyɾɛ ɛ 'cru 'lɪ 'a 'cɾɪɛn 'kwɪlɪ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ. 'Kɪ a 'yɪyɪa 'v Nyɪsua 'hʊɪ bʊ, -ɛ mɔ nyɪbli a pɛpɛ a -batɪpʊnyɔ. 'Kɪ a 'yɪyɪa 'v yɪ-hɛnyɪbli -mʊ' 'hʊɪ bʊ, -v nɪ la 'kɔ, kɔ, -v 'sɪɪ 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye', 'tɪ- Nyɪsua -nʊ, 'v =cɛɛ 'v yɪ. 24'Kɪ a 'yɪyɪa 'v -Yusu 'hʊɪ bʊ, -ɛ nɪ 'v Nyɪsua kɔ -tonyɪbli 'hʊɛn- a -gbatɪ. -Yusu a 'mʊ, ε nɔ- kɔ -tɪ, Nyɪsua 'ɛ =tu 'yɾɪ* yɾaɾɪ, ε kɔ -tonyɪbli 'hʊɛn-. 'Kɪ a 'yɪyɪa 'v -Yusu a -hlʊ 'hʊɪ bʊ -wɛ, ε 'wɪa bʊ, 'kɪ 'v tugbɛ* 'yɪe. 'A -hlʊ a 'mʊ,

ε 'ni -mυo-ɔ li 'a 'lu a yruponyɔ le, -ε 'wɪ Abelt* a -hɪv yɪ, keε, -Yusu a -hɪv a 'mυ, ε nu-o ni, -a kɔ Nyɪsua 'hven-, -a -mυε.

25'A -tɪ, ba =tu 'aan dɪɔnv 'yie, -ε di-e nu, a 'nɪ =ha Nyɪsua a win kɪ 'bεε -nɪ, 'bυ yɪ 'lɪ 'a mυ -mɔ nɪ -hlee -nɪ. 'N yɪ 'a mυ 'nɪ ti: Ti -hi la a ti 'yri, nyibli hɪa la nɪ, 'kɪ bυ pυ la Moise nva yɪ bυ, -ε yɪ la -nυ Nyɪsua a -tɪ -lee -nɪ, 'kɪ 'nε- -tɔtɔ kɪ. Ε nɔ- nu-o, -tε Nyɪsua a -bati kɔ =nυ, 'v 'yɪ 'lɪ-t wɔn =ta. -Tε ε nɪ la 'mυ le, 'a -tɪ, -a mυ -mυ', -v yɪ -Yusu 'Kɪsɔ a win 'wɪn, -ε -hven 'lɪ yakɔ 'kwli, 'bυ mɔ, =ba hɪa =nε kɪ, 'hru 'yɪ 'kɪ 'v bυ -pε, 'kɪ -ba =ta 'lɪ Nyɪsua a -bati wɔn. 26Ti -hi la a ti 'yri, -tε Nyɪsua yɪ la win nɪ pɪ, -ε -bɪ -tɔtɔ yɪ la 'nɪ 'hɪhle -nɪ. Keε, -tε ti nε -bυ, ke- ε pɪ -a mυ yɪ: «'N di-e 'nɪ nu de, -tɔtɔ 'mυ 'hɪhle -nɪ, kɔ, yakɔ 'mυ 'hɪhle -nɪ -wε.» 27-Tε ε pυ la le, -ε mɔ, ε di-e 'nɪ nu, win a 'mυ, ε tɔε nε -a mυ nɪ, -ε mɔ, -tεbli a pεpε -bυ, Nyɪsua -nu, ε di 'nɪ 'hɪhle -nɪ, ε 'mυ bυ -wε. Keε, -tεbli -mυ', -ε 'yɪ 'lɪ 'hɪhlele 'lɪ -wε, ε nɔ- di 'v hie.

28'A -tɪ, ba -nyɪ Nyɪsua 'wio, -ε nu-o, ε yɪ -nyɪ -a mυ 'dɔ yrayrv, -ε 'yε nɪ 'hɪhle -nɪ. -Ba pυ Nyɪsua 'nyre le, =wɪ yɪ, -tε ε ni 'a -hɪhva. -Ba -nyɪ-e -tɪ a 'yɪ'bvale, kɔ, -ba =tuu 'v-v 'v. 29Ε mɔ =haan-tɪ, Nyɪsua -mυ', -a de, ε 'wɪ nagba yɪ. Nyibli a pεpε -mυ', -v 'yε nɪ =tuu 'v-v 'v, ε yɪ =nυ bυ 'nɪ -wε.

'Yrinaabɔ -mυ', -ε kwlee Nyɪsua kɪ

13 1'A mυ -Yusu a nyibli, ba 'cibi 'v, ba nɔnve -nɪ. 2'Dagbɪ -mυ', -v pυε 'lɪ 'a mυ -mɔ, ba 'ble =nυ kva -tεε. -Tɪ a 'mυ, ε nɪ 'hruo 'lɪ 'a mυ -mɔ. Ε nɔ- nyibli -bɪ nu la, 'v 'ble la Nyɪsua a lelenyɔ kva -tεε. Keε, v 'yɪ la-a -yɪ, -ε mɔ, Nyɪsua a lelenyɔ* -nɪ la 'v. 3Nyibli -mυ', -v nɪ 'lɪ =jɪ', 'waa -tɪ bυ nɪ 'aan =wɪ yɪ, =wɪ yɪ, -tε v kɔ 'a mυ 'hven-, a 'yε nɪ nɪ wen 'lɪ =jɪ'. Nyibli -mυ', v =tui -hven, 'waa -tɪ bυ nɪ 'aan =wɪ yɪ -wε, =wɪ yɪ, -tε v kɔ 'a mυ 'hven-, a 'yε nɪ 'yε wen -hven.

4-Tɪ -mυ', Nyɪsua -hla, 'kɪ 'v 'blɪ a -ta', nyibli a pεpε, bυ =tuu 'v -tɪ a 'mυ 'v. Nugba 'nɪ 'hie 'v 'a nyɪw bυ, ε 'nɪ 'nuo 'lɪ -wlawɪ; nyɪw 'nɪ 'hie 'v 'a nugba bυ, ε 'nɪ 'nuo 'lɪ -wlawɪ -wε. Ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, nyibli -mυ', -v ni dɛdɔ

a 'mu, Nyisua di puu -nu -bati le, ko, e 'mu nyibli -bi -mu',
-v ni 'lawlude -bati le -puu -ni.

5'Wli a nuɛɛ 'ni 'kɔɔ 'li 'a mu win ki. A 'ni 'kɔɔ 'li
=wlv a =hlɔnbibie, 'ki 'v de -mu', a -kɔ a -ta', 'ye =bu e 'yi
-hu. Ke- Nyisua pi, e wen: «N ko =bu kikle -mu le. -Tɛ 'klɔ
tɛ yi bu, 'n 'yi 'li-ti 'li -wɛ, =bu hie 'v -mu bu.» 6-Tɛ Nyisua
nu 'a hɪhla le, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'a -ne nyiblo -wɛ 'li bu hla-a
ni, 'ki 'li =wlv a yikuole 'kwli, -e mɔ:

«Kukɔnyɔ Nyisua, nɔ- yi 'mu -hɛɛ -ni, 'a -ne ti.

'Ni -pie-e li =dedede a huannu,

-e nu-o, nyiblo =du 'yi 'li 'na 'cre a

lɛnuule 'li -wɛ.»

7'Yi-henyibli -mu', -v nɛɛ la 'a mu, 'ki 'v Nyisua a 'hru
wlɔn, -v yi la 'a mu Nyisua a -ti -lee -ni, 'waa -ti 'ni
'hruo 'li 'a mu -mɔ. 'Waa 'yrinaabu, ko 'kukɔɔdu -mu',
v 'ku, 'a -ti bu bi 'li 'a mu 'kwli. Ba kuo Nyisua =wlv
yi, =wt yi, -tɛ 'waa 'mumu, v nu la 'a =wlv a yikuole.
8-Tɛ ni -do -Yusu 'Klɪsɔ ni la 'mu, ke- ni -do, e 'tɪɛ ni
'mu. -Tɛ 'klɔ tɛ yi bu, ke- ni -do, e 'tɪɛ di 'mu ni,
'klɔ -mɔ 'klɔ, e 'yi 'li-ti 'li -wɛ bu 'cɪcɪ -ni. 9Ba -tu
'aan dɪɔnɔ 'yie, -e nu-o, e ko nyibli -bi, 'v tɔɛ -tɛbli
yrayri, -e ni dɔdɔyo le. -Bakle, v di-e 'ni nu, a 'mu
'v Nyisua a 'hru bu wlɔn -ha. Ke- v pi: 'Ki 'v didi-tɛbli
a de ki, ba kuɛ tete* -bi =wien le, -e di-e nu, 'aan =wli
'mu 'kli ko. -Ti a 'mu, v hle, a 'ni 'puu 'li-ti nua yi bu,
-e nu-o, de -mu', -e yi -tonyiblo a =wlv 'kli -nyi, e nɔ-
mɔ =haandɛ -mu', Nyisua ni-e -mɔ, 'ki 'li dadɔke 'kwli.
E 'yi de -mu', -a yi di, -v'v- -a 'yɛ ni di 'pa-, e 'ni -nyi-e
li -tonyiblo a =wlv 'kli. Nyibli -mu', -v =tui 'v tetedu
a 'mu 'v, tete a 'mu, e 'ni -hɛɛ-e li =nu -pi.

10-A mu -bu, -v kuo -Yusu 'Klɪsɔ -mu' =wlv yi,
-e -hɛ -cɔhlɔn*, -aan de 'kuku* a -ti, -a mu Nyisua wɛ.
Kɛɛ, nyibli -mu', -v 'tɪɛ =tui 'v didi-tɛbli a tete 'v, 'ti-, -v 'tɪɛ
kuɛ -Juukɔɛ* a tete =wien le, 'ki 'v -cɔhlɔn a pipie a -ta',
Nyisua 'ni -wa-a li =nu. 11'Ki 'li 'yrv 'kwli, -Juukɔɛ
a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbu, e -hɛ 'li -nyrɔwɔ ni -do, 'e 'le
'wluɔba-tɛbli, 'ki 'v Nyisua a -cɔhlɔn a -ta', 'e gbe
'wluɔba-tɛbli a 'mu a -hɪv, 'e puɛ 'li Nyisua a 'kayu
a 'hven a -gblo 'kwli, -e di-e nu, e 'mu Nyisua le -nyaa -ni,

ε 'mυ 'a nyibli a dε 'kuku 'wɔwla -nɪ. -cɔhlɔn a 'mυ, υ =tɔvε =nε 'dɪɔ, 'υ pɪ-t 'tɔ. 12Kε- -Yusu a dε nɪ la 'mυ. Ε wen nɪ, 'kɪ bυ =tɪɔ =nε 'dɪɔ, bυ 'la 'υ=υ tugbε* 'yie, -ε di-e nu, ε 'mυ 'a -hlɔ nu, ε 'mυ 'a dakɔ a dε 'kuku 'wɔwla -nɪ. 13'A -tɪ, a 'nɪ 'kɔvε 'kɪ -Juukvε a dε =wien lε de. Kεε, -tε -Yusu 'Kɪsɔ -nu, 'ε -wen, 'kɪ bυ -hεε nε 'a -tɪ lε, -ba wen -wε, 'kɪ -ba -ha 'klɔ -bυ a -tɛblɪ mε lε, -ba kɔε -Yusu =wien lε, 'yε =bυ υ di -aan -tɪ lε -hεε -nɪ, 14-ε nu-o, 'kɪ 'nε-'klɔ -bυ kɪ, -a 'yɪ 'nε- =haan'dɪɔ* -kɔ, -ε hie 'klɔ. 'Kɪ 'lɪ Nyɪsɔ 'hɔɪ, 'kɪ -aan =haan'dɪɔ nɪ 'lɪ, 'kɪ 'lɪ -a mυ ye'. =Haan'dɪɔ a 'mυ, ε nɔ- -a =mυε lε.

15'A -tɪ, -ba pɔ Nyɪsɔ 'nyrε lε, 'a -nε tɪ, ε kɔ, -ba -nyɪ-e 'wɪo, 'kɪ 'lɪ -Yusu a 'nyrε 'kwɪ. 'Nyrelepɔpɔpɔ -mυ', -a pɪ-t 'nyrε lε, ε 'wɪ-t -cɔhlɔn yɪ, -a -hε, 'kɪ 'υ Nyɪsɔ -mɔ, -ε tɔvε =nε nyibli yɪ, -ε mɔ, -a mυ -mɔ 'a nyibli. 16Ba nu 'aan 'bɪo -tonyibli -haande -mɔ, ε kɔ, ba -hɪhεε -nɪ, 'a -nε tɪ, -ε nu-o, -cɔhlɔndɔ a 'mυ, ε nɔ- kwɪεε Nyɪsɔ kɪ.

17Ba =tuu 'υ 'aan 'cɔvε a ye'nanyɔ 'υ. Ba pɔ 'waa =tɔwɪn nɔvɪ bυ, -ε nu-o, υ nɔ- =tɪ 'a mυ 'yie, -ε di-e nu, a 'nɪ -ha 'υ Nyɪsɔ a 'hru bυ wɔlɔn -ha. Ε mɔ =haan-tɪ, Nyɪsɔ kɔ bυ 'betɪ =nυ, -tε υ nu 'waa -kɔvɔn a nunuɔ. 'A -tɪ, ba =tuu 'υ =nυ 'υ, -ε di-e nu, υ 'mυ -kɔvɔn nu, 'kɪ 'lɪ dɔdɔ 'kwɪ. 'Bυ mɔ, 'ba 'yε nɪ =tuu 'υ =nυ 'υ, 'waa =wɪ di bɪ =hlɔn. 'Waa =wɪ 'bυ bɪ =hlɔn, -ε -bɪ dε a 'mυ, ε 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wε, bυ -hεε nε 'a mυ.

18Ba 'cɪbɪ Nyɪsɔ a dɪdɪ, 'kɪ 'υ -aan -ta', -ε di-e nu, ε 'mυ -a mυ -hεε -nɪ. -A yɪ-e nɪ, -ε mɔ, -aan =wɪ 'nɪ -yεε-ε lɪ -a mυ -tɪ. -A -hɔvε-ε nɪ, 'kɪ -ba nu -haande 'a -nε tɪ. 19Ba da Nyɪsɔ -wε, -ε di-e nu, ε 'mυ 'mυ 'hru -nyɪ, 'mυ 'lɪ 'a mυ -mɔ di, -tε tɪ nε -bυ.

Le'bɔɔwin

20Nyɪsɔ -mυ', -ε yɪ -a mυ kɪbɔwεenlε -nyɪ, 'kɪ 'lɪ -aan =wɪ kɪ, ε nɔ- -ha 'lɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, 'ε -ha-a 'klɔ, 'ε nu-o -aan 'yie-tunyɔ gbagbυ -mɔ'. -Yusu a 'mυ, 'a -hlɔ, nɔ- Nyɪsɔ -nu, 'ε =tu 'yɪ* yrayɪ, ε kɔ -a mυ 'hɔvɔn-. 'Yɪ yrayɪ a 'mυ, ε di hie 'klɔ. 21-Tε ε nɪ 'mυ lε, 'a -tɪ, Nyɪsɔ bυ -nyɪ 'a mυ 'klɪ, -ε di-e nu, a 'mυ 'a =wɔ a kɪwεenlε nu. Nyɪsɔ a 'mυ, ε nɔ- di-e nu, dε -mυ',

-ε kwlee =ne ki, a 'mυ=υ nu, -ε nu=ο, 'ki -Yusu 'Klɪsυ ni 'lɪ 'aan =wli ki. 'A -ti, -Yusu 'Klɪsυ bu kɔ -ti a 'yi'buale, -te 'klɔ te yi bu. Kε- bu ni 'mυ.

'Betile

22'Na 'diayɪnυ -na, 'n yi 'cru ne 'a mυ -mɔ, -ε di=e nu, 'mυ 'a mυ 'klɪ -nyi. 'A -ti, -te 'cruen -bu, ε 'yi -hlɔ, 'n nyee ne 'a mυ le, ba 'ble 'a win kva, 'ki 'lɪ 'aan =wli ki.

23-Bυ lee ne 'a mυ: -Aan 'diayɪ Timote, ε 'yi 'ki =ji' -ni. Ʈ te=ε bu. 'Bυ mɔ, 'bυ nyre 'ne- 'mυ -mɔ 'wɔwli, 'ni yi 'lɪ 'a mυ -mɔ ni di, 'ki 'υ 'aan yi-mume a -ta', ε kɔ 'mυ 'huen-, -a di 'lɪ di.

24'N 'beti 'aan 'cve a ye'nanyυ a pepe, υ kɔ -Yusu a nyibli a pepe 'huen-. -Yusu a nyibli -mυ', -υ ni 'lɪ Italiblugba 'kwli, υ 'beti 'a mυ.

25Nyɪsua bu nu 'aan pepe =haande -mɔ.

SAKU

a 'crien, e 'cru la

1 ¹Mɔ Saki, 'mɔ -yɪ 'a mʊ -mɔ 'cru -ni. 'Mɔ -Yusu 'Klɪsʊ a -kuannunyɔ =nɪɔ. 'A mʊ -mʊ', -v mɔ Nyɪsʊa a dakɔ, -v 'hɛɛn 'klɔ a pɛpɛ -bʊ kɪ bʊ, 'aan 'wio.

**Nyibli -mʊ', -v kuo Nyɪsʊa =wɪɔ yɪ,
nʊ- e yɪ =tɔ -nyi**

²Na 'diayɪnʊ -na, 'bʊ mɔ 'ba yɪ -hʊɛn a gblegble nɪ 'ye, -e -bɪ ba nu dɔdʊ. ³Ba kɔ 'a yiyie, -e mɔ, 'ba 'cibi 'v -Yusu a =wɪɔ a yɪkuole, 'ye -bɪ a yɪ -hʊɛn nɪ 'ye, e di=e 'nɪ nu, a 'mʊ =wɪɔ a 'lɪla kɔ. ⁴E blɛɛ yɪ, =wɪɔ a 'lɪla kɔ =wɪɔ a yɪkuole a 'mʊ, bʊ nu-o, ba =cɛɛ 'v yɪ pɛpɛ, kɪkade =dʊ 'nɪ 'nɪ 'lɪ 'a mʊ 'lɪ.

⁵Kɪ 'lɪ a 'mʊ 'nyɪ, nyiblo 'bʊ yɪ dɛ nɪ ni, 'bʊ 'yɪ 'a =tɔ -kɔ, bʊ -hʊa-a Nyɪsʊa, Nyɪsʊa 'mʊ =nɛ=e -nyi, -e nu-o, Nyɪsʊa 'nɪ 'ka-a lɪ-tɪ nyiblo =dʊ. 'A -nɛ nyiblo, -e di=e =tɔ -hʊa, e di =nɛ=e 'nɪ -nyi, 'kɪ 'lɪ =wɪɔ a yɪnɪnɔ 'kwli. E 'yɪ 'a yɪv -kɔ. ⁶Nyiblo a 'mʊ, 'bʊ yɪ =tɔ a 'mʊ nɪ -hʊɛ, bʊ -hʊa-a, 'kɪ 'lɪ =wɪɔ a yɪkuole 'kwli. E 'nɪ 'pʊv 'lɪ-tɪ gble, -e nu-o, nyiblo -mʊ', -e -hʊɛ Nyɪsʊa dɛ, 'kɪ 'lɪ gble a pʊpʊv 'kwli, e 'wɪ-tɪ 'yɪv a 'dʊv yɪ, pɛpɛ pɪ 'kabɪ klɛ, 'tɪ- e gbɛ 'lɪ -tɛ -mʊ', e -hʊɛ 'lɪ. ⁷Nyiblodʊ a 'mʊ, e 'nɪ 'pʊv 'lɪ-tɪ -haan-tɪ, -e mɔ, dɛ -mʊ', e -hʊɛ, Nyɪsʊa di =nɛ=e 'nɪ -nyi. ⁸E mɔ nyiblo =nɪɔ, -e nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʊɛn, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a 'hru wɪɔn.

=Hwennyɔ kɔ dɛkɔnyɔ 'hʊɛn-

⁹'Diayɪnʊ -mʊ', =hʊɛn ni, bʊ nu dɔdʊ, -e nu-o, Nyɪsʊa, nɔ- di 'lɪ =nʊ 'yaa -ni. ¹⁰'Diayɪnʊ -mʊ', -v kɔ dɛ, bʊ nu dɔdʊ -wɛ, -e nu-o, Nyɪsʊa nɔ- di 'lɪ =nʊ =tɔ -ni. Dɛkɔnyɔ a 'mʊ, e yɪ=e nɪ, -e mɔ, e di 'nɪ 'kʊ, =wɪ yɪ -piti a -pui. ¹¹'E mɔ -han-tɪ, -tɛ 'yɪv ni, 'e yɪ 'lɪ 'hɪtɪ, 'e yɪ hʊɛn, 'e ni=e, -piti 'e yɪ 'yɪv, kɔ, 'a -pui a yɪnɪnɔ, 'e yɪ 'wan, kɛ- e nɪ 'mʊ -wɛ,

'ki 'v dekonɔ -mɔ', -ε ni 'li 'a kukɔ-tɛbli a -kuan a nunuo
'kwli, 'ε yi 'v=v bu hie, 'ε 'kɔi.

**Ba 'cibi 'v Nyɔsua a -wlv a yukuole,
'ye =bu a yi -hwen ni 'ye**

12Nyiblo 'bu ni 'v, =hwen 'bu ni 'v=v ke', 'ki bu nu
de 'kuku, 'ti- nyiblo a 'mɔ, 'bu kɔ =wlv a 'lɔla, 'bu 'yi -sa,
'ki 'v Nyɔsua a =wlv a yukuole -mɔ', -ε -bi bu kɔ plɔ a bleele,
-ε nu=o, Nyɔsua di -nyi-e 'klɔ yrayru, -ε 'ye ni -we 'li.
'Klɔ yrayru a 'mɔ, ε nɔ- mɔ 'wio -mɔ', Nyɔsua di nyibli -mɔ',
-v nɔε =nε -nyi.

13De 'bu ni 'v, 'bu yi 'v -mɔ lɛ ni =tɛε -ni, -ε di=e nu, =mɔ
de 'kuku nu, =ni 'yee 'li-i, -ε mɔ, Nyɔsua -ni-e, -ε nu=o, ε 'yi
nyiblo =dɔ kɔ, -ε -we 'li -bu =tɛε 'v Nyɔsua lɛ, ε 'mɔ de 'kuku
nu, mɔ, Nyɔsua 'ni =tɛε-ε 'v nyiblo =dɔ lɛ, -ε di=e nu, ε 'mɔ
de 'kuku nu. 14-Tonyiblo a 'lule-hihie -hvan, nɔ- yi-i 'v lɛ =tɛε
-ni, 'ε ni de 'kuku. 15De 'kuku a 'mɔ, ε yi 'lu -mɔ lɛ -hie,
ti gbi 'bu -hi, ε nɔ- ε mi nu mɔ. 'Bu yi kle ni -bii -ni,
-ε -bi ε ye 'kukɔv, -ε mɔ, Nyɔsua a -mɔlehlɔle.

16'Na 'dɔayɔv, 'n nɔε -ni, a 'ni 'kaa 'li 'aan dɔɔv.
17'A -nε -nyinyide =dɔ, -ε nɔ yi, 'ki ε -hwen 'li Nyɔsua
-mɔ, Nyɔsua -mɔ', -ε mɔ 'yru kɔ =hɔnpɔ kɔ nyahroyɔ
a nununyɔ. Nyɔsua a 'mɔ, ε 'ni 'ci-i lɛ -ni, =wɔ yi,
-te 'yru ni, 'ε yi 'li yakɔ 'kwli lɛ -we, 'ti- halɔ 'ε yi bi.
18'Ki ε naa 'li win -mɔ', -ε mɔ -ti a -tɛε 'kwli, 'ε -nyi
-a mɔ 'klɔ yrayru. 'A =gbɛv, ε nɔ- -hva=a, -ε di=e nu,
-a 'mɔ yi-henyibli' pa, 'ki 'li 'a nunu-tɛbli 'nyi.

Nyɔsua a win, a yi 'win, ba nu-o

19'Na 'dɔayɔv, 'n nɔε -ni, bu bi 'li 'a mɔ 'kwli, 'a -ne
nyiblo blɛε yi bu pɔ 'a 'bi nua yi bu -tɛε, ε 'ni 'kɔkaa 'li -ni,
'ki bu pɔ win, 'ti-, ε 'ni 'wɔwlu 'li yru' a lɛbibie -we,
20-ε nu=o, nyiblo 'bu kla yru'lebi-ti, ε 'yi 'li-i 'li -we, bu nu
-tɛbli -mɔ', -ε 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyɔsua ye'. 21'A -ti, ba -hie
'v yunyre-tɛbli a pɛpɛ bu, -ε ni 'li 'aan =wli ki. A 'ni 'nuo 'li
de 'kuku de. Ba =tɔ 'li 'aan dɔɔv, 'ki 'v Nyɔsua ye', kɔ,
'a win, a 'win, -ε ni 'li 'aan =wlv ki, ba kuo =nε =wlv yi -tɛε.
'A win a 'mɔ, nɔ- -we 'li -bu wa 'a mɔ, a 'ni =ha Nyɔsua -mɔ
lɛ -hlɔɔ -ni.

22-Tebli -mu', Nyisua a win tʉe ne 'a mu, a ni 'puv 'li-ti nua yi bu ni -do, kee, ba =tuu 'v=v 'v. Nyiblo 'bu yi Nyisua a win nua yi bu ni pi -do, 'bu 'ye ni nu-o, -e -bi e kee ne 'a dɔɔnu ni. 23Nyiblodv a 'mu, e 'wi-ti nyiblo -mu' yi, -e te 'li 'yie 'kwli le, -te 'a yigbakla ni 'mu, -e yi-ti 'ye. 24'Bu 'ye 'ki-ti, 'bu ple 'li ki, -e -bi -te -mu', 'a yigbakla a 'mu, e ni wen 'mu, e -hru-o -mɔ. 25Nyiblo 'bu yi 'li Nyisua a tete 'kwli le ni te, -ti -mu', e hle, 'bu yi-ti ni ni, Nyisua di nu-o -haande -mɔ. Nyiblo a 'mu, e 'yi yi -blee -ni, bu 'win -ti a 'mu, 'ti- bu -hru-o -mɔ, kee, e blee yi bu =tuu 'v=v, -e nu-o, tete a 'mu, e -we 'li yre, 'ti- 'e ko 'kli, 'ki bu =gble -a mu, 'ki 'v de 'kuku -mɔ'.

26Nyiblo 'bu pu le, e yi kue Nyisua =wien, 'bu 'ye ni =tu 'a me 'yie, 'ti- 'bu yi yinyretoto ni pi, -e -bi e kee ne 'a dɔɔnu ni. E wen 'ni, e ni nyisvade, kee, e pipi 'li win le dadu. 27-Tee a nyisvade, -aan 'Bai Nyisua a 'mu, e -hve, e nɔ- mɔ: -Ba ko 'li 'kuiyoyonu a de -mɔ, ko nugbi -mu', -v ko nyibepu =ku, 'ti- -v yi =hwen 'ye, -ba ko 'li 'waa de -mɔ -we. Kue 'v=v -mɔ bu de, -ba =tu -aan dɔɔnu 'yie, 'klo -bu 'a yinyre-tebli 'ni -ha -a mu win ki -kɔɔ -ni.

A 'ni 'jraa 'li nyibli' le

2 1'Na 'diayuv -na, -te a kuo ne -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klisv =wlv yi, -kɔti a 'yi'bubua, 'a -ti, a 'ni 'jraa 'li nyibli' le. 2=Bu puv =ne nyibli ni 'hven a de yi: A ni 'li 'cɔekayu bu, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, nyibli ni 'hven pa 'li 'a mu 'nyi. -E -bi ni 'v, 'e pu yɔɔwlawli, ko, -gɔɔɔɔɔɔ 'e ni 'li-ti 'jio' le. -E -bi ni 'v, e mɔ =hvennyɔ. 'A 'hɔɔɔɔ-tebli cɔre' le. 3-E -bi a -nyi nyiblo -mu', -e pu -haan-tebli 'hvi le 'wio, 'a yi-ti -lee -ni: «Yɔɔɔɔɔɔ, nɔ- -bu, nɔ- -bu ni ki bu.» =Hvennyɔ -mɔ -bi, ke- a pi-ti yi: «Nyra 'v -te -mu' bu!» -hɔɔ': «Di 'li, -bu 'plaa mɔ 'mu bu =hlɔn bu.» 4'Bu mɔ, 'ba yi 'a nunuo le ni ni, -e -bi e 'wi yi a 'jre nyibli le, ko, 'aan 'lule-hihie nyre yi, -e nu-o, 'ki 'li nyibli ni 'hven a 'mu 'nyi, a puv nyiblo ni -do -bati le.

5'Na 'diayuv -na, ba pu 'mu nua yi bu. Ba ko 'a yiyie, nyibli -mu', -v 'yi de -kɔ, 'ki 'ne- -tutu ki, nu- Nyisua -ha 'li, 'ki bu kuo -Yusu =wlv yi. -Yusu a =wlv a yikuole a 'mu,

ε mɔ de gbagbu, 'ε -hi 'v -tebli a kuko. Nyibli a 'mu, Nyisva -ha 'li =nu ni -we, 'ki bu pa 'li 'a 'klo yrayru 'kwli. 'Klo yrayru a 'mu, Nyisva wen 'ni, nyibli -mu', -v nuε =ne, nu- di 'li-ti 'kwli pa. 6'A mu -mɔ -bi, nyibli -mu', -v 'yi de -kɔ, a 'ni -daa-a li =nu nyibli. Kee, 'klo -bu a dekonu, nu- =tui 'a mu =hwen, nu- gbe 'li 'a mu -batiponyu yi. 7U ni -do a 'mu de, v nu-, 'nyre -mu', Kukonyo -nyi 'a mu, -v yi-ti yi nyre. 'Nyre a 'mu, nɔ- mɔ: -Yusu a nyibli.

8'Bu mɔ, 'ba yi 'v Nyisva a tete gbagbu -mu' ni -tui -ni, v 'crti la, 'ki 'li Nyisvacriten 'kwli, -ε -bi a ni =haande. Tete a 'mu, ε nɔ- -bu: Nuε -na 'bi -tonyiblo, =wi yi, -te -nu -dɔnu a nuε. 9Kee, 'bu mɔ 'ba yi -tonyibli le ni 'jre, -ε -bi ε mɔ de 'kuku =ni, 'a ni-e. Nyisva a tete kɔ bu klo 'a mu, -ε nu-o, a 'wla tete -bi ni. 10Nyiblo 'bu yi 'v Nyisva a tete a pepe ni =tui -ni, 'ti- 'bu 'wla 'a 'yεε ni -do, ε =hen 'nyre, ε 'wla Nyisva a tete a pepe ni. 11'ε mɔ =han-ti, Nyisva ni -do a 'mu, -ε pu le: =Ni 'nuo 'li -wlawli, ε ni -do a 'mu, ε nɔ- pu le de: =Ni 'laa 'li nyiblo. 'A -ti, 'ye =bu -ye' ni nu -wlawli, kee, -te =le nyibli a -ti, ε 'wi yi, =wla Nyisva a tete a pepe ni. 'A -bati di -mu 'ni klo.

12Nɔ- nu-o, 'ni yi -mu -lee -ni: -Ti a pepe, a hle, kɔ -tebli a pepe, a ni, ba kɔ 'a yiyie, ε nɔ- kɔ ki Nyisva di 'v 'a mu -bati le -puv -ni, =wi yi, -te a nu 'v 'a tete a 'v-tuule. Tete a 'mu, nɔ- =gble 'a mu, 'ki 'v de 'kuku -mɔ'. 13Nyiblo 'bu 'yi 'a 'bhian -tonyiblo a nyai -kɔ, ti -kɔ 'yri Nyisva di 'v -bati -puv -ni, ε 'yi 'li-ti 'li -we, bu yru 'a nyai -we. Kee, nyiblo 'bu kɔ nyibli a nyai, Nyisva di kɔ 'a nyai -we.

**Nyiblo -mu', -ε kuo Nyisva =wlv yi,
ε bleε yi bu nu =haan-tebli**

14'Na 'diaynu, nyiblo 'bu pu le, ε kuo Nyisva =wlv yi, kee, 'bu 'yε ni nu =haan-tebli -mu', Nyisva -hue, -ε -bi nyiblo a 'mu, 'a 'puplewin 'ni -da-a -dedede. 'A =wlv a yikuole 'bu kɔ bu ni 'mu le, -ε -bi ε 'yi 'li-ti 'li -we bu wa-a, 'ki 'v Nyisva a yru a pupuv -mɔ'. 15-Bakle, 'ki 'li 'a mu 'nyi, -Yusu a nyiblo -bi, nɔ- 'yi 'hvulepu-tebli kɔ didide 'hven- -kɔ. 16'Bu mɔ, 'ba yi 'diayi a 'mu ni -lee -ni: «Nyisva bu ni 'v -mu -mɔ, pu -tebli 'hvi le -tee, -bu di de, =mu =mla», kee, 'ba 'yi-ti -tebli -mu', ε 'yi -kɔ -nyi, -ε -bi 'aan 'puplewin 'ni da-a -dedede.

17Ke- ε ni 'mu -we, 'ki 'v Nyisva a =wlv a yikuole -mɔ'. Nyiblo 'bu hla=a, -ε mɔ, ε kuo Nyisva =wlv yi, keε, 'bu 'ye ni -hva bu nu =haan-tebli -mu', Nyisva -hve bu nu, -ε -bi 'a =wlv a yikuole a 'mu, ε 'ni -da=a =dedede.

18-Bakle, ke- nyiblo =du di pu: «-U -bi kuo Nyisva =wlv yi, -v -bi 'v ni yinɔ-tebli.» -Ti 'n di=e yi hla, ε nɔ- -bu: «Tɔɔ 'mɔ=ɔ, -te -nu Nyisva a =wlv a yikuole, -te -ye' ni -hva -bu nu yinɔ-tebli, 'na 'mumu, yinɔ-tebli -mu', 'n ni, 'mu -mɔ=ɔ -tɔɔ -ni, -ε di=e nu, =mu=v 'ye, -ε mɔ, 'n kuo Nyisva =wlv yi.» 19-Tε -mu', -nu, =ni pu=v =haan-ti, -ε mɔ, Nyisva mɔ Nyisva ni -do, 'ni yi -mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ: Ε nu -teε, keε, 'kuo -hvin a 'mumu, v pu=v =haan-ti -we, -ε mɔ, Nyisva mɔ Nyisva ni -do. Ε nɔ- kɔ -ti, 'v yi 'huhle -ni, huannv a -ti. 20-Mɔ -mu', -ε 'yi 'lule-hihie -kɔ, =bu tɔɔ -mɔ=ɔ, -ε mɔ, 'bu mɔ, =ni kuo Nyisva =wlv yi, 'ti- =ni 'ye ni -hva -bu nu =haan-tebli, -ε -bi -na =wlv a yikuole a 'mu, ε 'ni -da=a li =dedede. 21-Aan 'bat Abrahamv a -ti, bu bi 'li -mu 'kwli. Abrahamv a 'mu, ε -we la -mɔ, 'ki bu =tuu la 'v Nyisva 'v, 'ye =bu ε di 'a 'yu Yisaki -ha, ε 'mu 'a -cɔhlɔn pi, 'ki 'v Nyisva ye'. De a 'mu, ε nɔ- nu=o, Nyisva 'ε 'sii la 'v=v yi, 'ki 'v 'a dɔɔnv ye'. 22-Yi-t 'ni 'ye, -ε mɔ, ε kuo la Nyisva =wlv yi diaki. Nɔ- nu=o, 'ε -we la -mɔ, 'ki bu nu la 'a -nε =dedede, Nyisva -hve la=a. 'A nunu-tebli a 'mu, nɔ- nu=o, 'a Nyisva a =wlv a yikuole, 'ε 'sii la 'v yi. 23-Ti -mu', v 'cri la, 'ki 'li Nyisvacriɛn 'kwli, ε mu la 'lu -mɔ. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu: «Abrahamv kuo la Nyisva =wlv yi, nɔ- nu=o, Nyisva 'ε 'sii la 'v=v yi, 'ki 'v 'a dɔɔnv ye», 'ti- Nyisva 'ε deε la=a 'a nunatumu. 24'A -ti, a yi-t 'ni 'ye, -ε mɔ, Nyisva yi 'sii 'v nyiblo yi, 'ki 'v 'a =haan-tebli, ε ni a -ta', ε 'yi 'a =wlv a yikuole ni -do a -ti 'pa-.

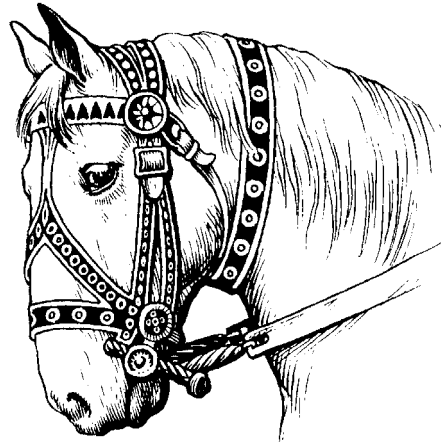
25Kve 'v=v -mɔ bu de, -wlawlunvba Rahabv a -ti, bu bi 'li -mu 'kwli -we. Ti -kɔ 'yri Yisraekve a lelenyv pa la 'li 'waa 'dɔ 'kwli, ε -heε la =nu ni diaki, 'ε tɔɔ la =nu ki'beehru, -ε di=e nu, v 'ni -ha la =nu 'la. De a 'mu, ε nu la, nɔ- nu=o, Nyisva 'ε 'sii la 'v=v yi, 'ki 'v 'a dɔɔnv ye'.

26-ε -bi 'ki, -te -tonyiblo ni, 'bu 'ye ni pu -hunhlun, 'ε 'kvi, ke- ε ni 'mu -we, 'ki 'v Nyisva a =wlv a yikuole a -ta'.

Nyiblo 'bu hla-a, -ε mɔ, ε kuo Nyɪsua =wɛlɔ yɪ, 'tɪ- 'bɔ 'yɛ nɪ nu =haan-tebli, -ε -bɪ 'a =wɛlɔ a yɪkuolɛ a 'mɔ, ε 'nɪ -da-a =dedede.

Ba -tu 'aan mɛ 'yie

3 ¹Na 'dɪayɪnɔ -na, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, nyibli -hɔɔhɔɪ 'nɪ 'mɔɔ 'lɪ Nyɪsua a -tɪtɔɔnyɔ. Ba kɔ 'a yiyie, -a mɔ -bɔ, -v tɔɛ Nyɪsua a -tɪ, 'bɔ mɔ, =ba nu dɛ -hɔan, -aan -bati, Nyɪsua di pɔ, ε di 'nɪ 'yakla -nɪ, ε 'mɔ 'v nyibli -mɔ', -v 'yɛ nɪ tɔɔ Nyɪsua a -tɪ a -bati 'v -hi. ²Aan pepe, -a kɛ nɪ, 'kɪ 'v -tebli -hɔɔhɔɪ, -a nɪ kɪ. Nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'a pɔpɔwin 'bɔ nɔ yɪ ti a pepe, 'bɔ 'yɛ nɪ ka, -ε -bɪ nyiblo a 'mɔ, ε =cɛɛ 'v yɪ, ε =hɛn 'nyre, ε -wɛ 'lɪ bɔ nu-o nɪ, 'a 'klɔ bɔ 'sɪi 'v yɪ nɪ. ³Bɔ pɔv =nɛ -so a dɛ yɪ. 'Tɪ- =mɔ 'v=v kɪ 'ya mɔ mu, -kɔ -bɔ naa 'lɪ-i 'plɪdɛ wɔn, -ε kɔ 'kwɪ 'lɪi naa 'lɪ. 'Lɪi a 'mɔ, ε nɔ- yɪ -mɔ -hɛɛ -nɪ, =nɪ pɪ 'v=v 'hru wɔn lɛ, -tɛ -hɔɛ 'lɪ, =nɪ gbɛɛ 'lɪ-i yɪ. ⁴Bɔ pɔv=v =tɔ a dɛ yɪ dɛ, -ε kɔ danɔ, v pɔ yɔ'. 'Yɛ -bɔ =tɔ a 'mɔ ε 'bɔa, pepe gbagbɔ 'bɔ -hɔɛ bɔ gba-a, nyiblo -mɔ', -ε nɛɛ =nɛ, wanɔ 'cɪmɛ ε nɪ, 'ɛ pɪ 'v=v 'hru wɔn lɛ. ⁵Kɛ- nɪ -do -aan mɛ nɪ 'mɔ -wɛ. =Haan-tɪ, 'ɛ 'cɪmɪ -nɪ, kɛɛ, 'a nɪnɪ-tebli 'bɔa nɪ.

-Ba pɔv =nɛ na'klayie a dɛ yɪ dɛ. ε -wɛ 'lɪ ti nɪ -do a ti 'yri, bɔ pɔ 'wandu 'tɔ nɪ. ⁶Aan mɛ 'wɪ-i na'klayie yɪ. ε mɔ yɪnyredɛ =nɔ, 'ɛ nɪ 'lɪ -tonyiblo wɔn, 'a nɪnɪ-tebli 'ɛ nɪ-e, -tonyiblo a 'klɔ 'ɛ yɪ yɪ nyre. Mɛdɔ a 'mɔ, 'a nɪnɪ-tebli 'wɪ-i na yɪ, -ε 'bɛ, 'kɪ 'lɪ -tonyiblo 'hɔɪ -mɔ. Na a 'mɔ, -tonyiblo a 'klɔ a pepe, ε nɔ- ε yɪ yɪ nyre. 'Kɪ na a 'mɔ ε -hɔɛn 'lɪ 'kuo -hɔɪn a nyiblo gbagbɔ -mɔ. ⁷Tonyiblo -wɛ 'lɪ bɔ naa nɛ 'a -nɛ =dedede nɪ: 'Wan bɔ a mamɔ, kɔ nɔbli, kɔ wɔwɔlɔ-tebli, ε kɔ -hrin 'hɔɛn-. ⁸Kɛɛ, nyiblo =dɔ 'yɪ 'lɪ-i 'lɪ -wɛ, bɔ kɔɔ nɛ 'a dɪɔnɔ a mɛ win kɪ. 'A mɛ a 'mɔ, ε mɔ yɪnyredɛ =nɔ, 'ɛ 'yɛ nɪ -wɛ.

'A nunu-tebli ni 'kue, ko, 'e 'lule nyibli le. 9Me ni -do a 'mu, e no- -a ni, =a yi Nyisua 'wio -nyi, -e mo -aan 'Ba, ko -aan Kokoonyo. E ni -do a 'mu, no- -a ni, nyibli -mu', Nyisua nu, =a pi =nu 'jro -mo. 10Wunto ni -do a 'mu wlon, 'ki win -huen 'li -wlu, =a yi Nyisua 'wio -nyi, e ni -do a 'mu wlon, 'ki win -huen 'li -wlu, =a pi nyibli 'jro -mo -we. 'Na 'diayinu -na, de a 'mu, e 'yi 'u le noo -ni. 11E 'yi 'wlo =du -ko, -e ko -mo ti ni -do a ti 'yri, u -he 'li -haan'nie ko 'nie -huan. 12'Na 'diayinu -na, -a 'yee -huan ni 'ye, bubuotu bu di =wonmlukui tu, ko, -a 'yee -huan ni 'ye -we, -gbogbutu bu di bubuokui tu, ko -a 'ye -huan ni 'ye -we, 'ki 'li 'niebutto ni -do 'kwli, 'tanie ko -haan'nie 'huen- bu -hon 'li -wlu.

=To -mu', Nyisua yi nyibli -nyi

13'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu ni 'li, 'bu pu le, e ko =to, -e -bi 'a nunuklo bu no yi, 'ti- bu =to 'li 'a dionu, -e di-e nu, nyibli 'mu=v -haan-ti pu, -e mo, e ko =to. 14Kee, =ni ko ca diaki, 'ti- -na =wlu 'bu nyre yi, ko =ni yi -dionu ni -do a plo a bleele le ni =mue, -e -bi =ni 'puu 'li -na dionu a -pli, -e mo, -ko =to. 'Bu mo, =ni yi 'puple le ni ni, -e -bi -ni hu. 15=Toodu a 'mu, -pu le, -ko, e 'yi Nyisua 'pa-, e 'yi -mo=to -nyi. Kee, -tonyibli a =to =nu. =Toodu a 'mu, 'kuo -huan a nyiblo gbagbu, e no- yi-t nyibli le -nyi. 16-Te -mu', -tonyibli ko 'u ca, ko, -te -tonyibli =mue 'u 'waa dionu ni -do a plo bleele le, kibuweele 'yi 'u -ni, kee, yunyre-tebli a gblegble, no- ni 'u. 17Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu ko =toodu -mu', Nyisua yi nyibli le -nyi, -e -bi nyiblo a 'mu, e yi 'sii 'u yi, 'e ni-e, -tonyibli 'u kue kibuweele, ko, e 'ni 'yaa 'li 'a dionu 'li, kee, e pi nyibli nua yi bu, 'ki 'u 'u=tuule 'kwli, 'e ko nyibli a nyai, ko, 'a -ne ti, yun-tebli ni -do, no- e ni. 18Nyiblo a 'mu, -e ko =wlu -no yi, 'ti- -e ni-e -tonyibli, 'u kue kibuweele, 'a nunu-tebli a 'mu 'kwli, =haande -di 'li -wlu -hon. Nyiblo a 'mu, e 'wi-t 'dudonyo yi: 'dudo-tebli -mu', e 'do, 'dudo-tebli ni -do a 'mu, no- e di 'ce.

Ba yraa 'klo -bu a yunyre-tebli, ba nve Nyisua

4 1'Ki 'li 'a mu 'nyi, yi-wunwonle ko 'blini 'huen-, -u ni 'li, -bi' u -huen yi 'li? 'Ki u -huen 'li 'aan =wli -huan kle, =wli du -mu', -u -wen =haan=wli yi. 2-Tebli -mu', 'aan =wli -hve

ba kɔ, a 'nɪ -kɔɔ lɪ-t. Nɔ- nu-o, nyibli -mʊ', -v kɔ -tebli a 'mʊ, 'aan =wɪ -hʊɛ, 'a =mʊɛ 'waa 'lɪlɛ. -Tɛbli -mʊ', 'aan 'bio -kɔ, nu- kɔ ca a =tui, kɛɛ, a 'nɪ 'ye-e lɪ-t. Nɔ- nu-o, 'a pɪ =ye, kɔ, 'a -wɔnwɛn yɪ. -Tɛbli -mʊ', a -hʊɛ, a 'nɪ -kɔɔ lɪ-t, -ɛ nu-o, a 'nɪ -da-a Nyɪsua, ɛ 'mʊ 'a mɔɔ -nyɪ. 3'Ye =bu a -hʊa-a Nyɪsua, ɛ 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ, bu -nyɪ 'a mɔɔ, -ɛ nu-o, -tɛ a nɪ 'a dɪdɛ, ɛ 'nɪ -blee-e lɪ 'a plɔ. A -hʊɛ -tebli a 'mʊ nɪ, -ɛ dɪ-e nu, a 'mʊ plɔ a bleelɛ kɔ 'a mʊ nɪ -do.

4-Tɛ -wɪawɪnɔgbɛ ni, 'ɛ yɪ 'v 'a nyɪbʊ bu hie, 'ɛ mi -wɪawɪ nu mɔ, kɛ- a ni, 'a yɪ 'v Nyɪsua bu hie, 'a nuɛ 'klɔ -bu a yɪnyre-tebli. Ba kɔ 'a yiyie, nyiblo -mʊ', -ɛ nuɛ -tebliɔv a 'mʊ, ɛ yraa Nyɪsua nɪ. 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ de, nyiblo 'bu nɪ 'v, 'bu nuɛ 'klɔ -bu a yɪnyre-tebli, ɛ 'wɪ yɪ 'a =wɪv yraa Nyɪsua nɪ. 5A 'nɪ 'yee 'lɪ-t, -ɛ mɔ, -tɪ -mʊ', Nyɪsua a 'crɪɛn hɪa, ɛ 'nɪ -da-a =dedede. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bu: «Nyɪsua a -Hihiu -mʊ', ɛ -nyɪ -a mʊ, ɛ -hʊɛ nɪ, bu kɔɔ nɛ -a mʊ win kɪ pɛpɛ.» 6-ɛ -bɪ 'kɪ, Nyɪsua yɪ -nyɪ -a mʊ 'kɪ dadʊ, a 'mʊ yɪnyre-tebli a pɛpɛ yɪ -wɔn, =wɪ yɪ -tɛ v nu la 'a 'cɪcɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'crɪɛn 'kwɪlɪ, -ɛ mɔ: «Nyɪsua 'nɪ -hʊa-a nyibliɔv -mʊ', -v 'yɛɛ 'lɪ 'waa dɪɔnʊ 'lɪ, kɛɛ, nyibli -mʊ', -v -tʊɛ 'lɪ 'waa dɪɔnʊ, nu- ɛ nɪ -haandɛ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊkɛ 'kwɪlɪ.»

7'A -tɪ, ba =tɪɔ 'lɪ 'aan dɪɔnʊ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. Ba -wɔn 'kuo -hʊɪn a nyiblo gbɛgbʊ yɪ, -ɛ dɪ-e nu, ɛ 'mʊ 'a mʊ -mɔ lɛ -hlɔɔ -nɪ. 8Ba 'mʊɛ Nyɪsua yɛ, ɛ 'mʊ 'a mʊ yɛ 'mʊɛ -nɪ -wɛ. 'A mʊ dɛ'kukununyʊ, a 'nɪ 'nuo 'kɪ dɛ 'kuku de. 'A mʊ -mʊ', -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʊɛn, 'aan =wɪ bu 'sɪɪ 'v yɪ. 9'Aan -tebli 'kukui, a -nu a -tɪ, 'kla bu 'ya 'a mʊ -wɪye. Ba nu nyɪ ɲmlɪ lɛ, 'tɪ- ba we. Ba 'kee 'cɪca, ba we =hɪɛn. Ba 'kee dɔdʊ a nunuo, kɛɛ, 'kla bu 'ya 'a mʊ -wɪye. 10Ba =tɪɔ 'lɪ 'aan dɪɔnʊ, 'kɪ 'v Kʊkɔnyɔ Nyɪsua ye', ɛ 'mʊ 'lɪ 'a mʊ 'yaa -nɪ.

A 'nɪ 'pʊv 'lɪ 'aan 'bio -bati lɛ

11'Dɪayɪnʊ -na, a 'nɪ 'hɪlɛ 'lɪ 'aan 'bio -tɪ -hʊɪn yɛ. Nyiblo -mʊ', -ɛ hlɛ 'a 'bɪ -tɪ -hʊɪn yɛ, 'tɪ- -ɛ pu =nɛ -bati lɛ, nyiblo a 'mʊ, ɛ -hlɛ -tɪ -hʊɪn lɛ, 'kɪ 'v Nyɪsua a tɛtɛ a -ta', kɔ, 'ɛ pu Nyɪsua a tɛtɛ a 'mʊ -bati lɛ. 'Bʊ mɔ, =nɪ yɪ Nyɪsua a tɛtɛ -bati lɛ nɪ -pu -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ =hɛn 'nyɛ, =nɪ =tʊu-o 'v-v 'v, kɛɛ, -pu =nɛ -bati lɛ nɪ -do. 12Nyɪsua nɪ -do, nɔ- yɪ nyibli 'a tɛtɛ -nyɪ, kɔ, ɛ nɪ -do a 'mʊ, nɔ- blɛɛ yɪ -bu pʊv =nʊ -bati lɛ.

ε ni -do a 'mu de, no- -we 'li bu wa nyibli, ko, ε ni -do a 'mu, no- -we 'li bu nu-o, bu -we bu. -Mo -mu', -ε pu -na 'bu -bati le, nyiblo a 'di -bi -pu le, -mo 'li?

A 'ni 'yaa 'li 'aan dɔɔnu

13 Ba pu 'u nua bu -tee, 'a mu -mu', -u pu le: «Kike -bu, -huu' -ɲɲa, 'ki -a di -huan 'li 'dɔɔ -bu -huu' 'dɔɔ -mu' ki mu, -a 'mu 'li 'yru -hii -ni, -a 'mu 'li kɔɔɛ 'li -hlaa -ni, -ε di-e nu, -a 'mu 'wliye 'ye -tee.» 14 'A mu a 'mu, -u hle -ti a 'mu, -bi de, -ε di -huan 'lu -mo mu, a yi-e ni? -Hunhlon -mu', a pu, ε 'wi -jru yi, -bu 'hri, 'ki 'li ti gbi 'kwli, ti ni -do a ti 'yri, -ε yi -gbe le. 15 Kε- a ko ba pu wen: «Ki 'li Nyɔɔva a 'kli 'kwli, -a di pu -hunhlon, ko, de -bu, -huu' de -mu', -a 'mu-u nu.» 16 Kεε, no- a hie 'u bu, 'a 'yεε 'li 'aan dɔɔnu, 'a pu 'aan dɔɔnu a -pli. 'Bu mo, 'ba ko ba nu 'li 'aan dɔɔnu a 'li'yaale le, -ε -bi ε nyre yi. 17 'A -ti, bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ε mo, nyiblo -mu', -ε yi -haande a nule, 'ti- -ε 'ye ni nu-o, nyiblo a 'mu, ε ni de 'kuku.

Dekɔnyo, ba -tu 'aan nunuklo 'yie

5 1 'A mu dekɔnyo, ba pu 'mu nua yi bu -tee. Ba we, -hɔɔen a di 'ye a -ti, 'ki 'u 'kla-wliye'yɔya, -ε di 'a mu yi mu a -ta', ba nu nyai ɲmlɔ le. 2 'Aan kuko-tebli -hɔɔn ni, ko 'hlo me 'aan 'huɔɔpu-tebli ni. 3 -Yɔɔɔ nyre 'aan 'wli yi. -Yɔɔɔ a 'mu, no- di 'a mo-ɔ -tɔɔ -ni, -ε mo, a 'yi 'aan kuko-tebli -kuan 'yri -nuu -ni -tee, ko, ε no- di 'aan 'huɔɔ yi nyre, -wi yi, -te na 'ye ni pu wen 'a mu 'tɔ. -Haan-ti, -a ni 'li le'boɔti 'kwli, 'ti- 'klo 'mu 'u -wlu -hɔɔn, kεε, a 'tɔε 'kukue kuko-tebli le. 4 'Ti- nyibli -mu', -u nu -kuan, 'ki 'li 'aan -cio ki, a 'yi -nu 'pεε -ni. Ba pu 'u nua bu, -te nyibli a 'mu, u ni 'li win a 'li'yaale, u ni wuwe. 'Waa -hienwewin a 'mu, ε nyre 'li Nyɔɔva -mo ni, -ε mo 'klo a pεpε a Kukɔnyo. 5 Ti a pεpε, a -hi 'nε- 'klo ki, 'a -nε de a -huε, a ko-ɔ ni, ko, 'aan plo a bleεε ni -do, ε no- a =mυε le. A yi di la de -tee, 'a 'buε la, =wi 'wlugba-tebli, -u 'buε, 'ti- u 'le, 'ki 'u 'waa didie a -ta'. 6 Nyibli -mu', -u 'sii 'u yi, nu- a puu hi-bati le, 'a 'lula =nu le, -ε nu-o, u yi 'li-ti 'li -we, bu -wɔɔn 'a mu yi.

Ba 'la =wlv, -Yusu a diditi 'mve yre

7'Na 'diayinv -na, ba 'la =wlv, 'ki 'v -Yusu a =wlv a yikuole a -ta', ε 'mv=v gba -gbagba, -Yusu a 'mv, ε 'mv di. Ba 'ye ke 'dudonyo, -te ε ni, 'ε 'dve -tebli, 'ti- 'ki 'li =wlv a 'lila 'kwli, 'ε yi tawt -ple, kō le'boonu 'hven-, 'ε 'ble=e kua -bleble, 'ε yi -tebli a 'mv 'a 'ciceti ki ye. 8'Aan 'mumu, ba 'la =wlv, 'ki 'v -Yusu a =wlv a yikuole a -ta'. 'Aan =wlv ni 'bie 'li -hlon. -Te a 'blee 'v kua, 'ki ba 'blee 'v kua. -Aan Kukonyo a diditi 'mve yre.

9A ni 'yiyee 'li -ti, -ε di=e nu, Nyisva 'ni =ha 'a mv -bati le -pov -ni. Ba kō 'a yiyie, -batiponyo, -ε mō -Yusu, 'a diditi 'mve yre, 'ki ε ni 'v =hvan.yi. 10'Na 'diayinv -na, Nyisva a winwlon-hanyo, -v hle la Nyisva a -ti, ti -hi la a ti 'yri, 'waa -ti bu bi 'li 'a mv 'kwli. U kō la =wlv a 'lila, 'ki 'v Nyisva a =wlv a yikuole -mō', 'ye =bu v yi la -hven ni 'ye. 'Aan 'mumu, ke- ba nu =wlv a 'lila a kuko -we. 11-A wen 'ni, Nyisva a winwlon-hanyo a 'mv, v kō la plo a bleele, -ε nu=o, v 'yi la -sa, 'ki 'v Nyisva a =wlv a yikuole -mō'. Nyisva a nyiblo -mv', -ε mō Sobu, ε nō- -mō -bi, a 'win 'a -ti ni, -te ε nu la =wlv a 'lila a kuko, 'ki 'li =hven a 'yie 'kwli. A 'win ni -we, -te Nyisva -nu, 'ti- 'a =hven a 'yie a 'mv, =haande 'ε -hōn 'li-ti 'kwli. ε mō =haan-ti, Nyisva kō -tonyiblo a nyai, 'ti- 'ε ni=e =haande -mō.

12'Na 'diayinv -na, de gbagbu, 'n -hve =bu lee ne 'a mv, ε nō- -bu: A 'ni 'svv 'li -ni. A 'ni 'svv 'li yakō, kō, a 'ni 'svv 'li -tutu, mō, a 'ni 'svv 'li 'a -ne =dedede. 'Aan iin bu mō iin, kō 'aan 'vvn- bu mō 'vvn-. Ke- ba nu=o, Nyisva 'ni =ha 'a mv -bati le -pov -ni.

13'Ki 'li 'a mv 'nyi, nyiblo 'bu ni 'li, 'bu yi =hven ni 'ye, -ε -bi bu da Nyisva, Nyisva 'mv=v -heε -ni. Nyiblo 'bu ni 'li 'a mv 'nyi, dōdu 'bu yi-ti ni ni, -ε -bi bu blee Nyisva -mō. 14Nyiblo 'bu ni 'li 'a mv 'nyi, 'a 'hvi 'bu yi ni hren, -ε -bi bu da 'cve a ye'nanyo, v 'mv=v 'nyra 'lu pu, 'ki 'li Kukonyo a 'nyre 'kwli, v 'mv Nyisva da, 'a 'kve 'mv -we. 15'Bu da Nyisva, 'bu kuo =ne =wlv yi, -ε mō, de -mv', ε -hve, Nyisva di=e 'ni nu, -ε -bi Nyisva di=e 'ni nu, 'huhrennyo a 'mv a 'kve 'mv -we, ε 'mv=v ye' 'du. 'Bu nu la de 'kuku, Nyisva di 'a de 'kuku a 'mv 'ni 'wuwla -ni.

16'A -ti, -tebli 'kukui -bu, a -nu, ba wen =ne yre, ko, ba da Nyisua, 'ki 'v 'aan 'bio a -ta', -e di=e nu, Nyisua 'mu=v nu, 'aan 'kve 'mu -we. Nyiblo -mu', -e 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisua ye', 'a Nyisua a dida ko 'kli, 'ki Nyisua bu nu de -mu', nyiblo a 'mu, e -hve. 17Nyisua a winwlon-hanyo, -e mo Eli, 'a -ti, bu bi 'li 'a mu 'kwli. -Te a nu 'mu, ke- e ni la 'mu -we. No- da la Nyisua, 'ki 'li 'a =wlv a pepe ki, 'nu 'ni -ha la di a -ti. -Hon 'v -nyrowo a 'mu 'yie, 'nu 'yi la di, 'e nu 'yri ni ta ko -honpu ni -hlon-do. 18-Te e -hi la, -e -bi e da la Nyisua ni de, 'nu 'mu la di a -ti. Bu da la 'ki-t, -e -bi Nyisua 'win 'a didawin ni, 'nu 'e -tva la didie de, -e -bi 'dudo-tebli -tva la mumu.

19'Na 'diayinu -na, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu ni 'li, 'bu hie 'v Nyisua a 'hru bu, -e -mo -ti a -tee a 'hru, -e -bi ba -hee =ne, -e di=e nu, e 'mu 'v Nyisua a 'hru a 'mu wlon bi de. 20Ba ko 'a yiyie, -e mo, nyiblo -mu', -e -hee ne 'a 'bi a 'mu, e wa-a ni, 'ki e 'yi Nyisua -mo le -hlo -ni, 'e 'yi 'wan. 'Ye =bu 'a -tebli 'kukui -hu, Nyisua di=e 'ni 'wowla -ni.

PIELI A YI-HECRIEN

ε 'cru la

1 ¹Mɔ Pielɪ, -ε mɔ -Yusu 'Klɪsɔ* a -mɔnanyɔ*, 'mɔ -yɪ 'a mɔ -mɔ 'cru -nɪ, 'a mɔ -mɔ', -v mɔ Nyɪsɔ a nyibli, v bla le, -v 'hɛɛn Pɔtɪblɔgɔ, kɔ Galatɪblɔgɔ, kɔ Asɪblɔgɔ, kɔ Bitɪnɪblɔgɔ 'hɛɛn- kɪ bɔ. A mɔ 'dagɔ -nɔ, 'kɪ 'lɪ 'blɔgɔ a 'mɔ 'kwli. ²See la a ti 'yri, -aan 'baɪ Nyɪsɔ 'ε pɔ la 'lɪ-tɪ 'lɪ, 'kɪ bɔ -ha la 'lɪ 'a mɔ, -ε di-e nu, a 'mɔ 'a nyibli' pa. 'Kɪ ε naa 'lɪ 'a -Hɪhɪu* 'kwli, 'ε nu-o, 'a -hɛ 'a nyibli, -ε di-e nu, a 'mɔ 'v -Yusu 'Klɪsɔ 'v -tuu -nɪ, ε kɔ, ε 'mɔ 'a -hlɔ nu, ε 'mɔ 'aan dɛ 'kuku* 'wɔwla -nɪ, -ε di-e nu, a 'mɔ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔ ye'. Nyɪsɔ bɔ nu 'a mɔ -haandɛ -mɔ, kɔ, bɔ -nyɪ 'a mɔ kɪbɔwɛɛnle -wɛ, -haandɛ kɔ kɪbɔwɛɛnle a 'mɔ 'hɛɛn-, bɔ bɪi kle.

Nyɪsɔ -mɔ', -ε wa 'a mɔ, ba pɔ-v 'nyre le

³Ba pɔ Nyɪsɔ 'nyre le, -ε mɔ, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'Baɪ, -kɔtɪ ε yru -aan nyai, 'ε -nyɪ -a mɔ 'klɔ yrayrɔ. -Yusu 'Klɪsɔ -mɔ', Nyɪsɔ -ha 'lɪ 'kɔkɔnyɪbli 'nyɪ, ε -ha 'klɔ, ε nɔ-Nyɪsɔ naa 'lɪ, 'ε -nyɪ -a mɔ 'klɔ yrayrɔ a 'mɔ. ε nɔ- kɔ -tɪ -a yɪ-e, -a yɪ-tɪ -ple, 'kɪ bɔ -ha 'lɪ -a mɔ 'kɔkɔnyɪbli 'nyɪ -wɛ, ε 'mɔ -a mɔ 'klɔ -ha. ⁴-A yɪ-e nɪ -wɛ, -ε mɔ, Nyɪsɔ di -nyɪ -a mɔ -haandɛ. -Haandɛ a 'mɔ, ε 'nɪ -nyre-e yɪ, mɔ, ε 'nɪ -pa-a 'ta, mɔ, ε 'nɪ -hɔn-ɔ lɪ 'klɔ -mɔ 'klɔ. 'Kɪ ε -tu 'lɪ -haandɛ a 'mɔ yakɔ 'kwli bɔ, 'kɪ 'v -aan -ta'. ⁵'A mɔ -bɔ, -v kuo Nyɪsɔ -wɔ yɪ, ε -tɪ 'a mɔ 'yɪe, 'kɪ 'lɪ 'a 'klɪkɪnɪnu 'kwli, -ε di-e nu, 'klɔ a 'v-hɔntɪ 'bɔ nyre 'v, nyibli a pɛpɛ 'mɔ-v 'ye -tɛɛ, -ε mɔ, ε wa 'a mɔ nɪ.

⁶-Haandɛ -mɔ', Nyɪsɔ nu 'a mɔ -mɔ a -tɪ, a kɔ plɔ a bleelɛ, 'ye -bɪ a yɪ -hɛɛn a gblegble nɪ 'ye, 'kɪ 'lɪ tɪ gɪ 'kwli. ⁷-Hɛɛn a 'mɔ, a yɪ 'ye, a yɪ-tɪ 'nɪ 'ye, -ε di-e nu, nyibli 'mɔ-v 'ye, -ε mɔ, a kuo Nyɪsɔ -wɔ yɪ -tɛɛ. 'Ye -bɪ -gulɔ -mɔ', -ε di yɪ nyre, v yɪ-tɪ 'nɪ 'wla, -ε di-e nu, v 'mɔ-v 'ye,

'bu mɔ, 'bu nɔ yi. Ke- ε ni 'mu, 'ki 'v -aan =wlv a yikuole -mɔ'. -Aan =wlv a yikuole a 'mu, ε mɔ de gbagbu =nɔ, 'ε -hi 'v -gvlv nu. Ke- ε ni 'mu, -ε di=e nu, -nyrɔwɔ -mu' -kɔ 'kwli -Yusu 'Klɩv di di de, Nyɩsva 'mu 'a mu 'nyre le pu, ε kɔ, ε 'mu 'a mu -ti a 'yi'bubua -nyi, kɔ, ε 'mu 'li 'aan 'nyre 'li 'yaa -ni -we, -kɔti 'a 'tiε kue =nε =wlv yi. 8-Han-ti, 'ki a 'ye ni 'ye -Yusu a 'mu, keε, a nve =nε ni. -Han-ti, 'a 'ye ni 'ye 'ki-i, -tε ti nε -bv, keε, a kuo =nε =wlv yi. Nɔ- kɔ -ti 'a kɔ plɔ a bleele diaki. -Tε 'aan plɔ nu buble, nyiblo =dv 'yi 'li 'a -mɔlenuna 'li -we, 9-kɔti Nyɩsva we 'a mu ni. Wowa a 'mu, ε nɔ- -a yi -ple.

10Ti -hi la a ti 'yri, Nyɩsva a winwlvn-hanyv*, v =mve la=a le, 'ki bu yru la=a le -tεε, -tε Nyɩsva di nyibli a wowa nu. Ti ni ye', -haande -mu', Nyɩsva pu la le, ε di la 'a mu -mɔ nu, 'v yi la 'a -ti nyibli le -lee -ni. 11-Yusu 'Klɩv a -Hihiu* -mu', -ε ni la 'v =nv ke', ε ni ye', 'ε lee la =nv -Yusu 'Klɩv a -hɩven -mu', ε di la 'ye a -ti, 'ε lee la =nv -we, -ε mɔ, =hɩven a 'mu, 'a 'yiye 'bu -hi, Nyɩsva di -nyi-e -ti a 'yi'bubua. Nyɩsva a winwlvn-hanyv a 'mu, v =mve la=a le, 'ki bu yru la de a 'mu le, -ε di=e nu, v 'mu ti -mu' yi, -ε kɔ 'yri -tebli a 'mu, ε di 'v 'lu -mɔ -muu -ni, kɔ, v 'mv=v yi, -tε ε di 'mu ni, 12Nyɩsva 'ε lee =nv, -ε mɔ, ε 'yi =nv 'pa-, v 'yi -tebli a 'mu 'a 'yiye -kɔ, keε, 'a mu -di=e 'ye. Ti -bv 'yri, nyibli -bv, -v pu -Yusu a =haantitie, v lee nε 'a mu -tebli a pεpe a 'mu ni. Nyɩsva a -Hihiu -mu', ε yi nyibli -nyi, ε nɔ- =tu =nv -tebli a 'mu wlvn. -Tebli a 'mu, Nyɩsva a lelenyv* -hvε=ε ni -we, 'ki bu yi wen=ε, keε, Nyɩsva 'yi =nv=v -tɔɔ -ni.

'Aan nunuklɔ bu 'sii 'v yi

13-Tε Nyɩsva nu -tebli a 'mu, 'ki 'v 'a mu -mɔ, 'a -ti, ba -hie=e 'lu -mɔ le -tεε, -ε di=e nu, a 'mu -mɔ -we, a 'mu Nyɩsva a -kvan nu. Ba ni 'v -pleele'. A 'ni 'hie 'li =dedede 'lu -mɔ le, 'bu 'yi =haande -mu', Nyɩsva di 'a mu -mɔ nu 'pa-, -nyrɔwɔ -mu' -kɔ 'yri -Yusu 'Klɩv di ya de. 14'A -nε ti, ba =tuu 'v Nyɩsva 'v. Ti -mu' -kɔ 'yri a 'ye la -Yusu a =haantitie ni yi, yunyre-tebli -mu', 'aan =wli -hvε la, ε nɔ- a yi la =wien le kvε. Keε, -tε ti nε -bv, a 'ni 'kvε 'ki yunyre-tebli a 'mu =wien de. 15Nyɩsva -mu', -ε da 'a mu, 'ki ba -he 'a dakɔ, ε 'sii 'v yi. 'A -ti,

'aan 'mumu, ba 'sii 'v yɪ -wɛ. 16 Ti -hi la a ti 'yri, v 'cɪ
 la=a nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɪv a 'cɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ: «Nyɪsɪv wɛn
 'nɪ: Ba 'sii 'v yɪ, -kɔtɪ 'na 'mumu, 'n 'sii 'v yɪ». 17 'Bv mɔ,
 'ba yɪ Nyɪsɪv nɪ dɛ, kɛ- a pɪ: «-Aan 'Ba». -Tɛ a dɛɛ 'kɪ-tɪ 'bat,
 -ɛ -bɪ ba =tuu 'v=v 'v, 'aan 'yrinaabvɪ 'mv 'v yɪ 'sii -nɪ,
 ti a pɛpɛ -bv, a di 'nɛ- 'klɔ kɪ -hii -nɪ. Bv bi 'lɪ 'a mv
 'kwli, -ɛ mɔ, 'a -nɛ nyiblo, -tɛ 'a nunuklɔ nɪ 'mv,
 kɛ- Nyɪsɪv di 'a -bati a lɛpɔulɛ nu, -kɔtɪ ɛ nɔ- -mɔ
 -bɪ, ɛ 'nɪ 'jra=a lɪ nyibli' lɛ. 18 A yi=e nɪ, -ɛ mɔ,
 Nyɪsɪv -ha 'a 'Yu nɪ, 'ɛ =gblɛ 'a mv, 'kɪ 'v nunu-tɛblɪ
 -mv', 'aan 'banvɔ tɔɛ la 'a mv a -ta', -v 'yɛ nɪ da =dedede.
 ɛ 'yɪ 'wliyɛ -bv, -ɛ pɔɛ 'ta 'pa-, ɛ 'yɪ-tɪ -nɪ, ɛ 'yɪ 'a
 mv =gblɛ, 19 kɛɛ, -Yusu 'Klɪsɪv a 'mv, 'a -hlɔ -nɪ 'klɪ
 kɪ, -ɛ -hi 'v 'a -nɛ =dedede 'v, nɔ- Nyɪsɪv -nɪ, 'ɛ =gblɛ
 'a mv. -Yusu 'Klɪsɪv 'wɪ-tɪ blablɛ yɪ, v -ha, 'kɪ 'v -cɔhlɔn*
 a -ta'. ɛ 'sii 'v yɪ -tɛɛ, dɛ -huan =dɔ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -nɪ.
 20 'Tɪ- Nyɪsɪv 'mv la 'klɔ nu, 'kɪ ɛ -ha la 'lɪ -Yusu 'Klɪsɪv
 'lɪ. Kɛɛ, ti -bv, -ɛ mɔ lɛ'boɔtɪ, ɛ tɔɔ =nɛ nyibli a pɛpɛ
 yɪ, -ɛ di=e nu, ɛ 'mv =nɔ wa. 21 Nɔ- kɔ -tɪ 'a kuo Nyɪsɪv
 =wlv yɪ. Nɔ- -ha 'lɪ-tɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, 'ɛ -ha=a 'klɔ, kɔ,
 'ɛ -nyi=e -tɪ a 'yi'bɔbɔv. Nɔ- nu=o, 'a kuo Nyɪsɪv =wlv
 yɪ, 'a yi=e -wɛ, -ɛ mɔ, ɛ di 'a mv 'nɪ wa.

22 A 'sii 'v 'aan dɪɔnɔv yɪ, -kɔtɪ a =tui 'v Nyɪsɪv a win nɪ.
 Nɔ- yɪ 'a mv 'klɪ -nyi, 'kɪ ba nɔɛ nɛ 'aan 'bio, -v yɪ Nyɪsɪv
 =wien kɔɛ. 'N yɪ 'a mv 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, ba 'cibi 'v 'waa
 nɔɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan =wli a pɛpɛ kɪ. 23 Bv bi 'lɪ 'a mv 'kwli,
 -ɛ mɔ, Nyɪsɪv a win -bv, -ɛ yɪ nyibli 'klɔ yrayrv -nyi,
 -ɛ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bv -wɛ bv. ɛ nɔ- Nyɪsɪv naa 'lɪ,
 'ɛ -nyi 'a mv 'klɔ yrayrv. Nyɪsɪv -bv, -ɛ 'yɛ nɪ 'kɔ,
 nɔ- kɔ 'yonv a -hɛ. A 'yɪ nyiblo =dɔ, -ɛ 'kɔv a 'yonv
 -hɛ. 24 U 'cɪ la=a nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɪv a 'cɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

«-Tonyibli a pɛpɛ,

v 'wɪ-tɪ -piti yɪ, -v 'kɔv.

'Waa yɪnɔnɔ 'wɪ-tɪ -piti a -pui yɪ, -ɛ 'yrvɛ.

25 Kɛɛ, Kɔkɔnyɔ Nyɪsɪv a win 'nɪ -wɛ-ɛ bv nɪ

'klɔ -mɔ 'klɔ.»

Nyɪsɪv a win a 'mv, -kɔtɪ -a -hle, nɔ- mɔ =haantitɛ -mv',
 a 'win.

Nyɩsua -ha 'lɩ 'a mu nɩ, 'kɩ ba -he 'a nyibli

2 ¹-Tɛ Nyɩsua -nyi 'a mu 'klɔ yrayru a 'mu, 'a -tɩ, ba -ha 'lɩ -tebli -hɔn a pepe -mɔ', -ɛ nɩ 'lɩ 'aan =wɩtɩ kɩ, ba 'kee hɩ a nunuo, kɔ, a 'nɩ 'naa 'lɩ 'lɩ nɩ 'hɔn, a 'nɩ 'tuo 'kɩ ca, kɔ, a 'nɩ 'die 'lɩ nyibli a 'nyre. ²Kɛɛ, ba 'wɩ-tɩ 'yupanu yɩ, -ɛ -hɔɛ 'a 'dii a nyɛ 'a -nɛ ti. Ke- nɩ -do ba nu Nyɩsua a -tɩ a -hɔhɔa, -ɛ di-e nu, 'aan =wɩv a yɩkuole 'mu kle -bii -nɩ. ɛ nɔ- ba nu, bu gba-a -gbagba, ti -mu' -kɔ 'yri Nyɩsua di 'v 'a mu -waa -nɩ pepe, ɛ 'mu 'v nyre. ³Dɛ a 'mu, nɔ- kɔ -hɔhɔa a kɔ ba gba 'lu -mɔ, -kɔtɩ a =tɛ-ɛ wɔn, 'a 'ye-e, -ɛ mɔ, =haandɛ a 'mu, ɛ nɔ wɔn.

⁴Ba 'yɩya 'v Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩv 'hɩv bu. Nɔ- yɩ nyibli 'klɔ yrayru -nyi. Nɔ- 'wɩ-tɩ 'hɩɔ -mɔ' yɩ, 'kayupɔnyɩv 'yɩ -hɩv bu nuu -kɔn 'yri. Kɛɛ, 'hɩɔ a 'mu, ɛ nɔ- Nyɩsua -mɔ -bɩ ɛ -ha 'lɩ, 'ɛ nuu -nɛ -kɔn 'yri, -kɔtɩ 'kɩ 'lɩ ɛ nɔ- -mɔ -bɩ 'yɩ, ɛ nɔ yɩ, 'ɛ -hi 'v 'hɩ a pepe 'v. ⁵'Aan 'mumu, -v kɔ 'klɔ yrayru a 'mu, ba 'wɩ-tɩ 'hɩɔv a 'mu yɩ, -ɛ nɩ 'klɔ, -ɛ di-e nu, Nyɩsua 'mu 'a mu nu, ɛ 'mu 'kayu -mɔ' pɩ, -ɛ kɔ bu 'a -Hihiu* di 'lɩ 'ti. 'A mu -di 'lɩ 'kayu a 'mu bu nɩ, -v di 'a -cɔhlɔnpinyɔdɛ nu. -cɔhlɔn* a 'mu, a di pi, -ɛ di 'a plɔ -blee -nɩ, nɔ- -mɔ ba -ha 'lɩ 'aan =wɩtɩ, ba -nyi =nɛ-ɛ, -Yusu 'Kɩsɩv a -tɩ. ⁶'ɛ mɔ -tɛɛ, v 'cru la 'lɩ-tɩ Nyɩsua a 'cɩɩɩn 'kwɩ, -ɛ mɔ, kɛ- Nyɩsua -pɩ:

«Ba 'ye ke, 'n -ha 'lɩ =haan'hɩɔ,
 'nɩ gbe 'lɩ-tɩ 'dɩɔ -mɔ',
 v dɛɛ Sion* (Jrusɛ) 'kwɩ bu -tu mɔ.
 Nɔ- kɔ kɩ 'n di 'v 'na 'kayu 'v -pɩv -nɩ.
 ɛ nɔ- 'n -ha 'lɩ, -ɛ nu-o, ɛ nɔ yɩ.
 'A -nɛ nyiblo, -ɛ di-e =wɩv yɩ -kuo -nɩ,
 -tɩv 'yɩ 'lɩ-tɩ 'lɩ -we bu nu-o, 'klɔ -mɔ 'klɔ.»

⁷=Haan'hɩɔ a 'mu, ɛ mɔ =haandɛ =nɩ, 'kɩ v 'a mu -mɔ' -mɔ, -v kuo =nɛ =wɩv yɩ, kɛɛ, ɛ 'yɩ 'mu lɛ -nɩ, 'kɩ 'v nyibli -mɔ' -mɔ, -v yɩ-tɩ =wɩv yɩ -kuo -nɩ. 'ɛ mɔ -tɛɛ, v 'cru la 'lɩ-tɩ Nyɩsua a 'cɩɩɩn 'kwɩ, -ɛ mɔ:

«'Hɩɔ -mɔ', 'kayupɔnyɩv 'yɩ -hɩv bu nuu -kɔn 'yri,
 ɛ nɔ- -v -bɩ 'du ye', 'ɛ -he 'hɩɔ gbagbɩ,
 -ɛ kɔ -kɔn dɩakɩ,
 'v nu-o, 'v pɩ 'kayu.»

8 Ɛ 'cɾi la ni -wɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'cɾiɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

«Hiɔ a 'mʊ, ɛ ni-e ni,
nyibli a buɪɔɔ 'v yɪ-t yɾɛ bi,
'v yɪ -hlɔn lɛ bi.»

'Ɛ mɔ -tɛɛ, 'waa buɪɔɔ 'v yɪ-t yɾɛ bi, 'v yɪ -hlɔn lɛ bi, -kɔti
v 'ni -tuu-o 'v Nyɪsua a win 'v. Kʊɛ la 'lɪ bu, Nyɪsua -yra la-a
ni, 'kɪ bu bi la -hlɔn lɛ, 'bu 'yɛ ni -tuu 'v 'a win 'v.

9'A mʊ -mɔ -bi, 'a mʊ -mɔ dakɔ -mʊ', Nyɪsua -ha 'lɪ. A mɔ
bodɔɔpʊ =nɔ, -v 'wɪ -cɔhlɔnpinyʊ yɪ, -v ni Nyɪsua a -kuan.
'A mʊ -mɔ Nyɪsua a dakɔ, Nyɪsua a 'mʊ, ɛ pʊ 'kɪbiɔ kɪ, 'kɪ 'v
'a dɔɔnʊ -mɔ'. Ɛ =gbɛ 'a mʊ ni, -ɛ di-e nu, -tɛbli gbagbɪ -mʊ',
ɛ -nu, a 'mʊ 'a -ti nyibli -lee -ni. 'Ɛ mɔ -tɛɛ, ɛ da 'a mʊ ni,
'ɛ -ha 'lɪ 'a mʊ halɔ 'nyɪ, 'ɛ gba 'v 'a mʊ -nyɾɛ yɪ, -nyɾɛdʊ
-mʊ', -ɛ yɪ wlɔn, -ɛ -hi 'v 'a -nɛ =dedede 'v. 10Ti -hi la a ti
'yɾi, a 'yɪ la Nyɪsua a dakɔ 'pa-. Kɛɛ, -tɛ ti nɛ a ti 'yɾi -bu,
a -hɛ 'a dakɔ. Ti -hi la a ti 'yɾi, a 'yɪ la-a -yi, -ɛ mɔ, Nyɪsua
kɔ la 'aan nyɪ. Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bu, a yi-e ni, ɛ mɔ -haan-tɪ,
ɛ kɔ 'aan nyɪ.

Ba -hɛ Nyɪsua a -koyo

11'Na nunatumupʊ -na, bu bi 'lɪ 'a mʊ 'kwli, -ɛ mɔ, a mɔ
'dagbɪ =nɔ, 'kɪ 'nɛ- 'klɔ -bu kɪ. 'Klɔ -bu, ɛ 'yɪ 'aan bʊnule 'pa-
Yakɔ, nɔ- mɔ 'aan bʊnule. Ɛ nɔ- kɔ -ti 'ni nyɛɛ nɛ 'a mʊ lɛ,
a 'ni 'nuo 'kɪ yɪnyɾɛ-tɛbli -mʊ', 'aan =wlɪ -hʊɛ ba nu. -Tɛbliɔ
a 'mʊ, ɛ -hʊɛ bu nyɾɛ 'aan =wlɪ yɾɛ. 12'Kɪ 'lɪ nyibli -bu, -v 'yɪ
Nyɪsua -yi 'nyɪ, 'aan 'yɾinaabu bu 'sii 'v yɪ, mɔ 'yɛ -bu v pʊ
lɛ, a ni yɪnyɾɛ-tɛbli, -haan-tɛbli -mʊ', a ni 'a -nɛ ti, v 'mʊ-v
'yɛ, ɛ 'mʊ-v nu, v 'mʊ Nyɪsua 'nyɾɛ lɛ pʊ, -nyɾɔwɔ -mʊ' -kɔ
'kwli ɛ di di.

13-Tɛ -a yɪ -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ =wien kʊɛ, 'a -ti,
ba =tuu 'v 'klɔ a nyibli a pɛpɛ, -v nɛɛ 'blɔ. Romakʊɛ a 'kun
gbagbu* -mʊ', -ɛ kɔɔ nyibli a pɛpɛ win kɪ, ba =tuu 'v-v 'v.
14Ba =tuu 'v -gulɔnʊmapʊ -mʊ', 'kun gbagbu =tu 'v blɛ.
Ɛ =tu 'v =nʊ blɛ, -ɛ di-e nu, nyibli -mʊ', -v ni -tɛbli -hʊɪn,
v 'mʊ 'lɪ =nʊ lɛ -ha, kɔ, nyibli -mʊ', -v ni -haandɛ, v 'mʊ =nʊ
'nyɾɛ lɛ pʊ. 15Nyɪsua -hʊɛ-ɛ ni, ba nu -haandɛ, -ɛ di-e nu,
nyibli -mʊ', -v 'yɛ ni -hʊa -bu yɾu Nyɪsua, 'ti- -v yɪ
'aan 'nyɾɛ di, v 'mʊ dɛdʊ a 'mʊ, 'a nunuo 'kee -ni. 16'Aan
nunuklɔ bu tɔɔ =nɛ nyibli yɪ, -ɛ mɔ, -Yusu 'Klɪsʊ nu-o ni,

'a 'yɪ kɛ 'kɪ dɛ 'kuku* a -koyo 'pa-. Kɛɛ, a 'nɪ 'pɔv 'lɪ lɛ, -ɛ mɔ, -tɛ a 'yɪ -koyo 'pa- a -tɪ, a -wɛ 'lɪ ba nu -tɛblɪ -hɔvɪn nɪ. Kɛɛ, ba -hɛ Nyɪsva a -koyo. 17 Ba =tuu 'v nyibli a pɛpɛ 'v, ba nɔv nɛ 'aan 'bio -Yusu a nyibli, ba =tuu 'v Nyɪsva 'v, ba =tuu 'v Romakɔvɛ a 'kun gbagbu 'v -wɛ.

**'Aan 'yrinaabɔɪ bɔ 'wɪ-tɪ
-Yusu 'Klɪsɔ a 'yrinaabɔɪ yɪ**

18 'A mɔ -kvannunyibli, 'a mɔ 'n yɪ 'lɪ -mɔ -hlee -nɪ. Ba =tuu 'v 'aan nyibli gbagbu 'v -tɛɛ. Ba 'bɔa 'waa -tɪ 'yɪ -tɛɛ -wɛ. Kɛ- ba nu, 'yɛ =bɪ 'waa =wɪ nɔ yɪ, 'yɛ =bɪ 'waa =wɪ nyre yɪ. 19 'ɛ mɔ -tɛɛ, nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ yɪ-tɪ =hɔvɪn nɪ =tɪ, 'yɛ =bɪ ɛ 'yɪ dɛ -hɔvɪn =dɔ -nɪ, -ɛ blɛɛ =hɔvɪn a 'yɪyɛ yɪ, bɔ kɔ =wɪv a 'lɪlɛ, 'kɪ -hɔvɪn a 'mɔ 'a 'yɪyɛ 'kwɪlɪ, -kɔtɪ ɛ kɔ 'v Nyɪsva a 'v-tuule. Dɛ a 'mɔ, nɔ- yɪ Nyɪsva a plɔ -blee -nɪ. 20 'Bɔ mɔ, 'ba yɪ yɪnyre-tɛblɪ nɪ nɪ, 'a -tɪ 'bɔ yɪ 'a mɔ nɪ bɪ, 'yɛ =bɪ a kɔ =wɪv a 'lɪlɛ, 'kɪ 'lɪ =hɔvɪndɔ a 'mɔ, 'a 'yɪyɛ 'kwɪlɪ, nyiblo =dɔ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bɔ pɔ 'a mɔ 'nyre lɛ. Kɛɛ, 'ba yɪ -haandɛ nɪ nɪ, 'tɪ- -haandɛ a 'mɔ, 'a -tɪ, 'bɔ yɪ 'a mɔ =hɔvɪn nɪ =tɪ, 'tɪ- 'ba yɪ =wɪv a 'lɪlɛ nɪ kɔvɛ, -ɛ -bɪ dɛ a 'mɔ, nɔ- yɪ Nyɪsva a plɔ -blee -nɪ. 21 Nyɪsva da 'a mɔ nɪ, 'kɪ ba 'yɛ =hɔvɪn, 'yɛ =bɪ a yɪ -haandɛ nɪ nɪ, -kɔtɪ -Yusu 'Klɪsɔ a 'mumu, ɛ 'yɛ =hɔvɪn, ɛ 'mɔ 'a mɔ wa a -tɪ. ɛ tɔv nɛ 'a mɔ 'hru nɪ, -ɛ dɪ-e nu, a 'mɔ 'lɪ 'a =pɪ lɛ -ha. 22 ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, ɛ 'yɪ dɛ -hɔvɪn =dɔ -nɪ. ɛ 'yɪ nyiblo =dɔ -kaa -nɪ. 23 -Tɛ v -ha-a 'yɪ lɛ, ɛ 'yɪ -mɔ =hɔvɪn, ɛ 'yɪ 'a -nɛ 'tantɪ -pɔ. -Tɛ v =tɪ-e =hɔvɪn, ɛ 'yɪ lɛ -pɔ, bɔ nu nyibli a 'mɔ dɛ -hɔvɪn -mɔ, kɛɛ, dɛ ɛ -nɪ, ɛ nɔ- mɔ ɛ pɔ 'lɪ 'a dɪɔvɪ Nyɪsva -jɪ' bɔ, -ɛ pɪ -tɛɛ a -bati. 24 -Yusu 'Klɪsɔ a 'mɔ, ɛ 'ble -aan dɛ 'kuku*, 'ɛ 'yɛ =hɔvɪn -aan dɛ 'kuku a 'mɔ, 'a -tɪ, 'v kɔvɔ 'v-tɔvɔ tugbɛ* 'yɪyɛ, 'ɛ 'kɔ. -Tɛ ɛ nu dɛ a 'mɔ, ɛ 'wɪ yɪ, ɛ =gble -a mɔ nɪ, 'kɪ 'v dɛ 'kuku -mɔ', -ɛ dɪ-e nu, -a 'mɔ 'klɪ kɔ, -a 'mɔ =haandɛ nu. Bɔ bɪ 'lɪ 'a mɔ 'kwɪlɪ, -tɛ ɛ nu =hɔvɪn a 'yɪyɛ, 'aan 'kɔvɛ 'ɛ -wɛ. 25 Tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, a 'wɪ la blablɪ yɪ, -v 'wan. Kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bɔ, a =hɔvɪn -mɔ, 'a yɪ blablɪkɔnyɔ =wɪn lɛ kɔvɛ, 'ɛ =tɪ 'a mɔ 'yɪyɛ, dɛ -hɔvɪn =dɔ 'nɪ -ha 'a mɔ lɛ -hɪn a -tɪ.

Nugbi kɔ 'waa nyibepu

3 ¹A mu nugbi, ba kɔ 'v 'aan nyibepu a 'v-tuule, -e di-e nu, 'ki 'li 'aan nyibepu 'nyi, -v -bi 'bu ni 'li, 'bu 'yi 'v Nyisua a win a 'v-tuule -kɔ, v 'mu Nyisua =wlv yi -kuo -ni, 'aan 'yrinaabui a -ti. Mɔ 'ye =bu a 'yi =nu Nyisua a -ti -lee -ni, ²v di-e 'ni 'ye, -te 'aan 'yrinaabui nu 'byi'siile, kɔ, -te a ni 'v 'waa 'v-tuule. ³A 'ni 'hie 'li-ti 'lu -mɔ le 'a -ne ti, -te 'aan wlawli a yunɔ di 'mu ni, -te a di 'lu a bibie nu, -e di-e nu, nyibli 'mu 'v ble 'ta, kɔ, -te a di -gulu-tebli a 'hulepupu nu, kɔ, -te a di yunɔdant a -mɔpupu nu. ⁴Kee, de ba -hie 'lu -mɔ le 'a -ne ti, nɔ- mɔ, 'aan =wlv bu nɔ yi, -e mɔ =wlv a 'lila, kɔ =wlv a 'yɔpɔle. Nɔ- mɔ yunɔ, -e 'ye ni -we 'li 'klo -mɔ 'klo. E nɔ- mɔ de gbagbu, 'ki 'v Nyisua ye'. ⁵Yi-he-nyre a nugbi, -v yi la Nyisua =wien le kve, ke- v nu la yunɔ. U =tui la 'v 'waa nyibepu ni. ⁶Sara* a -ti bu bi 'li 'a mu 'kwli. Bu kɔ la 'v 'a nyibui Abrahamu* a 'v-tuule a -ti, 'e de la-a 'a kukonyɔ. 'Bu mɔ, 'ba yi =haande ni ni, =wi yi Sara, a di -he 'a 'yonu nyɔyo. E 'yi yi -blee -ni, 'ki =dedede bu kaa 'a mu yi, 'ki ba nu =haande a 'mu.

⁷A mu nyibepu -mɔ -bi, ba nu 'aan nugbi =haande 'yi -hlɔn le. Ba kɔ 'a yiyie, -e mɔ, -te a nu 'kli a kunutu, v 'yi 'mu le -ni. Ba =tuu 'v =nu 'v, -kɔti 'klo yrayru -mu', Nyisua yi 'a mu -nyi, 'ki 'li dadu 'kwli, 'a mu ni 'huen e yi-ti -nyi. Ba =tuu 'v =nu 'v, -e di-e nu, 'ba yi Nyisua ni de, e 'mu 'a mu nua yi bu pu.

-Yusu a nyibli di 'ye -hwen, 'ye =bu bu yi -haande ni ni

⁸De -kɔ ki 'n yi 'v -yree -ni, e nɔ- -bu: 'Aan pepe, ba kɔ 'lule-hihietu ni -do. Ba yuyru nyai, ba nunve -ni, -kɔti a mɔ 'diayuv -ni, 'ki 'v Nyisua a 'hru wlɔn. Ba nunu =haan-tebli 'yi -hlɔn le, e kɔ ba =ti 'li 'aan dɔnu 'li. ⁹'Bu mɔ, nyiblo 'bu nu 'a mu de -hvan -mɔ, a 'ni 'nuo 'li-ti de -hvan -mɔ -we. 'Bu mɔ, nyiblo 'bu pu 'a mu 'tant -mɔ, a 'ni 'puv 'li-ti 'tant -mɔ -we. Kee, de ba nu, nɔ- mɔ, ba da Nyisua, 'ki bu nu-o =haande -mɔ, -e nu-o, ti -mu' -kɔ 'yri Nyisua da la 'a mu, 'ki ba -he 'a nyibli, e pu la 'li-ti ni, 'ki bu nu 'a mu =haande

'yi -hlɔn lɛ. 10U 'cɪ lɑ-a nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'cɪɛn 'kwli,
-ɛ mɔ:

«Nyiblo 'bu nɪ 'v, 'bu -hʋɛ bu nɪ -haan'klɔ,

kɔ, 'bu -hʋɛ bu kɔ plɔ a bleelɛ,

ɛ blɛɛ yɪ, bu 'kee -tɪ -hʋɪn a hɪhla,

kɔ, ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bu nu hɪ.

'Bu yɪ lɛ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ ɛ nɪ -haan'klɔ.

11 ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bu nu -tebli -hʋɪn,

keɛ, bu nu -haan-tebli lɛ,

bu =mʋɔɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ 'a =wɔ a pepɛ kɪ,

'kɪ ɛ kɔ 'a 'bio 'hʋɛn-, bu wɛɛn kɪ bu.

12 Nyibli -mʋ', -v nɪ -haandɛ,

Nyɪsua =tʋɪ =nʋ 'yie.

'Bu mɔ, 'bu yɪ-tɪ dɛ nɪ -hʋɛ,

ɛ pɪ =nʋ nʋa yɪ bu.

Keɛ, -tebli-hʋɪnnʋnyɔ -mɔ -bɪ,

ɛ -wɛn =nʋ yɪ.»

13'Bu mɔ, 'ba yɪ-tɪ lɛ nɪ =mʋɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan =wɔ a pepɛ kɪ,
'kɪ ba nu -haandɛ, -ɛ =dʋ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bu nuu nɛ 'a mʋ 'cɛ
lɛ. 14Mɔ 'ye =bʋ a yɪ -hʋɛn 'nɪ 'ye, 'kɪ 'v -haandɛ -mʋ', a nɪ
a -ta', dɛ a 'mʋ, 'a -tɪ, Nyɪsua di nu 'a mʋ -haandɛ -mɔ.
'A -tɪ, a 'nɪ 'pie 'lɪ nyibli a 'mʋ, 'waa hʋannʋ, -v -hʋɛ -bʋ nu
'a mʋ 'cɛ lɛ. 'Aan =wɔ 'nɪ 'wʋɔ 'lɪ 'ku. 15Keɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan =wɔ
kɪ, ba =tʋu 'v -Yusu 'Kɪsʋ 'v. Bu mɔ 'aan Kɔkɔnyɔ. Tɪ a pepɛ,
ba nɪ 'v -pleelɛ', -ɛ di-e nu, nyibli a pepɛ, -v di 'a mʋ 'beti
-nɪ, -ɛ mɔ, dɛ- kɔ -tɪ 'a yɪ -Yusu 'Kɪsʋ =wɪɛn lɛ kʋɛ,
a 'mʋ =nʋ klɛ -hɪhɪa -nɪ. 16'Bu mɔ, 'ba yɪ =nʋ klɛ nɪ -hɪhɪɛ
-nɪ, -ɛ -bɪ ba kɔ =wɔ a 'lɪla, kɔ, ba kɔ 'waa 'v-tuulɛ.
A 'nɪ 'nuo 'lɪ -tebli -mʋ', -kɔtɪ 'aan =wɔ 'ɛ yɪ 'a mʋ -mɔ 'plɛ,
-ɛ di-e nu, nyibli 'bu -hʋɛ bu di 'aan 'nyɛ, -tʋɪ 'mʋ =nʋ nu,
-kɔtɪ v hɛ -tɪ -hʋɪn, 'kɪ 'v 'aan 'yrinaabʋɪ -mɔ', 'a mʋ -mʋ',
-v nɪ 'v -Yusu a 'hru wɔn. 17ɛ nu -tɛɛ, =haandɛ -mʋ', a nɪ
a -tɪ, ba 'ye -hʋɛn, Nyɪsua 'bu yɪ-tɪ nɪ -hʋɛ, 'ɛ -hɪ 'v ba 'ye
-hʋɛn, yɪnyɛ-tebli -mʋ', a nɪ a -tɪ. 18-Yusu 'Kɪsʋ a 'mumu,
ɛ 'kʋ nɪ, -aan -tebli 'kukui* a -tɪ. 'A 'kʋkʋ mɔ 'kʋwɔ nɪ -do.
Nyiblo -mʋ', -ɛ 'sɪɪ 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye', nɔ- 'kʋ, -a mʋ -bʋ,
-v 'yɪ 'v yɪ 'sɪɪ -nɪ, ɛ 'mʋ -a mʋ wa a -tɪ, -ɛ di-e nu, ɛ 'mʋ=v
nu, -a 'mʋ Nyɪsua yɛ 'mʋɛ -nɪ. Nyibli, nʋ- 'la-a, keɛ,
Nyɪsua a -Hɪhiu* -ha 'lɪ-tɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ nɪ, 'ɛ -ha-a 'klɔ.

19'Kɪ 'lɪ Nyɪsua a -Hihiu a 'kɪ 'kwli, 'kɪ ɛ mu 'lɪ 'kuo* -mʊ' -mɔ, -v nɪ -jɪ', 'ɛ lee -nʊ Nyɪsua a -tɪ. 20'Kuo a 'mʊ, v nʊ-mɔ nyibli -mʊ', ti -hi la a ti 'yri, -v 'yɛ nɪ -tuu la 'v Nyɪsua 'v. 'ɛ mɔ -tɛɛ, Nyɪsua kɔ =wɔv a 'lɪla, 'ɛ yɪ -nʊ -ple, ti -mʊ' -kɔ 'yri nyiblo -mʊ', -ɛ mɔ Noe*, ɛ nii la 'v 'mɪ, kɛɛ, nyibli a 'mʊ, v 'tɛ yɪ la Nyɪsua a -tɪ lɛ -hɛɛ -nɪ. Nyibli -mʊ', -v pa la 'lɪ 'mɪ a 'mʊ 'kwli, v 'yɪ la -hʊ. ʊ mɔ la nyibli nɪ -blɛn-blɛn, nʊ- Nyɪsua -wa, 'kɪ 'v 'nie -mʊ' a -ta'. 21'Nie a 'mʊ, -ɛ kɔ 'kwli v naa 'lɪ, nɔ- mɔ 'nie -bʊ, v pɪ kɛ 'a mʊ 'lɪ lɛ, -ɛ wɛ 'a mʊ, 'a yruulɛ =nɔ. 'Nie* a 'lupʊpʊv a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'aan 'hʊɪ a -puple a -tɪ 'pa-. Kɛɛ, dɛ, -a -hʊɛ Nyɪsua, ɛ nɔ- mɔ, bʊ nu=o, -aan =wɪ 'mʊ 'v yɪ 'sii -nɪ. 'Nie a 'lupʊpʊv, ɛ wɛ 'a mʊ nɪ, -kɔtɪ -Yusu 'Kɪsʊ -hɔn 'lɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ nɪ, 'ɛ 'hɪ 'klɔ. 22-Yusu 'Kɪsʊ -hɪan -mɔ, 'ɛ mu 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ nɪ 'v Nyɪsua a diidekɪbɪa kɪ bʊ, 'ɛ kɔɔ Nyɪsua a lelenyʊ* win kɪ, kɔ 'kuo a pɛpɛ, kɔ 'a -nɛ 'klɪkɪndɛ =dʊ 'hʊɛn-.

Nyɪsua, nɔ- -bʊ kɔɔ nɛ 'a mʊ win kɪ

4 ¹-A yɪ-e nɪ -ɛ mɔ, -Yusu 'Kɪsʊ 'yɛ -hʊɛn, 'kɪ 'lɪ 'a -plahʊ 'kwli. 'A -tɪ, 'aan 'mumu, ba kɔ 'lulɛ-hihiedʊ a 'mʊ, ba -wɛ -mɔ, 'kɪ ba 'yɛ -hʊɛn, -tɛ ɛ nu -hʊɛn a 'yiye, -kɔtɪ nyiblo -mʊ', -ɛ 'yɛ -hʊɛn, 'kɪ 'lɪ 'a -plahʊ 'kwli, ɛ 'nɪ -nʊ-o 'kɪ dɛ 'kuku* dɛ. ²Kʊɛ 'kɪ mɔ bʊ, ti a pɛpɛ -bʊ, a di 'nɛ- 'klɔ -bʊ kɪ -hii -nɪ, dɛ -mʊ', Nyɪsua -hʊɛ ba nu, ɛ nɔ- ba nu. A 'nɪ 'nuo 'lɪ yɪnyreklɔ -mʊ', 'aan =wɪ -hʊɛ. ³Nyibli -mʊ', -v 'yɪ Nyɪsua -yɪ, -teblɪ -mʊ', v nʊɛ -nɪ bʊ nu, 'aan 'mumu, -teblɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- a ni la, 'kɪ 'lɪ ti -hʊɔhʊɪ 'kwli. 'Kɪ bʊ hree 'kɪ mɔ. Ti -hi la a ti 'yri, 'a -nɛ dɛ, ɛ nɔ- a yɪ la 'aan dɔnʊ wɔn -hie -nɪ, -teblɪ -hʊɪn 'aan =wɪ -hʊɛ la, ɛ nɔ- a ni la, 'a yɪ la 'yɪ lɛ -bibɪ -nɪ, 'a yɪ la 'aan dɔnʊ didi-teblɪ kɔ nɔ 'hʊɛn- wɔn -hie -nɪ, 'a kwɛ la -cɪ, -ɛ yɪ la Nyɪsua a -tɪ lɛ -hɛɛ -nɪ. ⁴Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bʊ, 'bʊ mɔ, nyibli -mʊ', -v 'yɪ Nyɪsua -yɪ, 'bʊ yɪ 'waa dɔnʊ 'a -nɛ =dedede wɔn nɪ -hie -nɪ, a 'nɪ 'kʊɛ 'lɪ =nʊ =wien dɛ. -Tɛ a 'yɛ nɪ kʊɛ 'kɪ =nʊ =wien, 'a -tɪ 'waa =wɪ kɛɛ lɛ. ɛ nɔ- nu=o, 'v -hɛ 'a mʊ 'yri lɛ. ⁵Kɛɛ, -nyɔwɔ =dʊ 'kwli, 'kɪ v di 'v Nyɪsua yɛ' mu, ɛ 'mʊ =nʊ -bati lɛ -pʊv -nɪ. Ti -mʊ' -kɔ 'yri ɛ di 'klɔnnyibli kɔ 'kʊkʊnyibli 'hʊɛn- -bati lɛ -pʊv -nɪ, ɛ 'yɪ -mɔ -hlɔ.

6Nyibli -mυ', -υ 'ku, -te υ 'tε ni la 'ne- 'klɔ ki, Nyɪsua puυ la =nu -bati lε, =wɪ yɪ, -te ε ni nyibli a pepe a -bati a lepυlε. -Te υ 'ku, -ε -bɪ -Yusu 'Klɪsυ pu =nu Nyɪsua a -haantitε -mυ' nɪ, -ε di-e nu, υ 'mυ 'klɔ nɪ, =wɪ yɪ Nyɪsua.

**'Klɪ -mυ', Nyɪsua -nyi 'a mυ, nɔ- ba nu,
ba -hεε ne 'aan 'bio**

7Ti -bυ, -ε hie 'lɪ, 'klɔ 'mυ 'υ -wlu -hɔn, ε 'yɪ -hυ. Ba kɔɔ ne 'aan dɪɔnυ win ki, kɔ, ba nɪ 'υ -pleelε', -ε di-e nu, a 'mυ Nyɪsua da. 8De gbagbu -mυ', -ε -hi 'υ -teblɪ a pepe 'υ, ε nɔ- mɔ ba 'cibi 'υ, ba nunυe -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'aan =wlu a pepe ki, -kɔtɪ 'bυ mɔ, 'ba nυε nyibli, a -hrui 'waa -teblɪ 'kukui* a -tɪ -mɔ. 9Nyibli -mυ', -υ puε 'lɪ 'a mυ -mɔ, ba 'ble =nu kua -tεε. A 'nɪ 'pυplεε 'lɪ wɔn lε. 10Nyɪsua nu 'a mυ =haan-teblɪ a gblegble 'yɪ -hlɔn lε, 'ε -nyi 'a -nε nyiblo =dυ 'klɪ, 'kɪ bυ nu -teblɪ a gblegble. 'Klɪ -mυ', Nyɪsua -nyi 'a -ne nyiblo, ε 'nɪ 'hihre 'lɪ lε. Nɔ- bυ nu, bυ -hεε ne 'a 'bio. 11'Bυ mɔ, Nyɪsua 'bυ -nyi nyiblo 'klɪ, 'kɪ bυ hle, nyiblo a 'mυ, bυ hla Nyɪsua a -tɪ. 'Bυ mɔ, Nyɪsua 'bυ -nyi nyiblo 'klɪ, 'kɪ bυ -hεε ne 'a 'bio, -ε -bɪ 'klɪ -mυ', Nyɪsua -nyi-e, nɔ- bυ nu, bυ -hεε =nu. -Teblɪ a pepe -mυ', a ni, bυ nu-o, Nyɪsua bυ kɔ -tɪ a 'yɪ'bubua, 'kɪ 'υ -Yusu 'Klɪsυ a -ta'. -Yusu 'Klɪsυ, nɔ- kɔ -tɪ a 'yɪ'bubua, ε nɔ- kɔ 'klɪ, -te ε te yɪ bυ. Kε- ε nɪ 'mυ.

**Plo a bleelε, 'kɪ 'υ -Yusu a nyiblo -mυ' -mɔ,
-ε yɪ =hυen 'ye, -te ε mɔ -Yusu a nyiblo a -tɪ**

12'Na =wlu a nunatumupu -na, 'bυ mɔ, Nyɪsua 'bυ yɪ 'lɪ =hυen a 'yɪye 'kwli nɪ -nεε -nɪ, 'bυ yɪ 'a mυ -teblɪ nɪ -tυε -nɪ, ε 'nɪ 'kεε 'lɪ 'aan =wli lε. -Teblɪ a 'mυ, ε mi 'a mυ yre, -ε di-e nu, ε 'mυ=υ 'ye, 'bυ mɔ, 'ba kuo =ne =wlu yɪ -tεε. A 'nɪ 'yee 'lɪ-tɪ, -ε mɔ, ε 'yɪ 'υ lε -nɔɔ -nɪ. 13-Hυen nɪ -do, -Yusu 'Klɪsυ 'ye, nɔ- a yɪ 'ye. 'A -tɪ o, ba nu dɔdυ, -ε di-e nu, -nyrɔwɔ -mυ', -ε kɔ 'yɪ nyibli di 'υ 'a -tɪ a 'yɪ'bubua 'υ 'yee -nɪ, a 'mυ dɔdυ nu, ε 'mυ 'υ 'a -nε =dedede 'υ -hi. 14'Bυ mɔ, 'bυ yɪ 'a mυ 'tanɪ nɪ =tui, -Yusu 'Klɪsυ a -tɪ, Nyɪsua di nu 'a mυ =haandε -mɔ, -kɔtɪ Nyɪsua a -Hihui* kɔ -tɪ a 'yɪ'bubua, -ε -hi 'υ 'a -nε =dedede 'υ, ε nɔ- di 'υ 'a mυ -mɔ nɪ.

15'Kū 'lī 'a mū 'nyī, 'bū mō, nyiblo 'bū yī -hūēn nī 'ye, -tē ē nu yūnyrede =dū a -tī, =bī ē 'la nyiblo, ē mō 'yīyrinyō, -hūv' ē pī 'lī 'a 'bīo a -tī mē 'nyī lē, -ē -bī nyiblo =dū 'nī 'pūv 'lī-tī 'nyrē lē, -tebli a 'mū, 'a -tī. -Tēbli =dū a 'mū, ē 'nī 'nū 'lī 'a mū 'nyī. 16Kēē, nyiblo 'bū nī 'v, 'bū yī-tī -hūēn nī =tūī, -tē ē mō -Yūsu a nyiblo a -tī, -ē -bī nyiblo a 'mū, -tūī 'nī 'nuo 'lī-tī. Kēē, bū -nyī Nyīsva 'wīo, -tē v deē =nē -Yūsu 'Klīsv a nyiblo a -tī.

17Tī -bū, -ē kō 'yī Nyīsva dī 'v nyibli -bātī lē -pūv -nī, ē nyre 'v nī. 'A nyibli, nō- ē dī -bātī lē -pūv -nī yī-hēdē. 'Bū mō, 'bū pūv nē -a mū -bātī lē yī-hēdē, -bī' ē dī 'mū =tī, 'kū 'v nyibli -mū' -mō, -v 'yī =haantitīe =wlv yī -kūo -nī 'lī? 18'ē mō -tēē, 'v 'cru la 'lī-tī Nyīsvacrīēn 'kwīī nī, -ē mō:

«ē klā 'mū, 'kū Nyīsva bū wā nyibli -mū',
-v 'sīī 'v yī.

'Bū mō, 'bū nī 'mū lē, -bī' ē dī 'mū =tī,
'kū 'v de-huannunyō -mō,
-ē 'yī Nyīsva -yī 'lī?»

19'A -tī, Nyīsva 'bū yī-tī nī -hūē, nyibli bū 'ye -hūēn, nyibli a 'mū bū 'cībī 'v =haan-tebli a nūnuo, 'tī- Nyīsva -mū', -ē mō -aan nūnunyō, kō, -ē kō 'lī -aan dē -mō, ē nō- bū pū 'lī 'wāā dīōnū -jī' pēpē.

Ba =tū 'lī 'aan dīōnū, 'kū 'v Nyīsva ye'

5 ¹Cūē a ye'nanyv 'n mī 'lī -mō hle mō. 'Na 'mumu, 'mō 'cūē a ye'nanyō =nū. Tī -mū' -kō 'yī -Yūsu 'Klīsv yī la =hūēn 'ye, 'n 'ye la-a nī. Tī -mū', -ē kō 'yī Nyīsva dī 'v -Yūsu 'Klīsv a -tī a 'yī'būbvā nyibli -tōō -nī, a bī 'lī yī, 'n bī 'lī yī, -a dī kō 'lī -aan 'kūbā. 'A -tī, 'n nyēē nē 'a mū lē: ²Ba =tū Nyīsva a nyibli -mū', ē -nyī 'a mū 'yīe. Ba nū=ō, =wī yī blablūkōnyō, -ē =tūī 'a blablī 'yīe. Ba =tū =nū 'yīe, 'kū 'lī 'aan =wlv a pēpē kī, =wī yī, -tē Nyīsva nī 'a -hūhūā. A 'nī 'nūo 'lī-tī, =wī yī, -tē nyiblo 'ye nī nī wēn 'v 'a mū kē'. Ba 'wlaa 'v =wlv bū, ba nū -kūān a 'mū. A 'nī 'nūo 'lī-tī, 'wliyē a 'yīyē a -tī. ³Nyibli -mū', Nyīsva -nyī 'a mū, 'kū bā =tū =nū 'yīe, a 'nī 'nū 'lī =nū 'lū bū, kēē, 'aan 'yrīnāabū bū tōō =nū, -tē v dī 'wāā dīōnū a nāalē nū. ⁴'Bū mō, 'bā yī lē nī nī, -nyrōō -mū' -kō 'yī -Yūsu 'Klīsv, -ē mō blablūkōnyō gbagbū, ē dī dī,

ε di -nyi 'a mu 'wio gbagbu, -ε mo 'klo yrayru -mu',
-ε 'ye ni -we 'li 'klo -mo 'klo.

5'A mu -mu', -v mo gbloyo, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, ba =tuu
'v 'aan ye'nanyu 'v. 'Aan pepe, ke- 'n pi 'a mu yi, ba =tu 'li
'aan dɔnu 'li, a 'mu -hihe -ni, -kɔti v 'cru-t ni, 'ki 'li
Nyisvaciɛn 'kwli, ε -mo: «Nyibli -mu', -v 'yee 'li 'waa dɔnu,
Nyisva di 'li -nu 'ni -tu -ni, kee, nyibli -mu', -v -tue 'li
'waa dɔnu, ε di nu -nu -haande -mo.» 6'A -ti o, 'n yi 'a mu
'ni -lee -ni, ba =tu 'li 'aan dɔnu, 'ki 'v 'Klikuninyisva ye',
-ε di-e nu, ti -mu' -ko 'yi ε di 'v=v 'v -hva -ni, ε 'mu 'li
'a mu 'li 'yaa -ni. 7-Tebli a pepe -mu', -ε 'yee 'a mu 'kla
-wliye, ba pu 'li =ne-ε -ji' bu, -kɔti ε pi 'aan -ti =wli -mo le.

8Ba ni 'v -pleele', ba =tu 'aan dɔnu 'yie. 'Aan yraanyo, -ε mo
Satan*, ε yi -hihie le, 'ε -mve nyiblo le, ε di klo, ε 'wi-t -ji yi,
-ε klui, -ε -mve diide le. 9Ba nyra-a yi bu, ba 'cibi 'v Nyisva
a =wlv a yukuole. 'Bi a yi-e ni, -ε mo, 'aan 'bio -Yusu a nyibli,
-v ni 'ne- 'klo ki, v yi 'ye -hwen, =wi yi -te a ni, 'a yi -hwen 'ye.
10'ε mo =han-ti, -te ti ne -bu, 'a yi -hwen 'ye. Kee, ti gbi 'bu -hi,
Nyisva -mu', -ε ko -mo =haan-tebli a pepe -hwen 'li -wlu, 'a =gbetu,
ε di-e 'ni nu, a 'mu 'v yi -ce, 'ti- ε 'mu 'a mu 'kli -nyi, ko,
ε 'mu=v nu, a 'mu bu ku, 'ki 'v 'a -ne 'hru =du wɔn. ε da 'a mu ni,
-ε di-e nu, a ko -Yusu 'Klɔv 'hwen-, a 'mu 'li 'a -ti a 'yi'bubua -mu',
-ε 'ye ni -we 'li 'kwli pa. 11Nɔ- kɔ 'klo a pepe win ki, -te ε te
yi bu. Ke- ε ni 'mu.

'Betile

12Nyiblo -bu, -ε mo Silasi, nɔ- -heε 'mu, 'ni 'cru ne 'a mu
'cruen gbe -bu -mo. 'N yi-e ni, -ε mo, 'aan 'dtayi =nu, -ε yi
-Yusu 'Klɔv =wien le kve -tee. 'N yi 'cru ne 'a mu -mo, 'mu 'li
'a mu =wlv 'kwli bu =tu. 'Ya 'v 'lu de, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni,
'ε mo -tee, Nyisva ni -a mu =haande -mo, =wi yi, -te 'n nu
'a 'cɔru. =Haande a 'mu, ba 'ble-e kva -tee.

13-Yusu a nyibli -bu, -v ni 'ne- Babilɔndɔ* 'kwli, Nyisva
-ha 'li, =wi yi, -te ε -nu, 'ε -ha 'li 'a mu 'li, v 'beti 'a mu -tee.
Maki, 'n nve -ni, =wi yi 'na 'yu, ε 'beti 'a mu -tee.
14Ba -nyinyi 'wio -tee, ε 'mu=v nyibli -tɔ -ni, -ε mo, a nuvɛ
ni, =wi yi 'dtayɔv.

'Aan pepe -mu', -v ni 'li -Yusu 'Klɔv -ji', Nyisva bu -nyi
'a mu kibwɛenle.

PIELI A 'HUEN A 'CRIEN

ε 'cru la

1 ¹Mɔ Simɔ Pielɪ =nɔ, -ε yɪ 'a mu -mɔ 'cru -nɪ. 'Mɔ -Yusu 'Klɪsɔ* a -kvannunyo =nɔ, 'nɪ mɔ 'a -mɔnanyɔ* -wɛ. 'A mu -mɔ', -v kuo -Yusu 'Klɪsɔ =wɔ yɪ, =wɪ yɪ -tɛ -a nu 'a =wɔ a yɪkuole, 'a mu 'n yɪ -mɔ 'cru -nɪ. =Wɔ a yɪkuole a 'mɔ, a bi 'lɪ yɪ, -a bi 'lɪ yɪ, ε yɪ -a mu 'nɪ -hɛɛ -nɪ diaki. -Yusu 'Klɪsɔ, nɔ- nu-o, -aan pepe, =a kuo =nɛ =wɔ yɪ, -kɔtɪ ε 'sɪi 'v yɪ, 'tɪ- ε 'nɪ 'jra-a lɪ nyibli ɛ. ɛ nɔ- mɔ Nyɪsua, 'tɪ- 'ɛ mɔ -aan Wanyɔ. ²Nyɪsua bu nu 'a mu =haandɛ -mɔ, kɔ bu -nyɪ 'a mu kɪbɔwɛɛnɛ -wɛ. 'Bɔ mɔ, 'a yiyie kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu a yiyie 'bɔ yɪ klɛ nɪ -bii -nɪ, 'ɛ mɔ =han-tɪ, ε di -tɛblɪ a 'mɔ 'nɪ nu.

Ba =tu 'v 'klɪ, 'aan 'yrinaabɔ 'mɔ 'v yɪ 'sɪi -nɪ

³-Yusu 'Klɪsɔ, nɔ- nu-o, =a yɪ Nyɪsua -mɔ', -ε da -a mu, 'kɪ -a kɔ -Yusu 'huen-, -ba pa 'lɪ 'a -tɪ a 'yɪ'bɔbɔa 'kwli, kɔ, -aan 'yrinaabɔ 'mɔ -Yusu a 'yrinaabɔ yɪ 'wɪ, -ε 'sɪi 'v yɪ. -Tɛ -a yɪ 'kɪ Nyɪsua, -ε -bɪ -Yusu a =gbetɔ, 'kɪ 'lɪ 'a 'klɪ a kɪnɪnɪ 'kwli, ε -nyɪ -a mu -tɛblɪ a pepe -mɔ' nɪ, -a 'yɪ -kɔ, -ε di-e nu, -a 'mɔ 'klɔ yrayrɔ kɔ, ε kɔ, -aan 'yrinaabɔ, ε 'mɔ Nyɪsua a plɔ -blee -nɪ. ⁴'Kɪ ε naa 'lɪ -tɛblɪ a 'mɔ 'kwli, 'ɛ -nyɪ -a mu -tɛblɪ gbagbɪ -mɔ', ε pɔ la ɛ, tɪ -hi la a tɪ 'yɪ, ε di la -a mu -nyɪ. -Tɛblɪ a 'mɔ, ε mɔ yɪnɔ-tɛblɪ =nɔ, 'kɪ 'v -a mu -mɔ. Kɛ- ε nu 'a nunuo, -ε di-e nu, yɪnyre-tɛblɪ -mɔ', -ε nɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ, nyibli a =wɪ nɛ -nɪ, 'a 'tɔ 'nɪ -ha 'a mu nu, kɔ, a 'mɔ Nyɪsua a =wɔ kɔ. ⁵ɛ nɔ- nu-o, 'nɪ yɪ 'a mu -lee -nɪ, -ε mɔ, ba =tu 'v 'klɪ, 'a mu -mɔ', -v kuo -Yusu 'Klɪsɔ =wɔ yɪ, 'aan 'yrinaabɔ 'mɔ 'v yɪ 'sɪi -nɪ. 'Bɔ mɔ, 'aan 'yrinaabɔ 'bɔ 'sɪi 'v yɪ, ba =mɔ =tɔ a kɔkɔ ɛ. ⁶'Bɔ mɔ, 'ba kɔ =tɔ, ba yɪ 'aan dɔnɔ a naale -wɛ. 'Bɔ mɔ, 'ba yɪ 'aan dɔnɔ a naale, -ε -bɪ ba kɔ =wɔ a 'lɪla. 'Bɔ mɔ, 'ba kɔ =wɔ a 'lɪla, -ε -bɪ ba =tuu 'v Nyɪsua 'v. ⁷'Ba yɪ 'v Nyɪsua nɪ -tɪi -nɪ, -ε -bɪ ba nɔnɔɛ -nɪ, =wɪ yɪ 'dɪayɪnɔ. 'Bɔ mɔ, 'ba nɔnɔɛ -nɪ, -ε -bɪ ba nɔɛ nyibli a pepe -wɛ.

8'Bu mɔ, 'ba 'cibi 'v -tebli a 'mu, 'a nunuo, -ε -bu 'aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsu a yiyie 'yɪ 'lɩ-tɩ 'lɩ -wɛ, bu mɔ dadu, 'tɩ- ε 'mu-v nu, 'aan -haan-tebli -mu', a di nu, ε 'mu kle -bii -ni. 9Kɛɛ, nyibli 'bu ni 'v, 'bu 'yɛ ni nu -tebli a 'mu, -ε -bu v 'wɩ-tɩ 'yii'dɔnyɔ yɪ, -v 'yɛ ni yru lɛ. Nyibli a 'mu, ε -hru -nu -mɔ, -ε mɔ, -tebli -hɔn -mu', v ni la, Nyɩsua 'wɔwla-a ni.

10'Na 'diayɩnu -na, -tɛ ε ni 'mu lɛ, ba -tu 'v 'klɩ, -kɔtɩ Nyɩsua da 'a mu ni, ε kɔ, 'ɛ -ha 'lɩ 'a mu, 'kɩ a 'mu -haan-tebli a 'mu nu. 'Bu mɔ, 'ba yɪ nunalɛ ni ni, a 'yɪ 'lɩ-tɩ 'lɩ -wɛ, ba -hɔn 'v Nyɩsua a 'hru wɔn yruyru. 11'Ba yɩ-tɩ lɛ ni ni, -nyrɔwɔ =du, Nyɩsua di -nyi 'a mu 'hru, 'kɩ ba pa 'lɩ -aan Kɔkɔnyɔ kɔ -aan Wanyɔ* -Yusu 'Klɩsu a 'klɔ yrayru -mu' 'kwli, -ε 'yɛ ni -wɛ 'lɩ yruyru.

12Nɔ- nu-o, 'nɩ 'tɩɛ di 'lɩ 'a mu -tɩ a 'mu, v tɔɛ la 'a mu 'kwli lɛ pu, 'yɛ =bu a yi-e, ε kɔ, 'yɛ =bu a 'ble-e kua. 13'Nɩ 'tɩɛ ni 'klɔ, 'n yi-e ni, -ε mɔ, ε nu -tɛɛ, 'kɩ =bu pu 'lɩ 'a mu -tɩ a 'mu 'kwli lɛ, -ε di-e nu, a 'mu 'v -pleele' ni. 14'N yi-e ni, -ε mɔ, 'na 'kɔkɔv a ti mi 'v nyre mɔ, =wɩ yɪ, -tɛ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsu nu la 'mu 'a tɔɔlɛ. 15'A -tɩ, 'n di -tu 'v 'klɩ, 'mu 'a mu 'hru -nyi, -ε di-e nu, -tɩ a 'mu, ε 'mu 'lɩ 'a mu 'kwli lɛ bi 'a -nɛ ti, 'yɛ =bu 'n 'kɔ.

**Nyɩsua tɔɛ nɛ -a mu ni, -ε mɔ,
-Yusu 'Klɩsu mɔ 'a 'Yu -nɩɔ**

16Ti -hi la a ti 'yɪ, -a lee la 'a mu ni, -tɛ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsu di didie nu, 'kɩ 'lɩ 'a 'klɩkɩnɩnu 'kwli. -Tɩ a 'mu, 'n lee la 'a mu, ε 'yɪ la hidatɩ -mu', -tonyibli yɪ la 'lu -mɔ lɛ -hie 'pa-, 'kɩ 'lɩ 'waa dɩɔnu a 'lulɛ-hihie 'kwli. Kɛɛ, -aan =gbetv a 'yii 'yɛ la 'a -tɩ a 'yi'bubua ni. 17Ti -mu' -kɔ 'yɪ 'a 'baɩ Nyɩsua -nyi la-a -tɩ a 'yi'bubua, -a ni la -tuo kɩ, =a 'win la, -ε mɔ, Nyɩsua -mu', -kɔtɩ a 'yi'bubua, -ε -hi 'v 'a -nɛ =dedede, ε pɩ la win, ε wen: «Nyiblo -bu, nɔ- mɔ 'na 'Yu, 'n -nɔɛ -ni. ε yɪ -nyi 'mu plɔ a bleele.» 18-Aan 'mumu, -a ni la -tuo kɩ, -a kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'hven-, 'kɩ 'lɩ dugba -mu', -ε kɔ 'lu Nyɩsua hlɛɛ la 'lɩ -tɩ a 'mu, -aan nu 'v yɪ la 'a win 'wɩn, -ε -hven la 'lɩ yakɔ 'kwli.

19-Tɛ -a 'yɛ la dɛ a 'mu, ε nu-o ni, -tɩ -bu, Nyɩsua a winwɔn-hanyɔ* hla la, =a kuo =nɛ =wɩv yɪ -tɛɛ, -aan =wɩv a yɩkuolɛ a 'mu 'ɛ bii kle. 'A -tɩ, 'waa -tɩ a 'mu, ba pu=v nua yɪ bu -tɛɛ, -ε nu-o, ε 'wɩ-tɩ 'napɩ yɪ, -ε yɪ wɩn, 'kɩ 'lɩ

halo 'nyi. Ba 'cibi 'v 'a nua yibupupu, ε 'mu-v gba -gbagba, ε 'mu -nyre a -nyinye ki ye. -Nyre 'bu -nye, -ε -bi -nyrajrunyahroye -mu', nyibli yu-ti 'ni 'ye, 'ε yu wlu. Ε -hen 'nyre, -Yusu 'Klusu a -nyre di 'ni wlu, 'ki 'li 'aan =wli ki.

20De gbagbu, 'n yu 'a mu -lee -ni, ε nɔ- mɔ: -Ti -bu, Nyisua a winwlon-hanyu hla la, ti =du -hi la a ti 'yri, 'tu- v 'cru la, 'ki 'li Nyisuaacruen 'kwli, nyiblo =du 'yu 'lu-ti 'li -we, bu -huhia-a kle, 'ki 'li 'a -gbetu a 'kli 'kwli, 'bu 'yu 'li Nyisua a -Hihiu* a 'kli 'kwli 'pa-. 21-Te Nyisua a winwlon-hanyu, v yu la hle, ε 'yu la 'li 'waa dɔnu a 'kli 'kwli 'pa-, keε, Nyisua a -Hihiu, nɔ- yu la =nu 'kli -nyi, 'v hle la -ti -mu', -ε -huen 'li Nyisua -mɔ'.

Ba =tu 'aan dɔnu 'yie, 'ki 'v hitɔnyo a -ta'

(Judi 4-13)

2 1Ti -hi la a ti 'yri, hwinwlon-hanyu, nu- ni la 'li Nyisua a dako 'nyi. Ke- ε di 'mu -ti, ti -bu 'yri, hitɔnyo 'mu 'li 'a mu 'nyi 'hru -ni -we, v 'mu hitɔle -tɔ -ni, -ε di nyibli a 'klo yu nyre. Hitɔnyo a 'mu, v 'yu 'lu-ti 'li -we, bu wen Kukonyo -Yusu 'Klusu a -ti ki, -ε wa mɔ =nu, 'ki 'v 'waa de 'kuku* a -ta'. -Te v ni 'a nunuo le, 'a -ti ε 'yu 'li ti -huhui =du 'li -hie, Nyisua a -bati 'mu =nu klo, v 'mu bu -we. 2Nyibli di koe 'waa nunu-tebli -hɔn =wien le. 'Waa -ti, nyibli di hla 'v Nyisua a -haan'hru -ti 'yie le. 3Hitɔnyo a 'mu, v =tui 'waa 'bio a -tebli ca -mɔ daki. Nɔ- ko -ti, 'v ni hi, 'v keε ne 'a mu, -ε di-e nu, v 'mu 'aan -tebli gba. Keε, koe la 'li bu, Nyisua -yra la-a ni, 'ki bu puu la =nu -bati le, ε 'mu =nu bu -we.

4ε mɔ -teε, ti -hi la a ti 'yri, Nyisua a lelenyu* -bi -mu', -v nu la de 'kuku, Nyisua 'yu la 'waa nyat -yru, 'ε pu la 'li =nu na -mu', -ε 'ye ni jre 'nyi. 'Ki v ni 'li halo 'nyi, 'v =tui =nu 'yie, ε 'mu-v gba -gbagba, -nyrowo -mu' -ko 'yri Nyisua di 'v nyibli -bati le -puu -ni, ε 'mu 'v nyre. 5'Ya 'v 'lu de, ti -hi la a ti 'yri a nyibli -mu', -v 'ye ni =tuu la 'v Nyisua 'v, ε 'yu la 'waa nyat -yru -we, 'ε nu la-a, 'nie 'ε 'yi la, 'ε -we la nyibli a 'mu bu. Ε 'yu la 'waa 'yee =du -wa. Noe* ni -do, nɔ- ε -wa, ε ko nyibli ni =hlon'huen -bi 'huen, -kotu ε yu la nyibli 'ni -lee -ni, -ε mɔ, 'waa 'yrinaabu bu 'sii la 'v yu. 6'Ya 'v 'lu de, 'du -mu', -v mɔ Sodomu* ko Gomolu*, -te 'a nyibli ni la yunyre-tebli, Nyisua klo la =nu ni, 'ε nu na, 'ε pu la =nu 'to pepe. 'Ki ε naa 'v, 'ε tɔ =ne nyibli -mu',

-v 'ye ni =tuu 'v=v, -ε mɔ, ke- 'waa -ne di 'mv =ti -nyrɔwɔ =du.
 7Ti -mv' -kɔ 'yri ε mi la 'v 'du a 'mv 'tɔ pu mɔ, ε 'hrɔɔ la
 nyiblo -mv', -ε mɔ Loti* ni, -kɔti 'a 'klɔ 'sii la 'v yi.
 Yunyre-tebli a 'mv, 'du a 'mv 'a nyibli ni la, ε 'ni -blee-e la
 Loti a 'mv 'a plɔ. 8Loti a 'mv, -ε kɔ 'klɔ 'sii la 'v yi,
 'ki ε 'ti la 'li nyibli a 'mv 'nyi, -v kɔ 'klɔ -nyre la yi, 'a -ne
 -nyrɔwɔ, 'ε yi la yunyre-tebli a 'mv 'ye, v ni la, 'ε yi la 'waa
 pupuwɪn -hɔwɪn 'wɪn. De a 'mv, ε yi la 'a =wlv 'ni di diakti,
 -kɔti ε nɔ- mɔ -bi, ε 'sii la 'v yi.

9-Tebli -mv', -ε -hi la, ε tɔε =ne -a mɔ=ɔ ni, -ε mɔ, Nyɪsva
 yi 'hru -mv', ε di na ni, ε 'mv 'a nyibli wa, -v ni 'li lɛ-tɛɛɛ
 'kwli. -Tebli a 'mv, nɔ- tɔε =ne -a mv -wɛ, -ε mɔ, ε yi
 'hru -mv' ni, ε di na, nyibli -mv', -v kɔ 'klɔ -nyre yi,
 ε 'mv =nv bu =tu, -ε di-e nu, -batipu-nyrɔwɔ 'bu nyre 'v,
 ε 'mv =nv =hwen =tu. 10Seyi-seyi, nyibli -mv', Nyɪsva di
 =hwen =tu diakti, ε 'mv 'v nyibli -bi 'v -hi, nu- mɔ nyibli -mv',
 -v 'cibi 'v yunyre-tebli a nunuo, 'waa =wli -hɔɛ, ε kɔ, -v 'ye ni
 -hɔa -bu =tuu 'v Nyɪsva 'v.

Hitɔɔnyv -mv', -v kɔ -ti 'n lee ne 'a mv, v 'yi =dedede
 a hvannv -kɔ. V 'ni -pu=v nyiblo =du nva yi bu, mɔ, v 'ni
 -pie-e Nyɪsva a lɛlenyv -wɛ, -v kɔ -ti a 'yi'bɔbɔa, 'v -hɛ =nv
 'yri lɛ. 11Mɔ, Nyɪsva a lɛlenyv -mv', -v ni 'klɪ kɪ, -v -hi 'v
 hitɔɔnyv a 'mv 'v, v 'ni -yɛɛ-ε li hitɔɔnyv a 'mv -ti, 'ki 'v
 Nyɪsva ye'. 12Nyibliɔv a 'mv, v 'yi 'lule-hihie -kɔ.
 'Waa nunuklɔ 'wɪ-tɪ 'wan bu a mamvɪ a nunuklɔ yi.
 'Wan bu a mamvɪ a 'mv, v ni 'v bu, 'ki nyibli 'mv =nv klɔ,
 v 'mv =nv 'la. -Tebli -mv', hitɔɔnyv a 'mv, v 'ye ni yru' lɛ,
 nɔ- v 'cɛɛ -ni. ε mɔ -tɛɛ, Nyɪsva di -wɛ =nv bu, =wɪ yi
 'wan bu a mamvɪ. 13Nyɪsva di pu =nv =hwen', =wɪ yi, -tɛ v
 ni, 'v pɪ nyibli =hwen'. 'Waa plɔ a bleeɛ ni -do, nɔ- mɔ
 bu nu 'a -ne yunyrede, 'waa =wli -hɔɛ. Mɔ, 'ye =bu -nyre',
 v ni-e ni. 'Bu mɔ, 'ba 'kukue 'v dɛdiile' lɛ, 'bu ni 'li 'a mv
 'nyi, 'waa nunuklɔ nie ne 'a mv -tɔv, -kɔti v tɔε hitɔɔɛ,
 'v kɛɛ ne 'a mv. -ε -bi de a 'mv, ε ni =nv dɔɔv. 14'Waa de ni
 -do, v yi 'lu -mɔ lɛ -hie, nɔ- mɔ bu pɛ 'lawlunvɔgbɪ -mɔ. 'Waa
 'klɪ 'ni -wɛ-ε 'li, 'ki bu nu yunyre-tebli. 'Bu mv, 'bu 'ye nyibli,
 -v kɔ =wlv a yukuole =yi bu -ku, -ε -bi v kɛɛ =nv ni, -ε di-e
 nu, 'waa 'mumu, v 'mv de 'kuku nu -wɛ. 'A -ne ti, nyibli
 a -tebli, nɔ- v =tui ca -mɔ. Kɛɛ, Nyɪsva a -bati di =nv 'ni klɔ.

15U hie 'v Nyisua a 'hru bu, 'v yi 'wan. Winwlon-hanyo -mu', -e ko 'nyre -mo la Balamu*, -e mo la Bosso a 'yu, yunyreklo ni -do -mu', e ni la, no- nyibli a 'mu, v ni -we. 'Ki e nee la 'li de -huan 'nyi, -e di-e nu, e 'mu 'wliye 'ye. 16Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, -nyrowo =du, Balamu a 'mu, -e nu la de 'kuku, e ni la 'hru wlon. -E -bu 'ki Nyisua naa 'li 'kasra =du a win 'kwli, 'e nu-o, 'kasra a 'mu, -e 'ye ni 'ple le, 'e hlee 'li Balamu a 'mu -mo, 'e yi-ti -mo 'ple, 'e ka Balamu a 'mu 'a 'hru yi, -e di-e nu, e 'ni =ha 'ki yunyrede nu mo mu de.

17Hwinwlon-hanyo -mu', -v ko -ti 'n lee ne 'a mu, -v kee nyibli, v 'wi-ti 'niebuiti yi, -v ma 'li 'kwli le. U 'wi-ti 'nujmi yi -we, pepe yi -hie -ni, 'e ni-e, 'nu a 'mu, nyibli yi -ple, 'ki e 'ye ni di. 'Waa -ne bunule -mu', Nyisua -we -mo, 'ki 'v =nu -mo, no- mo 'li halo nma 'nyi. 18U nve bu 'yaa 'li win, bu pu 'waa dionu a -pli, 'v pu windu -mu', -e 'ye ni da =dedede, 'v =mve-e le, 'ki bu kaa nyibli -mu', -v =tue -hon 'li nyibli -mu' 'nyi, -v 'yi Nyisua a 'hru -yi, 'v -hve-e, 'ki nyibli a 'mu, bu nu -tounmlt ni -do -mu', 'waa =wli -hve, 19'v yi nyibli a 'mu -lee -ni, -e mo, nyiblo =du 'yi =nu win ki -koo -ni, 'a -ti, 'a -ne =dedede 'waa =wli di -hua, v -we 'li bu nu-o ni. =Tagbi, hitonyo a 'mu, -v ni 'puple le, de 'kuku, no- koo =nu win ki. 'Bi a yi-e ni, -e mo, de -bu, -e koo -tonyiblo win ki, no- ko =koyu -tonyiblo a 'mu e -mo. 20'Bu mo, nyibli 'bu yru -aan Kukonyo -Yusu 'Kliso, -e we nyibli, e ko, 'bu hie 'v 'klo -bu a yunyre-tebli bu, -e yi nyibli yre nyre, kee, 'bu gba ti gbi, 'ti- 'bu =tu yunyre-tebli a 'mu a nunuo -wlu de, 'ti- -tebli a 'mu 'bu koo =nu win ki, -e -bu 'a de yrayru -mu', v ni, e di nyre yi diaki, e 'mu 'v 'a yi-hede 'v -hi. 21-Te e ni 'mu le, e di nu wen -tee, 'ki 'v =nu -mo, 'ki v 'ni 'yie wen 'li 'hru -bu, -e 'sii 'v yi, 'e -hi 'v bu yi 'hru a 'mu -tee, 'ti- bu hie 'v=v bu, bu 'ye ni =tuu 'ki 'v -ti -bu, Nyisua yi =nu -lee -ni. 22De -bu, -e yi nyibli a 'mu ki ye, e ko 'ledu, 'e tue =ne nyibli. 'Ledu a 'mu, e no- -bu: De -bu, -gbi -wle, no- e yi di de. U wen 'ni de: Buvu -bu, v -we -puple -mo -te ti ne -bu, e no- mi 'li 'blu 'nyi bu pe mo de.

-Yusu 'Kliso di 'ni di de

3 1'Na nunatumupu -na, 'crien -bu, 'n yi 'a mu -mo 'cru -ni, e no- mo 'hven a 'crien. 'Ki 'li 'crien ni 'hven a 'mu 'kwli, -tebli -mu', a -we yiyie -mo, nu- 'n yi 'a mu -mo 'cru -ni, 'ni pu 'li 'a mo=oo 'kwli, -e di-e nu, a 'mu 'v -pleele' ni,

a 'mυ -tɛbli a 'mυ 'lu -mɔ ɛ -hie -tɛɛ. 2-Tɪ -bυ, Nyɪsua a winwɔn-hanyυ* hɛ la, yɪ-hɛ-nyre a ti 'yri, 'n -hʋɛ-ɛ nɪ, bu bi 'lɪ 'a mυ 'kwli ɛ. -Tɪ -bυ, -aan Kʋkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsʋ, -ɛ mɔ -aan Wanyɔ*, ɛ lee nɛ 'a mυ ba nu, bu bi 'lɪ 'a mυ 'kwli -wɛ. 'Kɪ ɛ naa 'lɪ 'a -kʋannunyibli -mυ', ɛ ya 'a mυ yɪ, 'ɛ tɔɔ nɛ 'a mυ -tɪ a -tɛɛ. 3Dɛ gbagbυ -mυ', 'n -hʋɛ ba yɪ, ɛ nɔ- mɔ: Ti -mυ', -ɛ kɔ 'yri 'kɔ di 'v bυ -wɛɛ -nɪ, nyibli di 'nɪ di, yɪnyre-tɛbli a pɛpɛ -mυ', 'waa -wɪ -hʋɛ, v 'mυ-v nu. 4Kɛ- v di pʋ: «-Bɪ' -Yusu 'Kɪsʋ nɪ 'kɪ yɪ 'lɪ? -Bɪ ɛ 'yɪ la ɛ -pʋ, -ɛ mɔ, ɛ di la 'nɪ di de?» -Aan 'baʋv 'kʋkʋ ɛ, 'ɛ 'yɛ -hʋan nɪ di. Kʋɛ la 'lɪ ti -mυ', -ɛ kɔ 'yri Nyɪsua nu la 'kɔ 'yie bυ, -tɛ -tɛbli nɪ la 'mυ, kɛ- ɛ 'tɛ nɪ 'mυ. =Dedede, nɔ- 'yɪ 'cɪcɪ -nɪ.

5Nyibliɔv a 'mυ, -v ni 'pʋplɛ ɛ, v 'nɪ -hʋa-a bυ yru-o ɛ, -ɛ mɔ, see la, Nyɪsua pʋ la win, 'ɛ nu yakɔ kɔ -tʋtʋ 'hʋɛn-. 'Kɪ ɛ naa 'lɪ 'nie 'kwli, 'ɛ nu -tʋtʋ, 'ɛ -hɪhɪa -tʋtʋ kɔ 'nie 'hʋɛn- 'yɪ ɛ. 6'Nie nɪ -do a 'mυ, ɛ nɔ- ɛ -nu, ti -hi la ti 'yri a 'kɔ, 'ɛ -wɛ la-a bυ, ti -mυ' -kɔ 'yri 'yiyinie gbagbυ 'yɪ la, 'ɛ ka la 'kɔ a pɛpɛ kɪ. 7Nyɪsua a =gbɛv, nɔ- pʋ la win de, -ɛ mɔ, yakɔ kɔ -tʋtʋ 'hʋɛn-, -a yɪ kɛ 'yɛ, 'kɪ v di 'v nɪ, ɛ 'mυ -nyrɔwɔ -bυ kɪ yɛ, -ɛ kɔ 'kwli ɛ di 'lɪ na -nuu -nɪ, ɛ 'mυ -tʋtʋ kɔ yakɔ 'hʋɛn- -hien -nɪ pɛpɛ. Yakɔ kɔ -tʋtʋ 'hʋɛn-, v nɪ 'v -nɪnɪ, -batipʋ-nyrɔwɔ 'mυ 'v nyre, -ɛ kɔ 'kwli Nyɪsua di 'v nyibli -mυ', -v 'yɛ nɪ =tuu 'v-v bυ -wɛ.

8'Na nunatumʋv -na, ɛ kɔ dɛ gbagbυ, -kɔtɪ -ɛ 'yɛ nɪ di 'a mυ -mɔ nɪ -hru. Dɛ a 'mυ, ɛ nɔ- mɔ: 'Kɪ 'v Nyɪsua yɛ', -nyrɔwɔ nɪ -do mɔ 'yri a 'miliwɔ nɪ -do, kɔ, 'yri a 'miliwɔ nɪ -do mɔ -nyrɔwɔ nɪ -do -wɛ. 9Nyibli -bɪ a 'lulɛ-hihie, ɛ nɔ- mɔ: Kʋkɔnyɔ Nyɪsua, ɛ yɪ -wɛn kɛ', kɔ, dɛ -bυ, ɛ pʋ ɛ, ɛ di la nu, ɛ 'nɪ -nu-o lɪ-t. Kɛɛ, ɛ 'yɪ ɛ -nɪ. ɛ 'wɪ-t, ɛ kɔ =wɔv a 'lula, 'kɪ 'v 'a mυ -mɔ'. ɛ yɪ -nyɪ 'a mυ 'hru, 'kɪ ba hie 'v dɛ 'kʋkʋ, a ni bυ, -kɔtɪ ɛ 'nɪ -hʋa-a lɪ, 'kɪ nyibliɔv bυ 'wan. Kɛɛ, dɛ -bυ, ɛ -hʋɛ, nɔ -mɔ nyibli a pɛpɛ bυ hie 'v dɛ 'kʋkʋ* a nunuo bυ.

10-ɛ -bɪ 'kɪ, ti 'bυ nyre 'v, ɛ mɔ -tɛɛ, Kʋkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsʋ di 'nɪ di de. -Nyrɔwɔ -mυ', ɛ di ya, nyiblo =dʋ 'yɪ-t -yɪ. 'A 'lɪdɪdɪ di 'wɪ-t 'yiyriɔ a 'lɪdɪdɪ yɪ, -ɛ yɪ di ti -mυ' -kɔ 'yri v 'yɛ nɪ -plɛ 'v-v. -Nyrɔwɔ a 'mυ, Kʋkɔnyɔ -Yusu di ya, -tonyibli di 'wɪn -cɪcɪ gbagbɪ, kɔ, yakɔ 'mυ 'wan,

-tebli a pepe, -ε ni 'li yakō yi, ε 'mu hin pepe, -tutu kō -tebli a pepe -bu, -ε ni 'ne-ε ki, ε 'mu 'wan.

11 -Te -tebli a pepe di bu-wuwe le nu, 'a -ti, 'aan 'yrinaabui kō bu 'sii 'v yi. 'Ki a kō ba ni 'li Nyisua -ji' pepe, ε kō, a 'mu 'v-v -tuu -ni, 'ki 'li 'a -ne -dedede 'kwli. 12 Ba -ple -nyrowō -bu, Nyisua di ya, a 'mu 'v 'kli -tu -we, -ε di-e nu, -nyrowō a 'mu, ε 'mu 'v nyre -te ti ne -bu. -Nyrōwō a 'mu 'kwli, yakō di 'ni hin, kō, ε 'mu 'wan, kō, -tebli a pepe -ni 'li yakō yi, ε 'mu hin pepe. 13 Kee, Nyisua pu 'li-t ni, -ε mō, ε di nu yakō yrayru kō -tutu yrayru 'hven-. 'Ki 'li -te a 'mu, -haan-tebli ni -do, nu- nyibli di 'li -nuu -ni. Nō- mō de, -a yi -ple.

14 Nō- kō -ti, 'ni yi 'a mu -lee -ni, 'na nunatumupu -na, -te a yi -nyrowō a 'mu -ple, Kōkōnyō di ya, ba -tu 'v 'kli, 'aan 'yrinaabui 'mu 'v yi 'sii -ni, -ε di-e nu, Kōkōnyō 'bu -di de, 'bu ye 'v 'a mu bu, a 'ni -ha 'li de 'kuku 'nyi ni, kō, kibwēenle 'mu 'li 'aan -wlv ki ni. 15 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ε mō, de -ni=e, -aan Kōkōnyō -Yusu 'Klisu, 'a 'lidiē 'ε 'tiē -wleē ke', ε nō- mō, ε kō -wlv a 'lila, 'ε -hve-ε, 'ki nyibli bu kō 'hru, bu hie 'v 'waa de 'kuku bu, -ε di-e nu, ε 'mu -nu wa. Pōlv, -ε mō -aan 'diayi, -a -nue -ni, 'ki 'li 'a 'criēn 'kwli, -tebli a 'mu, 'n hle, ε hla-a ni. =Tō -mu', Nyisua -nyi-e, nō- ε -nu, 'ε 'cri 'criēn a 'mu. 16 'Ki 'li 'a 'criēn a 'mu 'kwli, 'bu yi -tudu a 'mu ni 'cri, -ti ni -do -bu, 'n hle, ε nō- ε hle -we. Kee, -tebli -bi, -kōti ε hle, 'ki 'li 'a 'criēn 'kwli, ε kla 'mu. Nyibli -mu', -v 'yi =tō -kō, ε kō, -v 'yi =wlv -kō -we, -ti -bu, ε hle, v yi-t 'ni 'cici -ni, =wi yi, -te v ni, 'v yi Nyisua a win a 'keti -bi 'cici -ni.

17 'Na nunatumupu -na, 'a mu -mō -bi, a -we -tebli a 'mu, 'a yiyie -mō. 'A -ti, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, ba -tu 'aan dōnu 'yie, -ε di-e nu, nyibli -mu', -v 'ye ni =tuu 'v Nyisua 'v, v 'ni -ha 'a mu -kaa -ni, a 'ni -ha -nu =wien kuv, kō, -te -mu', a 'blee 'v kua, a 'ni -ha 'v -wlu -hōn. 18 Kee, ba 'cibi 'v, ba kuv -aan Kōkōnyō -Yusu 'Klisu =wien, -ε mō -aan Wanyō*, -ε di-e nu, ε 'mu 'a mu -haande -mō nu, -haande a 'mu, ε 'mu kle -bii -ni, kō, 'a yiyie a 'mu, ε 'mu kle -bii -ni -we. Nyibli a pepe bu -nyi-e -ti a 'yi'bubua, -te ti ne -bu, kō -te ε te yi bu. Ke- bu ni 'mu.

SAAN* A YU-HECRIEN

ε 'cru la

-Yusu 'Klisu, nɔ- mɔ Nyisua a Win,
-ε yɪ -a mu 'klɔ yrayru -nyi

1 Nyiblo -mu', -kɔti -a yɪ 'a mu -mɔ 'cru -ni, ti -mu' -kɔ 'yri Nyisua 'ye la 'klɔ ni ni, ε ni la 'klɔ. -Aan -gbetu, -a 'wɪn 'a win ni, -aan 'yii 'ye=e, ε kɔ, -aan dabu 'v -hren=e le. Nyiblo a 'mu, ε nɔ- mɔ Nyisua a Win -mu', -ε yɪ nyibli 'klɔ yrayru -nyi. **2** Nyisua, nɔ- tɔɔ ne -a mu 'klɔ yrayru a 'mu yɪ, =a 'ye=e, =a yɪ 'a mu 'a -ti -lee -ni. 'Klɔ yrayru -mu', ε 'ni -we=e 'li. Kɔe la 'li bu, 'ki 'klɔ yrayru a 'mu, ε ni 'li -aan 'Bai Nyisua 'huɪ bu, -te ti ne -bu, Nyisua 'ε tɔɔ =ne -a mɔɔ yɪ. **3** De -bu, -aan 'yii 'ye, kɔ -aan nuɪ 'wɪn, nɔ- kɔ -ti -a yɪ 'a mu -lee -ni, -ε di-e nu, a 'mu -a mu ke' bi, a kɔ -a mu 'hven-, -a 'mu 'li 'kɪbi 'li kɔ, kɔ, -a 'mu -mɔe. -A mu -mɔ -bi, -mumɔe a 'mu, -a -mɔe, -a kɔ -aan 'Bai Nyisua 'hven-, -a mu -mɔe, ε kɔ 'a 'Yu -Yusu 'Klisu* 'hven-. **4**-Ti a 'mu, -a yɪ 'a mɔɔ -mɔ 'ni 'cru -ni, -ε di-e nu, -aan dɔɔv 'mu =ce.

Ba naa -nyre'

5 Nyisua mɔ -nyre =nɔ. 'Kɪ 'li-t 'huɪ, halb 'yɪ 'li -ni. Titie -mu', -a 'wɪn 'li -Yusu 'Klisu wɔɔn, 'ti- -a -pɪ 'a mu, ε nɔ- -bu: **6** 'Bu mɔ, =ba yɪ le ni pɪ, -ε mɔ, -a kɔ Nyisua 'hven- -a -mɔe ni, 'ti- =ba 'tɛ yɪ 'li halb 'nyɪ le ni ne, -ε -bi ε =hen 'nyre, -ε mɔ, -a mɔ hulekɔnyibli -nɔ, 'ti- -a 'ni -na-a li 'hru -mu', -ε 'sii 'v yɪ. **7** Kεε, 'bu mɔ, =ba yɪ -nyre' ni -nee -ni, -te Nyisua -nu, 'ε ni 'li -nyre 'kwli, -ε -bi ε =hen 'nyre, -ε mɔ, -a kɔ -aan 'bio 'hven-, -a -mɔe ni, ε kɔ, Nyisua a 'Yu -Yusu 'Klisu a -hlo 'ε 'wɔwle -aan de 'kuku*, -ε di-e nu, -a 'mu 'v yɪ 'sii -ni.

8 'Ya 'v 'lu de, 'bu mɔ, =ba yɪ le ni pɪ, -ε mɔ, -a 'ni -nu-o li de 'kuku, ε 'wɪ yɪ, -aan dɔɔv -a kee -ni, 'ti- Nyisua a -ti a -teε 'ε 'yɪ 'li -aan =wli kɪ -ni. **9** Kεε, 'bu mɔ, =ba yɪ-t ni yruɪ,

-ε mɔ, -a ni de 'kuku, -ε -bɪ -a -wɛ 'lɪ -ba kuo Nyɪsua =wɪv yɪ nɪ, -tɪ -mʊ', ε hlɛ, ε ni=e nɪ. -Tɪ a 'mʊ, ε nɔ- mɔ, ε di -aan de 'kuku 'nɪ 'wɔwla -nɪ, ε 'mʊ 'v -a mʊ yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v 'a =gbɛtʊ yɪ, -ε di=e nu, de -huan =dʊ 'nɪ =ha 'lɪ -a mʊ 'lɪ nɪ. 10 Kɛɛ, =ba yɪ lɛ nɪ pɪ, -ε mɔ, -a 'yɪ de 'kuku -nu, ε =hɛn 'nyrɛ, -ε mɔ, Nyɪsua mɔ hɪlɛkɔnyɔ =nɔ, 'tɪ- 'a win 'yɪ 'lɪ -aan =wɪlɪ kɪ -nɪ.

2 1'Na 'yonʊ -na, 'n yɪ -tɪ -bʊ 'nɪ 'crɪ, 'kɪ 'v 'a mʊ -mɔ, -ε di=e nu, a 'nɪ =ha de 'kuku nu. Kɛɛ, 'bʊ mɔ, nyɪblo 'bʊ nu de 'kuku, ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, -a kɔ nyɪblo, de 'kuku 'yɪ 'lɪ -nɪ. ε nɔ- nyra 'v -aan 'Bat Nyɪsua 'hʊɪ bʊ, 'ɛ de=ɛ, 'kɪ 'v -aan -ta'. Nyɪblo a 'mʊ, ε nɔ- mɔ -Yusu 'Kɪɪsʊ. 2 ε nɔ- -hɛ -cɔhlɔn*, 'ɛ 'kʊ, 'kɪ 'v -aan -ta'. ε nɔ- Nyɪsua nɛɛ 'lɪ, 'ɛ 'wɔwɛ -aan de 'kuku. ε 'yɪ -a mʊ nɪ -do a de 'kuku 'pa-, ε 'nɪ 'wɔwla-a lɪ-tɪ, kɛɛ, nyɪbli a pɛpɛ -mʊ', -v nɪ 'nɛ- 'kɪ kɪ, nʊ- kɔ de 'kuku ε 'wɔwɛ -nɪ.

Nyɪblo -mʊ', -ε yɪ Nyɪsua, ε =tʊɪ 'v=v nɪ

3'Bʊ mɔ, -tɪ -bʊ, Nyɪsua yɪ -a mʊ -lee -nɪ, =ba yɪ 'v=v nɪ =tʊɪ -nɪ, nɔ- di -a mɔ-ɔ -tɔɔ -nɪ, -ε mɔ, ε mɔ -tɛɛ, -a yɪ=e nɪ. 4'Bʊ mɔ, nyɪblo 'bʊ nɪ 'v, 'bʊ pʊ lɛ, ε yɪ=e nɪ, 'tɪ- 'bʊ 'yɛ nɪ =tuu 'v 'a win 'v, -ε -bɪ ε mɔ hɪlɛkɔnyɔ =nɔ, 'tɪ- -tɪ a -tɛɛ 'yɪ 'lɪ 'a =wɪv kɪ -nɪ. 5 Kɛɛ, nyɪblo 'bʊ nɪ 'v, 'bʊ yɪ 'v Nyɪsua a win nɪ =tʊɪ -nɪ, ε 'wɪ yɪ, ε nɔ- nʊɛ Nyɪsua -tɛɛ. 'Bʊ mɔ, =ba yɪ 'v Nyɪsua nɪ =tʊɪ -nɪ, ε tʊɛ =nɛ yɪ, -ε mɔ, -a kɔ Nyɪsua 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ. 6 Nyɪblo 'bʊ nɪ 'v, 'bʊ pʊ lɛ, ε kɔ Nyɪsua 'hʊɛn-, v -mʊɛ nɪ, -ε -bɪ ε blɛɛ yɪ, -tɛ -Yusu 'Kɪɪsʊ nɪ la nɪna, kɛ- bʊ nu nɪna -wɛ.

7'Na nunatumupʊ -na, tɛtɛbʊ* -bʊ, 'n yɪ 'crɪ, 'kɪ 'v 'a mʊ -mɔ', ε 'yɪ tɛtɛbʊ yrayrʊ 'pa-, a 'yɪ -huan nɪ 'wɪn. Kɛɛ, -tɪ nɪ -do -mʊ', v lee la 'a mʊ, tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ v =tu la -Yusu 'Kɪɪsʊ a -tɪ a hɪhla -wɪlɪ, -tɪ nɪ -do a 'mʊ, ε nɔ- =nɔ. 8 Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'kɪbɪa -bɪ kɪ, -tɪ -bʊ, 'n yɪ 'crɪ, 'kɪ 'v 'a mʊ -mɔ, ε 'wɪ-tɪ tɛtɛbʊ yrayrʊ yɪ. -Yusu 'Kɪɪsʊ a 'yrɪnaabʊ tɔɔ nɛ -a mʊ nɪ, -ε mɔ, tɛtɛbʊ a 'mʊ, ε mɔ -tɛɛ a tɛtɛbʊ =nɔ. 'Aan 'yrɪnaabʊ tʊɛ nɛ -a mʊ nɪ -wɛ. -A yɪ=e nɪ, -ε mɔ, ε mɔ de yrayrʊ =nɔ, -kɔtɪ halɔ yɪ 'lɪ 'nɪ -wɛ, -tɛɛ a -nyrɛ -wɛ -nyɪnyɛ -mɔ.

9 Nyɪblo 'bʊ nɪ 'v, 'bʊ pʊ lɛ, 'kɪ ε nɪ 'lɪ -nyrɛ 'kwɪlɪ, 'tɪ- 'bʊ yraa nɛ 'a 'bɪo -Yusu a nyɪbli, -ε -bɪ ba kɔ 'a yiyie,

-ε mɔ, 'kɪ ε 'tɛ nɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ. 10Kεε, nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, 'bʊ nʊε nε 'a 'bio, 'kɪ ε nɪ 'lɪ -nyrε 'kwli. =Dedede 'yɪ 'lɪ 'a =wlv kɪ -nɪ, -ε -wε 'lɪ -bʊ nu-o, bʊ nu dε 'kuku*. 11Kεε, nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, 'bʊ yraa nε 'a 'bio, ε 'wɪ-tɪ, 'kɪ ε 'tɛ nɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ, 'ε nεε 'lɪ halɔ 'nyɪ lε. Ε 'nɪ 'ye=e lɪ =dedede, halɔ a -tɪ.

A 'nɪ 'nʊε 'lɪ 'klɔ -bʊ a -tɛbli

12'A mʊ 'yonʊ -mʊ', 'a mʊ kɔ -tɪ, 'nɪ yɪ 'cru, -ε nu-o, dε -mʊ', -Yusu 'Klɪsʊ nu, 'a -tɪ, Nyɪsʊa 'wɔwla 'aan dε 'kuku* nɪ. 13'A mʊ 'bainʊ, 'n yɪ 'cru 'a mʊ -mɔ, -kɔtɪ a yɪ nyiblo -mʊ' nɪ, -ε nɪ la 'ʊ, tɪ -mʊ' -kɔ 'yri Nyɪsʊa 'yε la 'klɔ nɪ ni. 'A mʊ gbloyɔ -mɔ -bɪ, 'n yɪ 'cru 'a mʊ -mɔ -wε, -kɔtɪ a -ha 'ʊ Satan*, -ε mɔ 'kuo -hʊn* a nyiblo gbagbʊ 'hru wlɔn, -ε kɔ 'klɔ a yunyinyre -hi 'ʊ 'a -nε =dedede.

14'A mʊ 'yonʊ -mʊ', 'n yɪ 'cru 'a mʊ -mɔ, -kɔtɪ a yɪ Nyɪsʊa nɪ, -ε mɔ -aan 'Bai. 'A mʊ 'bainʊ, 'n yɪ 'cru 'a mʊ -mɔ, -kɔtɪ a yɪ nyiblo -mʊ' nɪ, -ε nɪ la 'ʊ, tɪ -mʊ' -kɔ 'yri Nyɪsʊa 'yε la 'klɔ nɪ ni. 'A mʊ gbloyɔ -mʊ', 'n yɪ 'cru 'a mʊ -mɔ, -kɔtɪ a nɪ 'klɪ kɪ, 'a -tu Nyɪsʊa a -tɪ bʊ, 'kɪ 'lɪ 'aan =wlv kɪ, 'a -ha 'ʊ Satan 'hru wlɔn -wε, -ε kɔ 'klɔ a yunyinyre -hi 'ʊ 'a -nε =dedede.

15A 'nɪ 'kʊε 'lɪ 'klɔ -bʊ 'a -tɛbli =wien lε, kɔ a 'nɪ 'nʊε 'lɪ klɔ -bʊ a -tɛbli. 'Bʊ mɔ, nyiblo 'bʊ nʊε 'klɔ -bʊ a -tɛbli, -ε -bɪ ε =hɛn 'nyrε, -ε mɔ, ε 'yɪ -aan 'Bai Nyɪsʊa -nʊε -nɪ. 16-Tε 'klɔ -bʊ a -tɛbli nɪ 'mʊ, ε nɔ- -bʊ: yunyire-tɛbli -mʊ', nyibli -hʊε bʊ nu, ε kɔ -tɛbli -mʊ', -ε kɔ ca nyibli -kɔ, kɔ -tɛbli -mʊ', -kɔtɪ nyibli 'ʊ 'yεε 'lɪ 'waa dɪɔnʊ, -tɛbli a pɛpɛ a 'mʊ, 'kɪ ε -hʊɛn 'nε- 'klɔ -bʊ kɪ. Ε 'nɪ -hɔn-ɔ 'lɪ -aan 'Bai Nyɪsʊa -mɔ. 17Ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, 'klɔ -bʊ, ε di bʊ 'nɪ -wε, -tɛbli a pɛpɛ -bʊ, -ε kɔ ca nyibli -kɔ, ε di -wε bʊ. Kεε, nyiblo -mʊ', -ε ni Nyɪsʊa a kɪwɛɛnle, ε di nɪ 'klɔ yrayrʊ, -ε 'yε nɪ -wε 'lɪ.

Ba -tu 'aan dɪɔnʊ 'yie, 'kɪ 'ʊ nyibli -mʊ', -ʊ yraa -Yusu 'Klɪsʊ -mɔ

18'Na 'yonʊ -na, tɪ -mʊ', -ε hie 'lɪ, 'klɔ -bʊ, ε 'mʊ 'lɪ -wε, ε 'yɪ -hʊ. A 'wɪn nɪ, -ε mɔ, lɛ'ɔɔtɪ 'yri, -Yusu 'Klɪsʊ a yraanyibli di 'nɪ di. Ε mɔ -tɛε, -a yɪ-e nɪ, -ε mɔ, tɪ -bʊ,

-a ni ki, -Yusu 'Klisu a yraanyibli -huchui, nu- -di. 'Waa 'lidiidie tve ne -a mu ni, -e mo, le'booti, no- -a ni ki. 19 Yraanyibli a 'mu, 'ki v ni la 'ne- -a mu 'nyi, kee, seyi-seyi, v ko -a mu 'hven-, -a 'yi -hvan de ni -do ni -he. No- ko -ti 'v -hon 'ne- -a mu 'nyi. 'Bu mo, 'bu mo wen -aan nyibli, 'ki v 'tie di wen 'ne- -a mu 'nyi ni. De a 'mu, e nyre 'v ni, -e di-e nu, -a 'mu=v le yru, -e mo, v 'yi la -aan nyibli 'pa-.

20 'A mu -mo -bi, -Yusu 'Klisu -nyi 'a mu 'a -Hihiu* ni. E no- nu=o, 'aan pepe, 'a yi de -bu, -e mo -ti a -tee. 21 'Bu mo, 'ni yi 'a mu -mo 'ni 'cru -ni, 'ni -pu=v le, -e mo, a 'yee -ti a -tee ni yi. 'N yi 'cru 'a mu -mo, 'mu=v hla, -e mo, a yi -ti a -tee ni, ko, 'a yi=e -we, -e mo, 'ki 'li -ti a -tee a 'mu 'nyi, hi 'yi 'li -ni. 22 Nyoo- mo hinyoo 'li? Hinyoo, no- -mo nyiblo -mu', -e pi le, -e mo, -Yusu 'Klisu, e 'yi Wanyoo* -mu', Nyisva pu la le, e di la ya 'pa-. Nyiblo -mu', -e 'yi -aan 'Bai Nyisva ko 'a 'Yu 'hven- a -ti ki -wen, no- mo -Yusu 'Klisu a yraanyoo. 23 'Bu mo, nyiblo 'bu 'yi Nyisva a 'Yu a -ti ki -wen, -e -bi e =hen 'nyre, -e mo, e 'yi -Yusu 'Klisu a 'Bai -yi. Kee, nyiblo 'bu yi 'v=v nyibli yi ni -hlee -ni, -e mo, -Yusu 'Klisu mo Nyisva a 'Yu =no, nyiblo a 'mu, e no- yi -Yusu a 'Bai Nyisva.

24 'A mu -mo -bi, -tebli -mu', a 'win, kve la 'li ti -mu' 'yri bu, -e ko 'yri v =tu la 'v -Yusu 'Klisu a -ti a hihla -wlu, ba nu=o, -tebli a 'mu, bu ni 'li 'aan =wlv ki. 'Bu mo, 'bu 'tie ni 'li 'aan =wlv ki, -e -bi a ko Nyisva a 'Yu ko 'a 'Bai 'hven-, a 'tie di -mve. 25 Nyisva a 'Yu pu 'li-ti ni, -e mo, e di -nyi -a mu 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.

26 Nyibli -mu', -v -hve -bu kaa ne 'a mu, nu- ko -ti 'n yi 'a mu -mo 'cru -ni. 27 'A mu -mo -bi, Nyisva a -Hihiu -mu', -Yusu 'Klisu -nyi 'a mu, no- 'tie ni 'v 'a mu ke'. -Te e ni 'mu le, a 'yi 'ki yi -blee =ne de, 'ki tonyoo =du bu too ne 'a mu, -koti Nyisva a -Hihiu tve ne 'a mu ni, 'ki 'v 'a -ne =dedede a -ta', 'ti- e tve ne 'a mu -ti a -tee, e 'ni -kaa li 'a mu. 'A -ti o, a ko -Yusu 'Klisu 'hven-, ba 'cibi 'v -mumve, =wi yi -te e nu=o 'aan tole.

28 'E mo -tee, 'na 'yonu -na, a ko -Yusu 'Klisu 'hven- ba 'cibi 'v -mumve, -e di-e nu, -nyrooo -mu', e di ya, huannu 'ni -ha -a mu nu, 'ti- -tvi 'ni -ha -a mu nu,

'kɪ 'v=v ye', 29 A yi-e nɪ, -ε mɔ, -Yusu 'Klɪsɔ, ε 'sii 'v yɪ -tɛɛ. 'A -tɪ, ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ yɪ yɪ'sii-tɛblɪ nɪ ni, -ε -bɪ nyiblo a 'mɔ, ε nɔ- mɔ Nyɪsɔ a 'yɪ.

-A mɔ Nyɪsɔ a 'yonɔ -nɔ

3 ¹Ba 'ye nɔɛɛ gbagbɔ -mɔ', -aan 'Baɪ Nyɪsɔ -kɔ, 'kɪ 'v -a mɔ -mɔ'. ε dɛɛ nɛ -a mɔ 'a 'yonɔ. De -mɔ', -kɔtɪ 'klɔ kɪ a nyibli, v 'yɛ nɪ yru-o, -ε mɔ, -a mɔ Nyɪsɔ a 'yonɔ -nɔ, ε nɔ- mɔ, v 'yɪ -aan 'Baɪ Nyɪsɔ -yɪ. ²'Na nunatumupɔ -na, -tɛ tɪ nɛ -bɔ, -a mɔ -mɔ Nyɪsɔ a 'yonɔ. Kɛɛ, dɛ -mɔ', -a di -hɛ 'kɪ ye', -a 'yɛ-ε nɪ yɪ -tɛɛ. Kɛɛ, dɛ -a -yɪ, ε nɔ- mɔ, -Yusu 'Klɪsɔ 'bɔ di -hɔan dɛ, -tɛ ε nɪ 'mɔ, kɛ- a di 'mɔ nɪ -wɛ, -kɔtɪ -a di-e lɛ 'nɪ yru -tɛɛ. ³'A -nɛ nyiblo 'bɔ yɪ dɛ -bɔ, -Yusu 'Klɪsɔ di nu, kɔ, 'bɔ yɪ-tɪ nɪ -plɛ, -ε -bɪ ε di 'kɛɛ dɛ 'kuku a nunuo, ε 'mɔ -Yusu yɪ 'wɪ, -ε 'yɛ nɪ nu dɛ 'kuku*.

⁴'Bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ 'cibi 'v dɛ 'kuku a nunuo, -ε -bɪ ε -hɛn 'nyrɛ, -ε mɔ, ε 'nɪ =tuu 'v Nyɪsɔ a tɛtɛ* 'v, -kɔtɪ dɛ 'kuku a nunuo, nɔ- mɔ nyiblo 'bɔ 'yɛ nɪ -tuu 'v Nyɪsɔ a tɛtɛ 'v. ⁵A yi-e nɪ, -ε mɔ, -Yusu 'Klɪsɔ di 'nɛ- 'klɔ kɪ nɪ, 'kɪ dɛ 'kuku -bɔ -a ni, ε 'mɔ=v 'wɔwla -nɪ. ε nɔ- -mɔ -bɪ, dɛ 'kuku 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -nɪ. ⁶'A -tɪ, 'bɔ mɔ, nyiblo kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn-, 'bɔ 'cibi 'v -mɔmɔɛ, nyiblo a 'mɔ, ε 'nɪ 'cibi-e 'v dɛ 'kuku a nunuo. Kɛɛ, nyiblo 'bɔ 'cibi 'v dɛ 'kuku a nunuo, ε tɔɛ nɛ -a mɔ nɪ, -ε mɔ, ε 'yɛɛ -Yusu 'Klɪsɔ nɪ 'yɛ, ε kɔ, ε 'yɪ-tɪ -yɪ -wɛ.

⁷'Na 'yonɔ -na, nyiblo =dɔ 'nɪ 'kaa 'lɪ 'a mɔ. 'Bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ yɪ dɛ nɪ ni, -ε 'sii 'v yɪ, ε 'wɪ yɪ, ε 'sii 'v yɪ a -tɪ -nɔ, =wɪ yɪ, -tɛ -Yusu 'Klɪsɔ -nu, ε 'sii 'v yɪ. ⁸Kɛɛ, nyiblo -mɔ', -ε 'cibi 'v dɛ 'kuku a nunuo, 'kɪ ε nɔ- -mɔ -bɪ, ε -hɔn 'lɪ Satan* -mɔ, Satan a 'mɔ, -ε 'tɛɛ gbɛɛ dɛ 'kuku a nunuo 'lɪ -mɔ. Dɛ- kɔ -tɪ Nyɪsɔ a 'Yɪ 'ɛ di 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, ε nɔ -mɔ bɔ -wɛ Satan a 'mumu, 'a nunu-tɛblɪ a pɛpɛ bɔ.

⁹Nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ mɔ Nyɪsɔ a 'yɪ, ε 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bɔ 'cibi 'v dɛ 'kuku a nunuo, -kɔtɪ 'klɔ yrayrɔ -mɔ', Nyɪsɔ -nyɪ-e, nɔ- ni -kɔan, 'kɪ 'lɪ 'a =wɔv kɪ. 'Hru 'yɪ 'kɪ 'v bɔ -pɛ dɛ, 'kɪ bɔ 'cibi 'v dɛ 'kuku a nunuo, -kɔtɪ ε mɔ Nyɪsɔ a 'yɪ -nɔ. ¹⁰Dɛ -bɔ, -ε -hɪhɪɛ Nyɪsɔ a 'yonɔ kɔ Satan a 'yonɔ 'hɔɛn-

'yi le, ε nɔ- mɔ: Nyiblo 'bu 'ye ni nu -tebli -bu, -ε 'sii 'u yi, kɔ, 'bu 'yi 'a 'bio -nue -ni, ε tɔe ne -a mu yi, -ε mɔ, nyiblo a 'mu, ε 'yi Nyisua a 'yu 'pa-.

Nyisua wen 'ni, -ba nunue -ni

11 Tɔɔwin -mu', a 'win, kuɛ la 'li ti -mu', -ε kɔ 'yri u -tu la 'u -Yusu 'Klisu a -ti a hihla -wlu, ε nɔ- mɔ: -A kɔ -ba nunue -ni. 12 Nyiblo -mu', -ε kɔ 'nyre -mɔ Kaen*, -te ε ni la 'mu, -a 'yi yi -blee -ni, -ba ni 'mu le. ε nɔ- mɔ -bi, ε mɔ la Satan*, -ε kɔ 'klɔ a yunyinyre -hi 'u 'a -ne =dedede 'u, 'a 'yu =nu, 'ε 'la la 'a dɔnu a 'diayi. De- kɔ -ti 'ε 'la la-a 'li? ε 'la la-a ni, -ε nu-o, 'a nunu-tebli a pɛpɛ, ε ni la, ε nyre la yi. Kee, 'a 'diayi a -ne -mɔ -bi, ε 'sii la 'u yi.

13 'Diayinu -na o, ε ni 'kee 'li 'aan =wli le, 'bu mɔ, 'klɔ a nyibli 'bu yraa ne 'a mu. 14 -A mu -mɔ -bi, -a yi-e ni, -ε mɔ, -a -hɔn 'li 'kukuu wɔn ni, -a pa 'li 'klɔ yrayru, -ε 'ye ni -we 'li 'kwli. -Bi' -a nu 'a yiyie 'li? -Te -a nu 'a yiyie, ε nɔ- mɔ, -a nue ne -aan 'diayinu ni. Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'yi 'a 'diayinu -nue -ni, 'ki ε 'tie ni 'li 'kukuu wɔn. 15 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yraa ne 'a 'diayi, ε 'wi-t nyiblo -mu' yi, -ε 'lee nyibli -hwle' le. A yi-e ni, -ε mɔ, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi nyibli -hwle' le ni 'lee -ni, ε =hen 'nyre, -ε mɔ, ε 'ye Nyisua a 'klɔ yrayru 'mu, -ε 'ye ni -we 'li ni kuɛ. 16 -Yusu 'Klisu nue ne -a mu ni. Nɔ- kɔ -ti 'ε -di, 'ε 'ku, 'ki 'u -aan -ta'. De a 'mu, nɔ- mɔ 'hru -mu', ε tɔe ne -a mu, -te -mu', -a di -aan 'bio a nuele nu. -A kɔ -ba -we -mɔ -we, 'ki -ba 'kuu 'u -aan 'bio a -ta'. 17 'Bu mɔ, nyiblo 'bu kɔ de, 'ti- 'bu yi 'a 'diayi -mu', -ε 'yi de -kɔ ni 'ye, 'ti- 'bu 'yi 'a 'diayi a 'mu a nyai -kɔ, 'ki bu -hee =ne, -ε -bi ε 'yi 'li-t 'li -we, bu di 'u-v wien, -ε mɔ, ε nue Nyisua ni. 18 'Na 'yonu -na, -te ε ni 'mu le, 'a -ti, -a 'yi yi -blee -ni, -ba nue ne -aan 'diayinu, 'ki 'u wuntu 'yri ni -do, kee, -a blee yi, -ba nue =nu, ki 'li -aan =wli ki, kɔ 'ki 'li -aan nunu-tebli 'kwli.

Nyisua a 'yonu 'yi 'li-t 'li -we bu pie 'a huannu

19 'Bu mɔ, =ba nunue -ni, -ε -bi -a yi-e ni, -ε mɔ, -a mɔ Nyisua -mu', -ε mɔ -tee a Nyisua a 'yonu =nu. 'Bu mɔ, =ba nunue -ni, -ε -bi -aan =wli 'ni -yee-ε li -a mu -ti, 'ki 'u Nyisua ye'. 20 Mɔ 'ye =bu -aan =wli

bu yi -a mu -ti ni -yee -ni, -a -we 'li -ba -yi-e ni, -e mo, Nyisua yi -tebli a pepe ni, 'e -hi 'u -aan =wli 'u; e yi 'a -ne de ni. 21'Na ninatumupu -na, 'bu mo -tee, -e mo, -aan =wli 'yi 'li-ti 'li -we, bu yee ne -a mu -ti, -e -bi, e =hen 'nyre, -e mo, -a 'yi 'li-ti 'li -we, -ba pie Nyisua a huannu, 'bu mo, =ba yi-ti ni de.

22-Tebli a pepe -mu', -a -hwe-e, e yi -a mo-o 'ni -nyi, -te -a -tui 'u 'a tete* 'u a -ti, e ko, -te -a ni -tebli -bu, -e yi 'a plo -blee -ni. 23Tete -bu, -koti e yi -a mu -lee -ni, e no- -bu: -A ko -ba kuo -Yusu 'Klisu =wlu yi, e ko, -a ko -ba nunue -ni, =wi yi, -te e nu-o -a mu 'a leele. 24Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'u Nyisua a tete ni =tui -ni, -e -bi e ko Nyisua a 'mu 'huen-, u -mue ni, 'u 'wi-ti nyiblo ni -do yi. Nyisua a -Hihiu* -mu', e -nyi -a mu, no- tue ne -a mu yi, -e mo, e ko -a mu 'huen-, -a mue ni.

**-Te -a di Nyisua a -Hihiu,
ko 'a yraanyo a -hihiu a 'yile-huhuale nu**

4 1'Na ninatumupu -na, nyibli -mu', -u ko nyo -pi le, 'ki Nyisua a -Hihiu ni 'u =nu ke', a 'ni 'kuo 'li -nu =wlu yi ti ni -do a ti 'yri. Kee, ba =te =nu 'yi, -e di-e nu, a 'mu =nu 'ye, 'bu mo -ti a -tee, Nyisua a -Hihiu 'bu ni 'u =nu ke'. 'Ni yi 'puple le ni ni, e 'wi yi, winwlon-hanyu -huchui, nu- 'hru 'ne- 'klo -bu ki, -u pi le, -e mo, u hle Nyisua a -ti. 2Nyiblo 'bu ni 'u, Nyisua a -Hihiu 'bu ni 'u=nu ke', -te a di 'a yuyruo nu, e no- -bu: Nyiblo 'bu yi-ti ni hle, 'ki 'u nyibli a pepe ye', -e mo, -Yusu 'Klisu, -e mo Nyisua a 'Yu, e mo -haan-ti, e -he -tonyiblo, -e -bi, ba ko 'a yiyie, -e mo, nyiblo 'a mu, Nyisua a -Hihiu, no- ni 'u=nu ke'. 3Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi le ni pi, -e mo, -Yusu 'yi -tonyiblo -he, -e -bi ba yru ti le, -e mo, Nyisua a -Hihiu 'yi 'u nyiblo a 'mu ke' -ni. Kee, -Yusu 'Klisu a yraanyo a -hihiu, no- ni 'u=nu ke'. -Yusu a yraanyo a -hihiu a 'mu, no- ko -ti a 'win mo, -e mo, e di mo 'ni di, 'e mo -han-ti, e di ni. 'Ki e ni 'ne- 'klo ki.

4'Na 'yonu -na, 'a mu -mo -bi, a mo Nyisua a 'yonu =nu, nyibli -mu', -u mo hwinwlon-hanyu, 'a -ha 'u =nu 'hru wlon, -koti Nyisua a -Hihiu, -e ni 'u 'a mu ke', e ni 'klu ki, 'e -hi 'u -hihiu -mu', -e ni 'u nyibli -mu', -u 'yi -Yusu -yi ke'. 5Hwinwlon-hanyu a 'mu, u nu- -mo -bi, u mo 'klo ki a nyibli

-nu. Ɛ nɔ- nu-o, 'v hle 'klɔ kɪ a -tebli a -ti, 'ti-, 'klɔ kɪ a nyibli 'v pi =nu nua yɪ bu. 6-A mu -mɔ -bi, -a mɔ Nyɪsua a 'yonv =nu. Nyiblo -bu, -ɛ yi Nyɪsua, ɛ pi -a mu nua yɪ bu. Kɛɛ, nyiblo -bu, -ɛ 'yɪ Nyɪsua a 'yu 'pa-, ɛ 'nɪ -pɔ=v li -a mu nua yɪ bu. De a 'mu, nɔ- tɔɛ nɛ -a mɔ=ɔ, 'bu mɔ, nyiblo 'bu kɔ Nyɪsua a -Hihiu -mu', -ɛ tɔɛ -ti a -tɛɛ, -hɔv' 'bu kɔ -hihiu -mu', -ɛ kɛɛ nyibli.

**-Tɛbli a pɛpɛ -mu', Nyɪsua ni,
'kɪ 'li nɔɛɛ 'kwli, ɛ nii 'li-t 'li**

7'Na ninatumupu -na, ba nunvɛ -ni, -ɛ nu-o, 'kɪ 'li Nyɪsua -mɔ, 'kɪ nɔɛɛ -hɔvɛ 'li -wlu. 'Bu mɔ, nyiblo 'bu nɔɛ Nyɪsua kɔ nyibli 'hɔvɛ-, de a 'mu, nɔ- tɔɛ nɛ -a mu, -ɛ mɔ, ɛ mɔ Nyɪsua a 'yu =nu, kɔ, ɛ yi Nyɪsua ni. 8Nyiblo 'bu 'yɪ Nyɪsua kɔ nyibli 'hɔvɛ- -nɔɛ -ni, -ɛ -bi nyiblo a 'mu, ɛ 'yɪ Nyɪsua -yi. -A yi de a 'mu ni, -kɔti -tebli a pɛpɛ Nyɪsua ni, 'kɪ 'li nɔɛɛ 'kwli, ɛ nii 'li-t 'li. 9-Tɛ -mu', Nyɪsua nu -a mu 'a nɔɛɛ a tɔɔɛ, ɛ nɔ- -bu: Ɛ ya -a mu 'a 'Yu ni -do yɪ, 'kɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ, -ɛ di=e nu, ɛ 'mu -a mu 'klɔ yrayv, -ɛ 'yɛ ni -wɛ 'li -nyi. 10-Tɛ -mu', nɔɛɛ a 'mu, ɛ ni 'mu, ɛ nɔ- -bu: Ɛ 'yɪ -bu, -ba mɔ yɪ-henyibli -mu', -ba nɔɛ Nyɪsua, kɛɛ, Nyɪsua, nɔ- 'nyɛɛ 'hru, -ɛ nɔɛ nɛ -a mu, 'ɛ ya -a mu 'a 'Yu yɪ, -ɛ di=e nu, ɛ 'mu 'ku, =wi -cɔhlɔn* yɪ, v -pi, 'kɪ 'v Nyɪsua -mɔ', Nyɪsua 'mu -aan de 'kuku* a -ti -mɔ -hru, ɛ 'mu=v 'wɔwla -ni.

11'Na ninatumupu -na, -tɛ Nyɪsua nu -aan nɔɛɛ lɛ, 'a -ti, -aan 'mumu, -a kɔ -ba nɔvɛ -ni -wɛ. 12Nyiblo =du 'yɪ -hɔvɛ Nyɪsua ni 'yɛ, kɛɛ, 'bu mɔ, -ba nɔvɛ -ni, -ɛ -bi -a kɔ Nyɪsua 'hɔvɛ-, -a -mɔɛ ni, 'ti-, nɔɛɛ -mu', -ɛ -hɔn 'li-t -mɔ, ɛ ni -kvan, 'kɪ 'li -aan =wli kɪ.

13Ɛ -nyi -a mu 'a -Hihiu* ni. De a 'mu, nɔ- tɔɛ nɛ -a mu, -ɛ mɔ, ɛ kɔ -a mu 'hɔvɛ-, -a -mɔɛ ni, -a 'wi nyiblo ni -do yɪ. 14-Aan 'mumu, -aan 'yii 'yɛ=e ni, -ɛ mɔ, -aan 'Baɪ Nyɪsua ya -a mu 'a 'Yu yɪ, -ɛ di=e nu, ɛ 'mu 'klɔ -bu a nyibli wa. -A yɪ nyibli lɛ 'nɪ -lee -ni, -ɛ mɔ, -ti a 'mu, ɛ mɔ -ti a -tɛɛ =nu. 15'Bu mɔ, nyiblo 'bu yɪ-t ni hle, -ɛ mɔ, -Yusu mɔ Nyɪsua a 'Yu =nu, -ɛ -bi ɛ kɔ Nyɪsua 'hɔvɛ-, v -mɔɛ ni, 'v -he nyiblo ni -do. 16-A mu -mɔ -bi, -a yi=e ni, =a kuo =nɛ =wlv yɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsua nɔɛ nɛ -a mu ni. -Tɛbli a pɛpɛ -mu',

Nyisua ni, 'ki 'li nvele 'kwli, ε nii 'li-ti 'li. Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu nve Nyisua ko nyibli 'hven-, -ε -bi ε ko Nyisua 'hven-, u -mve ni, 'u 'wi-ti nyiblo ni -do.

17De -mu', -ε tue ne -a mu, -ε mo, -a nve Nyisua ni pepe, ε no- mo: -Nyrowo -mu', -ε ko 'yri Nyisua di 'u nyibli -bati le -puu -ni, -a 'yi 'li-ti 'li -we, -ba pie huannu, -koti -te -Yusu ni 'mu, ke- -a ni 'mu, 'ki 'ne- -tutu ki. 18Nyisua bu nve ne -a mu pepe, no- -he 'li -a mu huannu 'kwli. 'Bu mo, nyiblo 'bu yi huannu ni pie, ε 'wi yi, ε pu-v -haan-ti, -ε mo, -bati -we 'a kuklo -mo. 'Bu mo, nyiblo 'bu yi huannu ni pie, ε -hen 'nyre, -ε mo, nvele -mu', -ε -hon 'li Nyisua -mo, ε 'ni nu-o li -kuan, 'ki 'li nyiblo a 'mu 'a =wlu ki.

19Nyisua, no- mo yi-henyiblo, -ε nve ne -a mu. No- ko -ti, -a nve Nyisua ko -tonyibli 'hven-. 20'Bu mo, nyiblo 'bu pu le, -ε mo, ε nve Nyisua ni, 'ti- 'bu yraa ne 'a 'bio, -ε -bi ε mo hulekonyo -ni, 'ε 'yi Nyisua -nve -ni. 'Bu mo, nyiblo 'bu 'yi 'a 'bi -tonyiblo -mu', ε yi 'ye -nve -ni, ε 'yi 'li-ti 'li -we, bu hla-a, -ε mo, Nyisua -mu', ε 'ye ni 'ye, no- ε -nve -ni. 21Tete* -mu', Nyisua -nyi -a mu, ε no- -bu: 'Bu mo, nyiblo 'bu nve Nyisua, -ε -bi ε ko bu nve ne 'a 'bio -we.

-A -ha 'u 'klo -bu 'a 'klukini-tebli 'hru wlon

5 1Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu kuo =ne =wlu yi, -ε mo, -Yusu, no- mo Wanyo* -mu', Nyisua pu la le, ε di la ya, nyiblo a 'mu, ε mo Nyisua a 'yu -ni. 'Bu mo, nyiblo 'bu nve 'yonu a 'bai -tee, ε ko bu nve 'bai a 'mu a 'yonu -we. 2'Bu mo, -ba nve Nyisua, ε ko, -ba yi 'u 'a tete* 'u ni =tui -ni, -ε -bi -a yi-e ni, -ε mo, -a nve Nyisua a 'yonu ni -tee. 3'Bu mo, -ba nve Nyisua -tee, -ε -bi ε -hen 'nyre, -ε mo, de -mu', ε pu le -ba nu, -a di-e 'ni nu. De a 'mu, ε pu le -ba nu, ε 'yi 'mu -kla, 'ki 'u -a mu -mo, 4-koti Nyisua a 'yonu a pepe, u ni 'kli ki, 'u -hi 'u 'klo -bu a 'klukini-tebli a pepe 'u. -Bi' -a di 'ki 'u 'klo -bu a 'klukini-tebli a 'hruwlon-hihia nu 'li? -A di -ha 'u-v 'hru wlon, -te -a kuo -Yusu 'Klisu =wlu yi a -ti. 5Nyiblo =du 'yi 'li-ti 'li -we, bu -ha 'u 'klo -bu 'a 'klukini-tebli 'hru wlon, 'bu 'yi nyibli -bu 'pa-, -u kuo =ne =wlu yi, -ε mo, -Yusu 'Klisu mo Nyisua a 'Yu -ni.

**-Tebli -mɔ', -v tɔɛ nɛ -a mɔ, -ɛ mɔ,
-Yusu mɔ Nyɪsɔa a 'Yu =nɔ**

6-Yusu 'Klɪsɔ a -gbɛtɔ, ɛ di 'nɛ- 'klɔ -bɔ kɪ nɪ, 'ɛ bi 'lɪ 'lupɔniɛ -mɔ, 'ɛ 'wla 'a -hlɔ bɔ, tɪ -mɔ' -kɔ 'yri ɛ 'kɔtɪ la. ɛ 'yɪ bɔ bi la 'lɪ 'nie -mɔ nɪ -do 'pa-, kɛɛ, ɛ 'wla 'a -hlɔ bɔ -wɛ. Nyɪsɔa a -Hihiu* a 'mɔ, nɔ- -tɔɛ nɛ -a mɔ-ɔ yɪ, -ɛ mɔ, -tɪ a 'mɔ, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ =nɔ, -kɔtɪ 'a -nɛ tɪ, -tɪ a -tɛɛ, nɔ- ɛ tɔɛ nyibli. 7 ɛ mɔ -haan-tɪ, ɛ kɔ yruulɛ nɪ ta, -v tɔɛ nɛ -a mɔ, -ɛ mɔ, -Yusu mɔ Nyɪsɔa a 'Yu =nɔ. 8 Yruulɛ nɪ ta a 'mɔ, v nɔ- mɔ Nyɪsɔa a -Hihiu, kɔ 'nie kɔ -hlɔ. -Tebli nɪ ta a 'mɔ, dɛ nɪ -do, nɔ- v tɔɛ nɛ -a mɔ. 9 'Bɔ mɔ, nyibli 'bɔ 'yɛ dɛ, 'bɔ yɪ 'a -tɪ nɪ hlɛ, -ɛ -bɪ -a pɪ-tɪ -haan-tɪ. 'A -tɪ o, ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa -mɔ -bɪ, -tɪ ɛ hlɛ, ɛ 'bɔa nɪ, 'ɛ -hi 'v -tonyibli a hɪhla-tɪ 'v. Nyɪsɔa a -gbɛtɔ, nɔ- hla -tebli nɪ ta a 'mɔ a -tɪ, 'kɪ 'v 'a 'Yu a -ta'. 10 Nyiblo 'bɔ kɔ Nyɪsɔa a 'Yu =wɔ yɪ, ɛ yi-e nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a dɪɔnɔ a =wɔ kɪ, -ɛ mɔ, -tɪ a 'mɔ, Nyɪsɔa -hla, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ =nɔ. -Tɪ a 'mɔ, Nyɪsɔa -hla, nyiblo 'bɔ 'yɪ-tɪ -haan-tɪ -pɔ, -ɛ -bɪ ɛ nɔ- hɛ-ɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔa mɔ hɛkɔnyɔ =nɔ, -kɔtɪ kɛ- ɛ pɪ, -ɛ mɔ, -tɪ Nyɪsɔa -hla, 'kɪ 'v 'a 'Yu a -ta', ɛ mɔ hɪ =nɔ. 11 -Tɪ -bɔ, Nyɪsɔa lee nɛ -a mɔ, ɛ nɔ- -bɔ: ɛ -nyɪ -a mɔ 'klɔ yrayrɔ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. 'Kɪ ɛ naa 'lɪ 'a 'Yu 'lɪ, 'ɛ -nyɪ -a mɔ 'klɔ yrayrɔ a 'mɔ. 12 Nyiblo -mɔ', -ɛ yɪ Nyɪsɔa a 'Yu, nɔ- kɔ 'klɔ yrayrɔ a 'mɔ. Nyiblo -mɔ', -ɛ 'yɪ Nyɪsɔa a 'yu -yɪ, ɛ 'yɪ 'klɔ yrayrɔ a 'mɔ -kɔ.

**-A kɔ 'klɔ yrayrɔ -mɔ' nɪ,
-ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ**

13-Tebli a pepɛ -bɔ 'n 'cru nɛ 'a mɔ -mɔ, 'a mɔ -mɔ', -v kɔ Nyɪsɔa a 'Yu =wɔ yɪ, -ɛ di-e nu, a 'mɔ-v yɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ a kɔ 'klɔ yrayrɔ -mɔ' nɪ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ.

14 'Bɔ mɔ, =ba 'mɔɛ Nyɪsɔa yɛ, -ɛ -bɪ -a 'nɪ -pie-e hvannɔ, -ɛ nu-o, -a yi-e nɪ, -ɛ mɔ, =ba yɪ-tɪ dɛ nɪ -hɔɛ, ɛ di -a mɔ-ɔ 'nɪ -nyɪ, 'bɔ mɔ, dɛ a 'mɔ -a -hɔɛ, 'bɔ mɔ 'a =wɔ a kɪwɛnɛ. 15-Tɛ -a yi-e, -ɛ mɔ, 'a -nɛ dɛ, -a di-e -hɔa, ɛ di -a mɔ-ɔ 'nɪ -nyɪ, 'a -tɪ, -a yi-e nɪ -wɛ, -ɛ mɔ, dɛ -bɔ, -a -hɔɛ-ɛ, ɛ -wɛ-ɛ -aan -nyinyie -mɔ -dodo.

16'Bu mɔ, nyiblo 'bu 'ye=e, -ε mɔ, 'a 'diayɪ -bɪ, ε ni de 'kuku*, de 'kuku a 'mɔ, 'bu 'yɪ 'kɔkɔv yɪ -blɛɛ -nɪ, -ε -bɪ ε nu -tɛɛ, 'kɪ bu da Nyɪsva, 'kɪ 'v 'a 'diayɪ a 'mɔ a -ta', -ε di=e nu, Nyɪsva 'mɔ=v nu, 'a 'diayɪ a 'mɔ, ε 'mɔ 'klɔ nɪ. Nyibli 'n -hen 'nyre, v nu- mɔ nyibli -mɔ', -v nu de 'kuku -mɔ', -ε 'yɪ 'kɔkɔv yɪ -blɛɛ -nɪ. De 'kuku nɪ 'v, 'ε blɛɛ 'kɔkɔv yɪ. Nyiblidɔ -mɔ', -v nu de 'kuku a 'mɔ, 'n 'yɪ lɛ -pɔ, ba da Nyɪsva 'waa -tɪ. 17Yɪnyre-tebli a pepe, nyibli ni, ε mɔ de 'kuku -nɔ, kɛɛ, ε kɔ -tebli -bɪ, 'ε nyre yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsva 'ye, 'ε 'yɪ 'kɔkɔv yɪ -blɛɛ -nɪ.

18-A yi=e nɪ, -ε mɔ, Nyɪsva a 'yonv 'nɪ 'cibi=e 'v de 'kuku a nunuo, kɛɛ, Nyɪsva a 'Yu, nɔ- =tui =nv 'yie. 'A -tɪ, Satan* 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ bu nu =nv de -huan -mɔ. 19-A yi=e nɪ -wɛ, -ε mɔ, -a mɔ mɔ Nyɪsva a 'yonv. Kɛɛ, 'klɔ a nyibli a pepe -bɪ -mɔ', Satan, nɔ- kɔɔ =nv win kɪ.

20-A yi=e nɪ de, -ε mɔ, Nyɪsva a 'Yu di 'nɛ- -tɔtɔ kɪ nɪ, 'ε -nyɪ -a mɔ =tɔ, 'kɪ -ba -yi Nyɪsva -mɔ', -ε mɔ -tɛɛ a Nyɪsva. -Tɛɛ a Nyɪsva a 'mɔ, ε kɔ -a mɔ 'hven-, -a -mɔɛ nɪ. 'Kɪ ε naa 'lɪ 'a 'Yu -Yusu 'Klɪsv 'lɪ, 'ε nu de a 'mɔ. ε nɔ- mɔ -tɛɛ a Nyɪsva. Nɔ- yɪ 'klɔ yrayrv, -ε 'ye nɪ -wɛ 'lɪ nyibli -nyɪ.

21'Na 'yonv -na, ba -tu 'aan dɪɔnv 'yie, 'kɪ 'v 'kuo* a dɪda a -ta', kɔ, 'kɪ 'v -cɪ a kɔklɔ a -ta'.

SAAN* A 'HUEN A 'CRIEN

ε 'cru la

1'Mo -bu, -ε mo 'cve a ye'nanyo, 'mo -yi 'aan 'cve, ε ko 'a nyibli a pepe 'huen- -mo 'cru -ni. 'N nve ne 'a mu ni -tee. Ε 'yi 'mo ni -do 'pa-, 'n 'yi 'a mu -nve -ni. Nyibli a pepe -bu, -v yi Nyisva a -ti a -tee, v nve ne 'a mu ni -we. 2'N nve ne 'a mu ni, -koti a ko 'mu 'huen-, -a yi Nyisva a -ti a -tee ni, 'ki 'li -aan =wli ki, ko, ε 'mu 'li -aan =wli ki 'cibi -ni 'a -ne ti.

3-Aan 'Bat Nyisva ko 'a 'Yu -Yusu 'Klisu* 'huen-, v di nu -a mu -haande -mo, ko, v 'mu -aan nyai yru, ko, v 'mu -a mu kibuwæenle -nyi. -A mu -mu', -v yi -ti a -tee =wien le kve, 'ti-, -v nunve -ni, ke- ε di 'mu -ti, 'ki 'v -a mu -mo.

-Ba nunve -ni

4'N ko mo plo a bleele diaki, -te 'n 'win mo, -ε mo, 'aan 'cve a nyibli -bi, v ne -tee a 'hru. -Te -aan 'Bat Nyisva pu le, -ba nu -tebli a nunuo, ke- v ni 'a nunuo. 5'A -ti o, 'a mu 'cve a nyibli a pepe, de 'n -hve -bu lee ne 'a mu, ε no- mo -ba nunve -ni. De a 'mu, ε 'yi tetebo* yrayru 'pa-, a 'yi -huan ni 'win. Ε mo tetebo =nu, a 'win, kve la 'li ti -mu' 'yri bu, -ε ko 'yri v =tuu la 'v -Yusu 'Klisu a -ti a hihla -wlu. 6'Bu mo, =ba nve Nyisva ko nyibli 'huen-, -ε -bi ε =hen 'nyre, -a =tui 'v Nyisva a tete ni. -Ti -mu', a 'win, kve la 'li ti -mu' 'yri bu, -ε ko 'yri v =tu la 'v -Yusu 'Klisu a -ti a hihla -wlu, ε no- mo, ba nunve -ni.

-Yusu 'Klisu a yraanyo

7'N yi 'a mo-o 'ni -lee -ni, -koti hulekonyo -hohu, nu- 'hru 'ne- 'klō -bu ki. U 'yi-t ki -wen, -ε mo, -Yusu 'Klisu -he -tonyiblo, 'ε di 'ne- 'klō ki. Nyiblo 'bu yi 'puple le ni ni, ε mo -Yusu 'Klisu a yraanyo =nu, -ε kee nyibli. 8'A -ti, ba =tu 'aan dionu 'yie, -ε di-e nu, -kvan a pepe,

a -nu, ε 'nɪ -ha dadu' pa, kɛɛ, a 'mʊ -haande -mʊ' 'ye, Nyɪsua pʊ lɛ, ε di 'a mʊ -mɔ nu.

9Ba kɔ 'a yiye, 'bʊ mɔ, nyiblo 'bʊ 'ye nɪ na 'hru -mʊ', -Yusu 'Klɪsʊ tɔɔ nɛ -a mʊ, kɛɛ, 'bʊ yɪ yɪ nɪ -bii -nɪ, 'bʊ yɪ -tɛblɪ -bɪ nɪ ni, nyiblodʊ a 'mʊ, ε 'yɪ Nyɪsua -yi. Kɛɛ, nyiblo 'bʊ nɪ 'v, 'hru -mʊ', -Yusu tɔɔ nɛ -a mʊ, 'bʊ yɪ-t nɪ nɛ 'a -nɛ ti, nyiblo a 'mʊ, nɔ- yɪ -aan 'Baɪ Nyɪsua, ε kɔ 'a 'Yu 'hʊɛn-. 10'A -tɪ, 'n yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, 'bʊ mɔ, nyiblo 'bʊ di 'lɪ 'a mʊ -mɔ, -tɛ -Yusu 'Klɪsʊ ni la tɔɔlɛ, 'bʊ mɔ, 'bʊ 'ye nɪ nu tɔɔlɛ lɛ, -ɛ -bɪ a 'nɪ 'blee 'lɪ-t kʊa, 'kɪ 'lɪ 'aan 'kayu bʊ, kɔ, ba hlɔɔ -nɛ -mɔ lɛ. 11Nyibli -mʊ', -v 'ye nɪ di-e -mɔ lɛ nɪ -hlɔɔ -nɪ, ε -hɛn 'nyɛ, -ɛ mɔ, yunyɛdɛ a 'mʊ, nyiblo a 'mʊ, ε ni, ε kɔ -nʊ 'hʊɛn-, v pɛ nɪ.

Le'bwɔwin

12'N kɔ -tɛblɪ -hʊɔhʊɪ -bʊ lee nɛ 'a mʊ, kɛɛ, 'nɪ -hʊa-a lɪ -bʊ hlaa 'nɛ-ɛ 'crɪɛn -bʊ 'kwli, -ɛ nu-o, 'n -hʊɛ -bʊ di 'lɪ 'a mʊ -mɔ, -ɛ di-e nu, -a 'mʊ yɪ bʊ -nɪnɪ -nɪ, -a 'mʊ-v hla, -aan dɔdʊ 'mʊ -ɛɛ.

13'Aan 'bio 'cʊɛ a nyibli -bʊ, -v nɪ 'nɛ-, v 'beti 'a mʊ.

SAAN* A TA A 'CRIEN

ε 'cru la

1'Mo -bu, -ε mo 'cve a ye'nanyo, 'mo -yi -mu mo 'cru -ni, -mo Gayusi, -ε mo 'na =wlv a ninatumu, 'n -nue -ni -tee.

2'Na ninatumu, 'n de Nyisva, -ε di=e nu, -tebli a pepe 'mu -mu wen, ko, -na 'hvi 'mu -tee nu -we. 'N yi=e ni, -ε mo, -na =wlv nu -tee, 'ki 'v Nyisva a 'hru wlon.

U pi Gayusi 'nyre le

3-Yusu a nyibli -mu', -v -hven 'li -mu -mo le, -v yi 'ne-le di, v hle=e ni, -ε mo, =cibi 'v, =ni ne -tee a 'hru. De a 'mu, ε nii 'mu dovu diaki. 'N yi=e ni, -ε mo, ke- -ni=e le. 4'Bu mo, 'ni yi ni 'win, -ε mo, 'na 'yonv ne 'hru a -tee, ε mo de -nu, -ε nii 'mu dovu diaki, 'ε -hi 'v 'a -ne =dedede 'v.

5'Na ninatumu, -mo nyiblo =nu, -ε ni Nyisva a -kvan -tee, -koti -Yusu a nyibli -mu', -v -hven 'li 'waa 'blugbi kle, -v hle Nyisva a -ti, -yi =nu 'ni -hee -ni diaki. 6'Nyibli a 'mu, -yi -hee -ni, 'bu yi 'li ni di, -Yusu a nyibli -bu, v -ni 'ne-, v yi =nu 'ni -lee -ni, -ε mo, -nue =nu ni diaki. 'N nyee -mu le, 'cibi 'v -bu -hee =nu, -ε di=e nu, v 'mu 'waa 'dagba 'lu -mo gba -tee. -Hee =nu, =wi yi, -te Nyisva ni 'a -huhva. 7'Dagbi -mu', v mi le, -Yusu 'Klusu* a -kvan v mi nu mo. U 'yi-ti ki -wen, 'ki nyibli -mu', -v 'yi Nyisva -yi, bu -hee =nu. 8'A -ti, -a mu -bu, -v mo -Yusu a nyibli, -a ko -ba -hee nyiblidu a 'mu, -ε di=e nu, -a 'mu =nu ki bi, Nyisva a -kvan a 'mu, v ni, v ko -a mu 'hven-, -a 'mu-v nu, -ti a -tee -mu', -ε -hon 'li Nyisva -mo, ε 'mu bu 'heen -ni.

Diotrefu ko Demetriusi 'hven- a -ti

9'N 'cru 'cve -mo, kee, nyiblo -mu', -ε mo Diotrefu, -ti -bu 'n -hla, ε 'ni -hva=a li bu pu=v nva yi bu. 'A 'lule-hihie a pepe, no- mo bu nu 'cve a nyiblogbagbude. 10'Bu mo, 'ni di 'li, yinyre-tebli -mu',

ε ni, 'n di 'a -ti 'ni hla, 'ki 'v nyibli a -pepe ye', -koti
 ε yi nyre 'na 'nyre yi diaki. Ε 'yi de ni -do a 'mu 'pa-,
 ε 'ni -nu-o li-t. -Yusu a nyibli, -v mo 'dagbi, 'bu mu 'li-t
 -mo, ε 'ni 'ble-e li =nu kva, nyibli -bi 'bu -hve bu 'ble
 wen =nu kva, ε 'ni -ha-a li =nu me le, v 'ni -nu-o li-t,
 'ε ble =nu le, 'ki 'li 'cve bu.

11'Na nunatumu, =ni 'kve 'li nyibli a nunuklo -huan =wien
 le, kee, -haannyibli a nunuklo, no- -bu kve =wien le.
 Nyiblo -mu', -ε 'cibi 'v =haande a nunuo, ε no- mo Nytsua
 a 'yu. Kee, nyiblo -mu', -ε 'cibi 'v yunyre-tebli a nunuo,
 ε no- -mo -bi, ε 'ye Nytsua ni yi.

12Nyiblo -mu', -ε mo Demetriusi, nyibli a pepe hle
 'a =haan-ti. 'A 'yrinaabui 'sii 'v yi -tee, 'ε tve nyibli -ti a -tee,
 -ε -hon 'li Nytsua -mo. -Aan 'mumu, -a wen=ε ki, -ε mo, ε mo
 =haannyiblo =no. 'Bi -yi-e ni, -ε mo, -ti -bu, -a -hle, ε mo
 -ti a -tee =no.

Lε'boowin

13'N ko -tebli -huchui =bu lee ne 'a mu, kee, 'ni -hva-a li
 =bu hlaa 'ne=ε 'crien -bu 'kwli. 14'N -hve=ε ni, 'ki ti gbi 'kwli,
 =bu di wen 'li -mu -mo, -a 'mu yi bu -nuni -ni, -a 'mu=v hla.

15Kiboweenle 'ki 'v -mu -mo. -Na nunatumupu a pepe,
 -v ni 'ne-, v 'beti -mu. -Aan nunatumupu a pepe, 'a -ne nyiblo
 'bu ni 'v, -a 'beti=e.

JUDI A 'CRIËN

ε 'cru la

1'Mo Judi -nu, -ε mo Sakti a 'diayi, 'mo -yi 'crien -bu 'cru. 'Mo -Yusu 'Klisu* a -kvannunyo -nu. 'A mu nyibli -mu', -aan 'Bat Nyisua nuε -ni, 'a mu 'n yi -mo 'cru -ni, 'a mu -mu', ε -da, 'ki ba -he 'a nyibli. 'Ki ε neε 'li -Yusu 'Klisu 'li, 'ε -tui 'a mu 'yie.

2Nyisua bu nu 'a mu =haande -mo, ε ko, bu -nyi 'a mu kibwweenle, ko bu nu-o, 'a nvele bu ni 'li 'aan =wli ki. -Haan-tebli a 'mu, bu bii kle, 'ki 'v 'a mu -mo.

Nyibli -mu', -v tue hutoole

(2 Piel 2.1-17)

3'Na nunatumupu -na, 'n -hve mo-ε ni diakti, 'ki -bu 'cru mo 'a mu -mo, -ε di-e nu, -te Nyisua nu -aan pepe a wowa, 'mu 'a mo-ε kle -huhia -ni. Kee, 'n 'ye 'ki-t ni, -ε mo, ε no-ε 'v le, 'ki -bu 'cru 'a mu -mo, 'mu 'a mu -lee -ni, -ε mo, ba =tu 'v 'klu, Nyisua a =haantitie -mu', a kuo =wlv yi, ε no-ε ba 'tue ba 'ble kva. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ε mo, Nyisua, no-ε -nyi 'a =haantitie a 'mu 'a nyibli. -Haantitie a 'mu, ε 'ni 'cici-ti li -ni 'klo -mo 'klo. 4'N hle-ε ni, -koti hutoonyo -mu', -v 'ye ni =tuu 'v Nyisua 'v, v nu- pa 'li 'a mu 'nyi, 'ki 'li -huhlike 'kwli, 'v =mve-ε le, 'ki bu 'cici -ti -mu', -ε hle-ε, -ε mo, Nyisua ni -a mu =haande -mo, 'ki 'li dadv 'kwli, 'ε 'wowle -aan de 'kuku*. U nu- -mo -bi, v wen 'ni, Nyisua yi -nyi -a mu 'hru, 'ki -ba nu 'a -ne de -hvan -dv, -a -hve. U 'ni -hva-a li -Yusu 'Klisu, -ε mo -aan Tōonyo ni -do, 'ti- ε mo -aan Kukōnyo. Ti -hi la a ti 'yri, v 'cru la-a ni, 'ki 'li Nyisua a 'crien 'kwli, -ε mo, Nyisua a -bati di nyiblidv a 'mu 'ni klo.

5=Han-ti =hon, 'a yi -tebli -bu, -koti 'n mi 'a mu lee mo, kee, 'n -hve =bv pu 'li 'a mo-ε 'kwli le. Ti -hi la a ti 'yri, Nyisua wa la 'a dakō Yisraekue* ni, 'ε -ha 'li =nu Esipublugba* 'kwli. -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi ε 'la nyibli

-mυ', 'kɪ 'lɪ =nυ 'nyɪ, -v 'yɪ la=a =wɪv yɪ -kuo -nɪ. 6'Ya 'v 'lu de, Nyɪsva a lelenyυ* -mυ', -v 'yɛ nɪ =tuu la 'v Nyɪsva 'v, 'waa -tɪ bυ bi 'lɪ 'a mυ 'kwɪ. 'Kɪ -bυ, Nyɪsva -nyɪ =nυ, v 'yɪ 'kɪ a 'mυ -kuan 'yɪ -nuu -nɪ, 'v 'du 'kɪ -bɪ ye', bunɪle -bυ, Nyɪsva -nyɪ la =nυ, v hie 'v=v bυ. Dɛ a 'mυ 'a -tɪ, Nyɪsva kɔ =nυ nɪ, 'ɛ pυ =nυ 'cɪun, 'ɛ gba 'lɪ =nυ halɔ 'nyɪ, 'v =tɪ 'lɪ =nυ 'yɛ. 'Kɪ v di 'lɪ bυ nɪ, ɛ 'mυ-v gba -gbagba, -nyɾɔwɔ gbagbυ -mυ', -ɛ kɔ 'kwɪ, ɛ di 'v nyɪbli -bati le -pυv -nɪ, ɛ 'mυ 'v nyɾe. 7'Ya 'v 'lu de, 'du -bυ, -v mɔ Sodɔmυ* kɔ Gomɔɪ*, 'waa -tɪ bυ bi 'lɪ 'a mυ 'kwɪ, kɔ 'du -bɪ -mυ', -v 'mυe la =nυ yɾe. 'Du a 'mυ a nyɪbli nɪ la 'lawɪde, 'v nɪ la yɪnyɾe-tɛblɪ a pɛpɛ -mυ', -tonyɪblo 'yɪ yɪ -bleɛ -nɪ bυ nu. Na -mυ', -ɛ 'yɛ nɪ jɾe, nɔ- kɔ 'nyɪ Nyɪsva pυ 'lɪ =nυ 'lɪ. Dɛ a 'mυ, nɔ- tɔɛ =nɛ nyɪbli -tɛblɪ -mυ', -ɛ di 'v nyɾe, 'kɪ 'v nyɪbli -mυ', -v nɪ -tɛblɪdɔ a 'mυ -mɔ'.

8Hitɔɔnyɔ -nɪ wen, -v pa 'lɪ 'a mυ 'nyɪ, yɪnyɾe-tɛblɪ nɪ -do a 'mυ, nɔ- v nɪ. Yanie -mυ', v 'yɛ, ɛ nu-o nɪ, 'v nɪ 'lawɪde. U 'nɪ -hva=a lɪ-tɪ, 'kɪ Nyɪsva bυ kɔɔ =nυ win kɪ, 'tɪ-, Nyɪsva a lelenyυ -mυ', -v kɔ -tɪ a 'yɪ'bubva, v -he =nυ 'yɪ. 9Nyɪsva a lelenyɔ gbagbυ -mυ', -ɛ mɔ Misɛɪ, 'a 'mumu, ɛ 'yɪ Satan* 'yɪ le -ha. Tɪ -mυ', -ɛ kɔ 'yɪ Misɛɪ a 'mυ, ɛ kɔ Satan 'hven-, v -ween la Moise* a 'hɔɪ kɪ, ɛ 'yɪ la Satan 'yɪ le -ha, kɛɛ, kɛ- ɛ pυ=v yɪ: «Kukɔnyɔ a yɾv bυ kɔ -mυ.» 10Hitɔɔnyɔ a 'mυ, v nu-mɔ -bɪ, -tɛblɪ -mυ', v 'yɛ nɪ yɾu' le, ɛ nɔ- v -he 'yɪ le. U 'wɪ-tɪ 'wan 'kwɪ a mamɔɪ yɪ, 'v 'yɪ -haan'lule-hihie -kɔ. -Tɛblɪ -mυ', -ɛ yɪ 'waa plɔ -blee -nɪ, nɔ- v yɪ nule. -Tɛblɪ a 'mυ, v nɪ, ɛ yɪ nyɾe 'waa 'kɔ yɪ. 11'Jɾɔ 'kɪ 'v =nυ -mɔ, -kɔtɪ nyɪblo, -ɛ mɔ Adamυ* a 'yɪ Kaɛn*, -ɛ yɾaa la 'a 'dɪayɪ, 'tɪ- -ɛ 'la la=a, nɔ- kɔ nunuŋmlɪ v yɪ =wɪen le kɔɛ; 'v yɪ kɔɛ nyɪblo -mυ', -ɛ mɔ Balamυ* =wɪen le -wɛ, 'v nɪ 'creŋmlɪ le, -ɛ di=e nu, v 'mυ 'wɪye 'yɛ, =wɪ yɪ, -tɛ Balamυ a 'mυ, ɛ nɪ la=a, 'ɛ nyɾe la Nyɪsva yɪ bυ, =wɪ yɪ nyɪblo -mυ', -ɛ mɔ Kole. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'v 'kukɔɪ le, =wɪ yɪ Kole a 'mumu. 12Hitɔɔnyɔ a 'mυ, v kɔ 'a mυ 'hven-, 'ba yɪ 'v -tɛ nɪ -do dɛ nɪ -dɪɪ -nɪ, v kɔ bυ nuu nɛ 'a mυ -tɔɪ, 'v yɪ 'yɪ le -bɪbɪ -nɪ, 'v 'nɛ nɔ. U nɪ -do a -tɪ v yɪ 'lu -mɔ le -hie, ɛ mɔ, -tɔɪ 'nɪ -nu-o lɪ =nυ.

U 'wɪ-ti 'nuŋmɪ yɪ, pepe -gbɛ 'lɪ ɛ yɛ 'lɪ, -v 'yɛ nɪ di.
 U 'wɪ-ti ti -mʊ' yɪ -wɛ, -v 'yɛ nɪ tʊ 'kui, 'yɛ =bu v nyre
 'v tʊtʊv a ti 'yri, 'v 'wɪ-ti tidʊ -mʊ' yɪ, -v kɔ 'mʊv v -ha
 -wlu lɛ, 'tɪ- -v 'kʊ pɛpɛ. 13 U 'wɪ-ti 'yru a 'dʊv
 gbagbɪ -mʊ' yɪ, pepe =gbie lɛ. 'Waa dɛ 'kuku, ɛ 'wɪ-ti
 kuɛtɪ yɪ, 'yiyinie hie bu. U 'wɪ-ti nyahro yɪ, -ɛ 'yɛ nɪ 'hru
 'v -tɛ nɪ -do lɛ. Nyɪsva -wɛ -tʊv -mɔ, 'kɪ 'v =nʊ -mɔ,
 'kɪ 'lɪ halɔ dugbo 'nyɪ. 'Kɪ v di 'lɪ bu nɪ, -tɛ 'klɔ tɛ
 yɪ bu.

14 Ti -hi la a ti 'yri, nyibli -mʊ', -ɛ kɔ 'nyre mɔ Henɔkɪ,
 -ɛ mɔ Adamʊ a 'yonʊ nɪ =hlon'huen a 'yu, kɛ- ɛ -pʊ,
 'kɪ 'v nyibliɔ a 'mʊ a -ta', -ɛ mɔ: «Ba 'yɛ kɛ, Kʊkɔnyɔ
 'bʊ yɪ nɪ di, ɛ di ya lɛlenyʊ -hʊhʊv, 15 nyibli a pepe -bʊ,
 -v nɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ, ɛ 'mʊ =nʊ -bati lɛ -pʊv -nɪ. Nyibli a pepe
 -mʊ', -v 'yɪ Nyɪsva -yi, 'a -bati di =nʊ 'nɪ klɔ, yunyre-tebli
 a pepe -mʊ', v nu Nyɪsva -mɔ, ɛ kɔ yunyrewin, v pʊ-v yre
 a -tɪ.» 16 U nʊ- kɔ -tɪ Henɔkɪ a 'mʊ, 'ɛ nu 'a hɪhla lɛ.
 Nyibliɔ a 'mʊ, 'a -nɛ ti, v yɪ 'pʊplɛ wɔn lɛ. U 'yɪ -huan plɔ
 a bleelɛ nɪ kuɛ yruyru. Yunyre-tebli a pepe, 'waa =wli -hʊɛ,
 ɛ nɔ- v ni, 'v pɪ 'waa dɔnʊv a -pli, kɔ, 'v yɪ 'lɪ nyibli lɛ
 'tʊɛ -nɪ, 'v kɛɛ =nʊ, -ɛ di-e nu, dɛ -mʊ', 'waa =wli -hʊɛ,
 nyibli a 'mʊ, v 'mʊ-v nu.

Te -Yusu a nyibli kɔ bu nu nɪna

17 'Na nɪnatumʊpʊ -na, -tɪ -mʊ', -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsʊ
 a -mɔnanyʊ* lee la 'a mʊ, -ɛ di 'lɪ -mɔ mu, bu bi 'lɪ 'a mʊ
 'kwli. 18 Kɛ- v pɪ la, -ɛ mɔ, lɛ'bɔɔti 'yri, 'tɪ- 'klɔ a 'v-hɔntɪ 'mʊ
 'v nyre mɔ mu, 'a mʊ -bʊ, -v mɔ -Yusu a nyibli, ɛ di kɔ
 nyibli, v 'mʊ 'a mʊ 'caa -nɪ. U nʊ- -mɔ -bɪ, v 'yɪ Nyɪsva -yi.
 Yunyre-tebli -mʊ', 'waa =wli -hʊɛ, ɛ nɔ- v ni. 19 ɛ mɔ -haan-tɪ
 =nɔ, v nʊ- =glɛ nyibli. 'Klɔ -bʊ kɪ a -tebli, nɔ- kɔɔ =nʊ win
 kɪ. Nyɪsva a -Hihiu* 'yɪ 'v =nʊ kɛ' -nɪ.

20 'Na nɪnatumʊpʊ -na, 'a mʊ -mɔ -bɪ, ba -tʊ 'v 'klɪ,
 -ɛ di-e nu, a 'mʊ -hɪhɛɛ -nɪ, kɔ, a 'mʊ 'aan dɔnʊv -ha
 pepe, a 'mʊ Nyɪsva a =haantitɛ -mʊ', -ɛ -hɔn 'lɪ-tɪ -mɔ
 =wlv yɪ -kuo -nɪ, 'aan =wlv a yikuole a 'mʊ, ɛ 'mʊ kle
 -bii -nɪ. Ba da Nyɪsva, 'kɪ 'lɪ 'a -Hihiu a 'klɪ 'kwli.
 21 'Aan 'yrinaabʊv bu 'sii 'v yɪ, -ɛ di-e nu, a 'mʊ-v yɪ
 'a -nɛ ti, -ɛ mɔ, Nyɪsva nʊɛ nɛ 'a mʊ nɪ. Ba -ple ti -mʊ',

-ε kɔ 'yri -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ di 'v 'a mɔ
'klɔ yrayrɔ -ε 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, -nyii -nɪ, -ε nu=ɔ, ε kɔ
-aan nyat.

22Nyibli -mɔ', -v kɔ =wlv a yɪkuolɛ, -ε 'yɪ bɔ -ku -tɛɛ,
ba yru 'waa nyat. 23Nyibli -bɪ a nunuklɔ di-e 'nɪ nu, Nyɪsɔ
a -bati 'mɔ =nɔ klɔ. A kɔ ba wa =nɔ, -ε di-e nu, v 'nɪ -ha 'lɪ
na -mɔ' 'nyɪ bi, -ε 'yɛ nɪ jre 'klɔ -mɔ 'klɔ. -U -bɪ nɪ 'v, -v kɔ
nyat a kɔ ba yru, kɛɛ, ba -tu 'aan dɪɔnɔ 'yie -wɛ, -ε di-e nu,
a 'nɪ -ha 'lɪ 'waa dɛ 'kuku* 'nyɪ bi.

Nyɪsɔ, nɔ- nɪ 'v 'a -nɛ -dedede 'lu yɪ

24Ba di 'lɪ -ba pɔ Nyɪsɔ 'nyre lɛ. Ε nɔ- kɔ 'klɪ, 'kɪ bɔ =tu
'a mɔ 'yie, -ε di-e nu, a 'nɪ =ha 'v 'a 'hru wlɔn -hɔn. Nɔ- di
'v 'a mɔ yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v 'a dɪɔnɔ ye', ε 'mɔ 'a mɔ gba,
a 'mɔ 'lɪ 'a -tu a 'yɪ'bɔbɔa 'kwli nɪ, 'a 'mɔ dɔdɔ nu.
25Ba di 'lɪ -ba pɔ Nyɪsɔ 'nyre lɛ. Ε nɪ -dɔ, ε nɔ- mɔ Nyɪsɔ.
Ε nɔ- naa 'lɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'lɪ, 'ɛ wa -a mɔ.
Nyibli a pɛpɛ bɔ -nyɪ=e -tu a 'yɪ'bɔbɔa, ε kɔ, bɔ pɔ=v 'nyre lɛ.
Nɔ- -bɔ kɔɔ nɛ -a mɔ win kɪ. 'A 'klɪ 'nɪ -wɛ=ε 'lɪ. Kɛ- ε =ti
'mɔ, kɛ la 'lɪ bɔ, -bɔ di -didi, -bɔ yɛ -nyrɔwɔ -bɔ kɪ. Ε kɔ,
kɛ- ε di 'mɔ =ti, -tɛ 'klɔ tɛ yɪ bɔ. Kɛ- ε nɪ 'mɔ.